ANA BEJAN SAVA BOGASIU

ÎMPREUNĂ ÎN SLUJBA BISERICII, A POPORULUI ȘI A LIMBII ROMÂNE

ANA BEJAN SAVA BOGASIU

ÎMPREUNĂ ÎN SLUJBA BISERICII, A POPORULUI ȘI A LIMBII ROMÂNE

editgraph
BUZĂU, 2023

Copertă: Valentina Bucur
Culegere text: Lidia Dinu
Corectură: Lidia Dinu
Tehnoredactare: Romică Neagu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
BEJAN, ANA
Împreună în slujba bisericii, a poporului și a limbii române / Ana Bejan, Sava Bogasiu. - Buzău : Editgraph, 2023
ISBN 978-630-318-010-6

I. Bogasiu, Sava

821.135.1

Tipărit la Editgraph Buzău
www.editgraph.ro

Închinăm această carte de suflet: ***„ÎMPREUNĂ ÎN SLUJBA BISERICII, A POPORULUI ŞI A LIMBII ROMÂNE”*** *ierarhilor români din Basarabia: Înalt Preasfinţitul PETRU, Arhiepiscop al Chişinăului, Mitropolit al Basarabiei şi Exarh al Plaiurilor, Preasfinţitul ANTONIE, Episcop de Bălţi şi Preasfinţitul VENIAMIN, Episcopul Basarabiei de Sud, în semn de aleasă preţuire şi recunoştinţă pentru valorile româneşti şi spirituale pe care le promovează cu timp şi fără timp în Republica Moldova.*

PREFAȚĂ

DOAMNEI ANA BEJAN, CU ELOCINȚĂ ȘI SENTIMENTE PROFUNDE DE PATRIOTISM ȘI CREDINȚĂ

„Res non verba”

Înainte de a ne întreba ce face țara pentru noi, avem obligația de a ne întreba ce am făcut noi pentru patria și poporul român. Avem datoria sacră să ne unim eforturile și să facem totul cât mai bine, să demonstrăm, prin fapte, că vrem binele României și al tuturor românilor.

Am primit cu mare emoție încrederea de a inaugura această ediție dedicată doamnei Ana Bejan, o mare personalitate, o deschizătoare de drumuri, un vajnic răsărit de soare românesc și, o perioadă de timp, m-am simțit la răscruce și nu-mi adunam gândurile pe care să le aștern cu acribie, în mod exhaustiv, pe foaia albă care aștepta penița, ce o privea indiferentă și, fără intervenția mea, ar fi rămas impasibilă. Dar, cum toate în viață se întâmplă cu un scop, a venit și timpul ca, după câteva zile de așteptare și reflecție, să primesc titlul lucrării **„ÎMPREUNĂ ÎN SLUJBA BISERICII, A POPORULUI ȘI A LIMBII ROMÂNE”,** semnată de **Ana Bejan** și **Sava Bogasiu,** acesta fiind momentul în care am simțit că mintea se limpezește și că acest titlu reflectă exact ce port în inimă, sarcina pentru care m-am pregătit intens

ani de-a rândul și știu s-o fac cel mai bine, să fiu permanent în slujba patriei și a poporului român, să ridic necontenit prestigiul țării mele, România, și să slujesc cu loialitate valorile autentice românești.

Am participat alături de doamna Ana Bejan la multe evenimente, dar cea mai memorabilă rămâne ziua de 24 februarie 2020, când mi-a fost alături la Gimnaziul **„Andrei Porcescu”** din localitatea sa natală, Căinarii Vechi, și, în prezența a aproape 20 de oameni înghesuiți în cabinetul directorului, am reușit să salvăm un suflet, Zorica, un simbol al comunității locale. Cuvintele sale de atunci, calde și sincere, le am și astăzi vii în memorie și, pentru emoțiile trăite, îmi exprim și cu această ocazie întreaga apreciere și recunoștință.

Doamna Ana Bejan, prima femeie prefect din Republica Moldova și primul director al primului liceu cu predare în limba română din raionul Soroca, este, de peste 30 de ani, o personalitate care a militat pentru cunoașterea limbii române și a tot ce este românesc în spațiul dintre Prut și Nistru. Crescută și educată în dragoste de valorile noastre strămoșești, a știut să le iubească și să le promoveze, chiar și în cele mai vitrege timpuri.

Prin calitățile și acțiunile ei, doamna Bejan este reflecția bunului român care respectă și se îngrijește să pună în practică, conform dictonului latin „*Res non verba”* (*Fapte, nu vorbe*), testamentul pe care ni l-a lăsat marele domnitor Ștefan cel Mare și Sfânt: **„Aceste pământuri n-au fost ale strămoșilor mei, n-au fost ale noastre, ci ale urmașilor urmașilor noștri în veacul vecilor.”**

Toată viața sa este legată de Cuvânt și Literatură. După mulți ani de așteptare, a readus școala românească la Soroca. În calitate de președinte al Fundației Culturale **„Grigore Vieru”** și director al Școlii de vară **„Constantin Stere”** din Soroca, a dezvoltat proiecte în comun cu instituții de educație din București, Buzău, Suceava și Iași.

Pentru întreaga sa activitate în slujba valorilor românești, a fost decorată cu Ordinul României **„Pentru merit”** în grad de Comandor.

O cunosc ca pe o personalitate foarte iubită și apreciată la Buzău, o purtătoare a tot ce este românesc, cu pecetea valorilor noastre în suflet. În semn de înaltă apreciere, autoritățile de la Buzău și Soroca i-au acordat înaltul titlu de Cetățean de Onoare al județului și al raionului.

Profesoară de profesie și purtătoare de frumos și înălțător prin vocație, alături de părintele Mihail Milea și alte personalități, pentru care conștiința românească nu se termină la Prut, a construit legături de suflet, a demonstrat și demonstrează că Limba, Patria și Credința strămoșească, valori sfinte pentru noi, românii, sunt pilonii care ne țin în picioare la răscrucile vremurilor.

Prin faptele sale, a arătat ce înseamnă să fii un bun român și să iubești libertatea ta și a celorlalți. Pentru toate acestea, și-a câștigat respectul și întreaga noastră admirație și reprezintă un veritabil model de urmat.

„Destinul este o Cruce pe care ți-a dat-o Dumnezeu s-o duci. Îți mai dă putere, credință, dragoste, dăruire, milostenie, dor și suferință. Am suferit și eșecuri în viața mea, dar ele m-au ajutat să o iau de la început

într-un mod mai inteligent. M-a învățat cineva să fiu vultur, nu găină, altfel nu voi zbura niciodată. Viața e o cursă de obstacole. Trebuie să învățăm a le depăși și niciodată să nu fim mulțumiți de noi înșine, căci omul își făurește destinul”, spunea doamna Bejan.

Prin întreaga sa contribuție, este un exemplu al menținerii vii a sentimentelor românești, fiind o continuatoare a faptelor patriotice ale înaintașilor noștri și o pildă pentru tinerii de astăzi care se cuvine să învețe să fie buni iubitori de neam și țară.

O personalitate remarcabilă care, de-a lungul vremii, a transmis și transmite acest sentiment profund de dragoste și respect față de tot ce este românesc generațiilor viitoare.

Cu siguranță, numele doamnei profesoare va dăinui peste veacuri, iar lecția sa de românism, predată pe parcursul zecilor de ani, prin propriul exemplu, îi va înveșnici numele.

Vă știu și doresc să vă știu și în continuare un prieten al meu personal și al Consulatului General al României la Bălți!

La ceas aniversar, vă doresc, din toată inima, multă sănătate și mulți ani minunați înainte!

Dr. Petrișor-Ionel Dumitrescu,
Consulul General al României la Bălți,
Republica Moldova

PREOTUL MIHAIL MILEA, ALIAS SAVA BOGASIU, – UN AMBASADOR AL PĂCII ŞI DRAGOSTEI DE NEAM, UN SOLDAT TRIMIS DE DUMNEZEU

Un Om ca o zi minunată, care aduce, prin intermediul cuvintelor sale și prin exemplul său de viață, lumină și învățătură pentru generații. Un Preot, înzestrat cu har și plin de înțelepciune, modestie, generozitate și compasiune. Aceste cuvinte sunt despre preotul Mihail Milea, care a construit mai multe poduri de suflet peste Prut și care este un adevărat ambasador al păcii și dragostei de neam, un soldat trimis de Domnul să semene bunătate și credință și să inspire generații și generații de români să Îl cunoască și să-L iubească pe Dumnezeu! Neobositul semănător al cuvântului Dumnezeiesc a ajuns la o vârstă frumoasă, care nu înseamnă nimic altceva decât o nouă bornă în calea Sa nobilă de a duce mai departe și la toți Cuvântul Domnului și de a sluji, numai cum el știe, cauzei unirii neamului românesc. În aceste frumoase zile de aprilie, când pământul este inundat de mireasma florilor, înălțăm noi toți, cei care l-am cunoscut și îl iubim, o rugă către bunul Dumnezeu ca să vă binecuvânteze viața, familia, casa cu multă sănătate, răbdare și liniște

sufletească. Vă mulțumim, Părinte Mihail Milea, că semănați în inimile noastre credință, că mențineți necontenit focul dragostei pentru lucrurile sfinte, că ne demonstrați, zi de zi, ce este discernământul, hărnicia, evlavia, modestia și dăruirea de sine! Vă iubim! Mare este Dumnezeu!

Dr. Petrișor-Ionel Dumitrescu,
Consulul General al României la Bălți,
Republica Moldova

ODĂ LIMBII ROMÂNE

„În limba mea mi-i dor de mama...”,
Grigore Vieru

Limba română este un tezaur, o piatră rară a unui neam. Odată cu moartea limbii, moare și un popor și invers.

S-au scris cele mai frumoase ode, elegii, balade și chiar bocete în limba română. Este o responsabilitate mare de a vorbi despre limba pe care am moștenit-o de la mama, prin laptele mamei, prin cântecele de leagăn.

Cele mai frumoase ode le-au scris Alexei Mateevici, Octavian Goga, George Sion, Nichita Stănescu, Grigore Vieru.

„Poezia « Limba noastră » a lui Alexei Mateevici este cea mai de seamă cântare închinată limbii române, scriere care-l așază pe autor în rândul marilor rapsozi ai lumii”, menționa Dumitru Matcovschi.

Cuvântul este de la Dumnezeu. Este darul cel mai mare oferit unui neam. Vorbind corect, frumos limba română, îți exprimi dragostea pentru El. **Conștiința limbii vorbite este similară cu conștiința religioasă!** Limba și religia au ținut vie ființa noastră națională de-a lungul timpurilor. Tremură, vibrează cuvântul în inima mea chiar și în clipa Tăcerii.

Revin la anii copilăriei, ai adolescenței, ai tinereții generației mele, când ni s-a umplut capul cu neadevăruri istorice și lingvistice. Limba română a fost izgonită din biserici și școli. Întreaga Basarabie, zeci de ani, a fost cufundată în bezna unor neadevăruri lingvistice, în întunericul unui analfabetism total.

Un roman–fluviu, un roman al dramei noastre naționale l-a inspirat pe Grigore Vieru să scrie în versurile sale:

„Când s-a întors la puii săi cu hrana
Găsise cuibul gol și amuțit
I-a căutat până-i albise pana
Și-n cioc sămânța a-ncolțit”.

Este o sfâșietoare metaforă, este Basarabia noastră frântă de deznădejde. Ni s-a furat limba română, ne-au distrus tradițiile și obiceiurile românești.

Noi am făcut școală românească din cărțile românești ale marilor scriitori. Cumpăram literatură românească de la Cernăuți, Leningrad, Moscova. Am devenit profesori de literatură română pe cont propriu.

Oamenii simpli s-au degradat spiritual, lingvistic.

Și până acum zic **„limba moldovenească”.** Vă asigur, nu din prostie sau ignoranță. Revenirea la adevărurile istorice și lingvistice este un proces de lungă durată.

Basarabenii au fost nedreptățiți de istorie. Fără perioada interbelică, cei 22 de ani românești în Basarabia, nu s-ar mai vorbi și scrie românește.

Sunt mândră că am trudit asupra cuvântului, fiind profesoară de limba română.

Maturitatea culturală a unui neam se manifestă în limba sa. **„A vorbi sănătos limba mamei este o datorie. O datorie patriotică”,** scria Mihai Eminescu.

Ne-am rugat pentru alfabet, pentru limba română în Piața Marii Adunări Naționale și salutam elevii pe 31 august cu: **„A înviat Limba!”.**

„Zis-a Cerul: Fiecare
Cu-al său port, cu legea sa!
Scrisul ei și râma-l are,
Eu de ce nu l-aș avea?!”

Mă adresez către toți basarabenii, să scrie și să vorbească corect și frumos melodioasa noastră limbă română. E o datorie sfântă. **Cuvântul este de la Dumnezeu. Să-i dăm ascultare.**

Prof. Ana Bejan,
„ambasadoarea Limbii Române de dincolo de Prut”

BISERICA ORTODOXĂ ÎN SLUJBA POPORULUI ȘI A LIMBII ROMÂNE

De două mii de ani de la înființarea ei în ziua de Rusalii sau Pogorârea Sfântului Duh, Biserica a fost alături de popor și pentru popor. Noi, dacii, am primit imediat Evanghelia lui Iisus prin propovăduirea Sfântului Apostol Andrei. Am fost botezați foarte repede în credința ortodoxă. **Încreștinarea poporului nostru s-a făcut natural, fără obstacole, deoarece strămunii noștri aveau concepții religioase și valori morale, spirituale asemănătoare cu cele din religia creștină: monoteismul, nemurirea sufletului, prezența îngerilor în viața omului, unitatea și dezvoltarea familiei, omenia, altruismul, armonia și bunătatea față de toți oamenii.**

Biserica a fost mereu o prezență vie în viața poporului nostru. Slujbele religioase se țineau **în limba vorbită de strămoșii noștri.** Credința ține de sufletul omului. **Un străin nu poate să ne învețe Evanghelia într-o limbă pe care noi nu o înțelegem.**

Cu privire la **vechimea limbii** pe care o vorbim, precum și la istoria poporului nostru strămoșesc, au apărut **controverse foarte mari**, **din două motive: științific și politic.** Aceste controverse provin mai ales din cauza faptului că sunt puține documente vechi, care să ne permită o analiză pertinentă referitoare la limba

noastră. Însă lingvistica comparată, lexicologia și toponimia ne ajută să facem tot felul de asocieri și comparații, ca să înțelegem că noi, românii, numiți odinioară **„daci”,** am vorbit aceeași limbă sfântă, LIMBA ROMÂNĂ, pe care nu am luat-o de la romani, ci invers, ei au luat-o de la noi.

Interesele politice, care exprimă revendicările teritoriale, astăzi mai mult regionale și culturale ale statelor vecine sau ale minorităților conlocuitoare, au creat tot felul de ipoteze și presupuneri cu privire la vechimea Limbii Române și a poporului nostru. Biserica, prin slujitorii ei, a promovat mereu iubirea de Patrie și dragostea de cultură. Primele școli pentru luminarea spirituală a poporului nostru au luat ființă în tinda sau cerdacul bisericii. Primele manuscrise și primele cărți religioase tipărite au apărut tot cu ajutorul Bisericii. Mihai Eminescu spunea că ea este **„maica neamului nostru românesc”.**

Primele așezăminte și spitale au luat naștere în bolnițele mănăstirilor. Voluntarii Crucii Roșii din Primul și al Doilea Război Mondial au fost în mare parte din cinul monahal. **Biserica a avut și are un mare rol în păstrarea identității noastre naționale și spirituale. Ea face parte din ființa noastră națională. Nimeni nu o poate scoate din conștiința noastră națională, oricât se încearcă în prezent ca ea să fie discreditată.**

Am încercat în acest **interviu dat doamnei Ana Bejan,** om politic din Basarabia, prima femeie cu

funcția de prefect, cadru didactic și cetățean al orașului Soroca de pe malul Nistrului, care desparte Moldova de Ucraina, să arăt cum m-am implicat, **ca unul din slujitorii Bisericii Ortodoxe Române, în viața poporului, precum și în dezvoltarea Limbii Române prin grai și prin scrierea de cărți cu grafie română, pe care le-am dăruit de o parte și de alta a Prutului.**

Ambasada română și Consulatul general din Bălți, Republica Moldova, au stat mereu de veghe la nevoile românilor de acolo, organizând multe acțiuni și activități de afirmare a identității naționale și spirituale. Domnul consul Petrișor Dumitrescu dă mărturie în această privință.

Îi îmbrățișăm pe toți locuitorii Basarabiei, ne rugăm pentru binele lor și le dorim pace multă în aceste vremuri tensionate din cauza izbucnirii celui de-al Treilea Război Mondial.

*Sava Bogasiu, alias preot profesor doctor Milea Mihail, președintele Fundației **„Sfântul Sava de la Buzău”** și al Crucii Roșii; membru al Uniunii Scriitorilor din România*

18 iunie 2023,
Duminica tuturor Sfinților Români

☙ Ce înseamnă a fi copil de la țară? Care a fost spațiul copilăriei Dvs.?

Pe timpul sovieticilor calificativul **„țăran“** avea conotație negativă. Cu dispreț se zicea: **„E un țăran“.** Ei nu știau că *țara* vine de la *țărână, țăran*. Ei, țăranii, **„pe al lor spinare țara se ține“** (Alexei Mateevici).

Spațiul copiilor de la țară a fost deosebit. Mă refer la copilăria generației mele. Aș dori să mai revin la acei ani ai copilăriei, frumoși și plini de farmec. **„Unde ești, copilărie, cu pădurea ta cu tot? “.**

A fost un spațiu mioritic, unde se educă în familie credința, bunul simț, dragostea de aproapele tău, de muncă și respect.

E datoria noastră să revenim la izvoare, adică acolo de unde începem. **„Eternizarea copilăriei... certitudinea de «Paradis» vremelnic, inconștient...”** (Emil Cioran, **„Lacrimi și Sfinți“**).

ᘓ De ce „veșnicia s-a născut la sat“, cum spune filosoful român Lucian Blaga?

Lucian Blaga este scriitorul meu preferat. Studiind **„Trilogia culturii“,** poți găsi răspunsuri la multe întrebări care te urmăresc. Veșnicia neamului s-a păstrat la sat: tradițiile, obiceiurile, limba, credința.

Cine a conservat limba română, care se vorbea doar la sat? Toate orașele erau rusificate. Săteanul este dependent de tradiții. Până nu demult exista alt tip de legături între săteni. Exista un suflet colectiv: clacă, horă, sărbători comune, bucurii comune, probleme comune. Satul a fost elementul esențial al etnicului.

☙ În ce constă diferența dintre un țăran și un orășean?

Studiați viața marilor personalități și veți descoperi că majoritatea s-au născut la sat, în familii de țărani. Aici se învățau valorile. A fost o perioadă de migrație, când țăranii plecau din sate la oraș, rupându-și rădăcinile spirituale de la țară.

„Ți-am luat-o și pe mama
Și-ați rămas acuma ia,
Vai, nici tu în rând cu lumea
Și nici orășeancă ea“
(Grigore Vieru).

Niciodată în suflet nu m-am simțit orășeancă. Sătenii au fost întotdeauna păstrători a tot ce avem mai sfânt și temeinic: credința, limba română, datina noastră strămoșească.

ᘓ Ce v-a marcat cel mai mult în copilăria Dumneavoastră?

Totul a fost frumos: sărbătorile de Crăciun și Paște, șezătorile. Horele din sat, livada de vișini (citiți **„Livada de vișini”** a lui Anton Cehov), harbuzăria,

unde bunelul era paznic, ghilitul pânzelor pe malul râului Căinari, cu apă cristalină, care acum s-a transformat într-o baltă. Copiii respectau niște reguli, dar trăiau în libertate. Neamul trăia în pace și respect, era întotdeauna grămăjoară. **„O, neamule, tu, adunat grămăjoară, ai putea să încapi într-o singură icoană”.**

Din păcate, toate acestea au dispărut la țară. **„Doarme casa mea bătrână,/ Doarme via sub țărână”.**

☙ Când ați descoperit bucuria de a citi?

Tot în copilărie. Nu știu cine m-a învățat să citesc cărți, dar biblioteca mea era cuptorul buneilor de la tată, care îmi permiteau să citesc seara la lampa cu petrol. Alte ocupații, copiii nu aveau. Aveam cărți cu

grafia chirilică traduse din limba rusă, cele mai multe. Erau cărți fără valoare, ideologizate: **„Garda tânără”, „Cum s-a călit oțelul”, „Pavlic Morozov”, „Ce-i de făcut”** ș.a.

Am fost intoxicată în copilărie, ca toți copiii din Basarabia din acele timpuri, de filme și cărți sovietice.

ᘓ Ce cărți v-au impresionat în tinerețe și care era scriitorul preferat al Dumneavoastră?

Literatură română nu era în Basarabia. Generația mea citea mult în limba rusă: Turgheniev, Tolstoi, Cehov, Dostoievski.

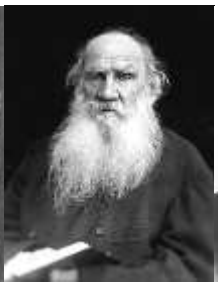

Literatură română am început să citesc la facultate. La Chișinău era o librărie de carte, **„Străina”.** Peste doi ani a fost închisă. Cumpăram cărți de la librăriile **„Drujba narodov” („Prietenia popoarelor”)** de la Leningrad, Moscova, Cernăuți. Cel mai des mergeam cu trenul la Cernăuți. Cu ajutorul profesorilor de la facultate și al criticii literare, am început să-l cunosc pe marele poet național și universal Mihai Eminescu, precum și pe Lucian Blaga.

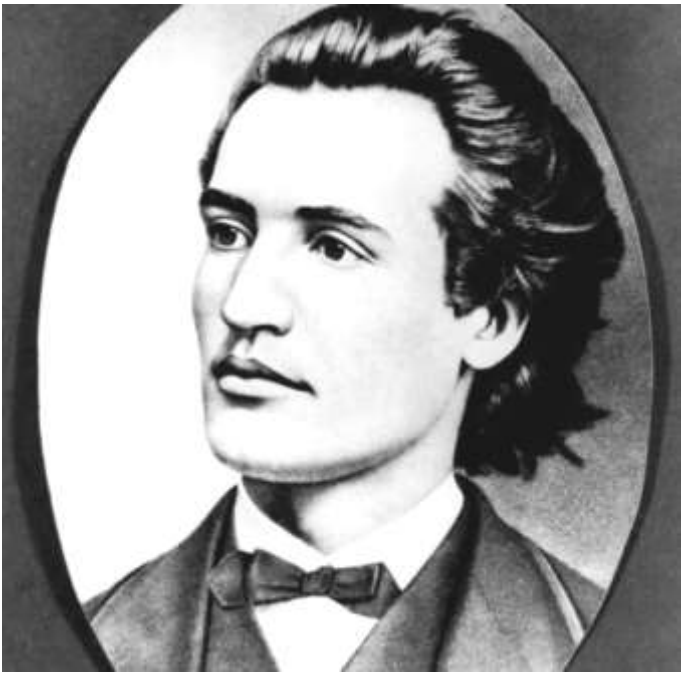

Ce înțelegeți Dumneavoastră prin cultură?

„Maturitatea culturii publice a spiritului poporal”, spunea Mihai Eminescu, **„se manifestă în limba ta”.** Limba mamei e datorie sfântă, ea stabilește gradul de cultură a omului.

Cultura unui popor constituie comoara cea mai de preț. Ea ne definește ca neam, scria marele Nicolae Iorga: **„Un neam fără steag de cultură este o gloată, și nu oaste”.**

Lipsa de cultură duce la ruginirea sufletului, la încremenirea cugetului. Ochiul al treilea, sufletul, trebuie să fie mereu în perfecționare. Să nu uităm că intelectul este **„Ochiul inimii”.**

ᘓ Există vreo legătură între cultură și cult religios?

Există, după părerea mea, o legătură strânsă între aceste două noțiuni.

Un om cult, un intelectual veritabil înțelege că fără Dumnezeu, fără credință nu poți obține nimic în această viață.

Și mai depinde de unde și-a luat omul zborul în viață, în ce mediu s-a educat. Știm ce s-a întâmplat cu Lucifer care a vrut să fie sus ca și Dumnezeu. Omul cult, educat cunoaște unde este locul său în această

lume **„plină de noroc”.** Eu apreciez gradul de cultură după limba pe care o vorbește persoana. Mihai Eminescu menționa că limba este în strânsă legătură cu rațiunea.

☙ Care este diferența dintre cultură și civilizație?

Societatea se dezvoltă, se modernizează. Noul trebuie studiat, promovat. Dar ce dăm în schimb? Non-valori – cultura devine o cenușăreasă.

Prin cultură se aprofundează civilizația. Dar, din păcate, nu există o legătură între ele. Tehnologia nu are nici morală, nici suflet. Cultura se dezvoltă, însă mulți oameni nu participă la consumul de cultură. Cultură avem, însă civilizația rămâne în urmă.

ᘓ Muzica populară este în sine un act cultural?

Muzica populară are o însemnătate vitală în viața unui popor. Muzica, poezia sunt arhivele popoarelor. Cu ele ne putem cunoaște trecutul neamului. Muzica pornește de la inimă și tot sufletului îi este adresată.

ᘓ Ce înseamnă a fi cult?

Omul este trup și suflet, adică are o definiție materială și una spirituală.

Kant îl numește un animal care se poate perfecționa sufletește. A fi om cult înseamnă a lupta cu ignoranța, a tinde spre perfecțiune. Omul cult e un autodidact, el deține un coeficient de inteligență înalt.

☙ De ce societatea noastră trece astăzi printr-o mare criză culturală?

În toate timpurile a existat o scară a valorilor. Astăzi aceasta scară s-a răsturnat. Trăim într-o societate consumistă. Toți purtăm vina, guvernanții intelectuali, școala, biserica – toată societatea.

N-aș spune că suntem într-o criză de cultură. Cultura se dezvoltă. Avem mulți oameni de cultură de mare valoare, dar nu toți oamenii sunt dispuși s-o asimileze. Trecem printr-o criză spirituală mai degrabă.

ᘓ Cine trebuie să promoveze cultura și care sunt posibilitățile?

Cei ce au făcut revoluțiile culturale, cei ce au promovat școli de cultură – intelectualii: eu cred în puterea lor. Dar unde sunt intelectualii români de altă dată? Pan Halippa afirma că intelectualii sunt apa și sarea pământului.

ᘓ Cât de importantă este arta cititului?

Pot să par depășită de timp, dar nici o societate n-are viitor fără carte. Nimic nu poate înlocui cuvântul. Cuvântul este de la Dumnezeu, iar Dumnezeu este

Cuvântul. Ce menționa filantropul, patriotul Vasile Stroescu? **„Carte și iar carte, școală și iar școală, biserică și iar biserică”.**

☙ De ce majorității tinerilor nu le place lectura?

Lectura a fost înlocuită cu telefoane, cu internet. E bine, dar dacă copilul nu vede părinții ținând cartea aproape de suflet, nu are un profesor care citește zilnic și nu vine la ore cu o carte nouă, nu va citi nici el.

Se încearcă uneori să se promoveze lectura, dar aici, în Basarabia, avem manuale de literatură română slabe, nu se promovează arta cuvântului.

☙ Între anii 2001-2003 ați fost directoarea liceului „Basarabia”, ce ne puteți spune despre această școală?

Am preluat școala în anul 2001, după ce am plecat de la Prefectură. Comuniștii au câștigat alegerile.

Școala era privată, deschisă de un profesor universitar de la Chișinău.

A fost o școală frumoasă, cu profesori talentați, cu elevi care tindeau spre cunoaștere. Se promovau valorile naționale. În liceu erau peste o sută de copii. Comunicam cu elevii în fiecare zi, îi cunoșteam pe nume. Era o școală prietenoasă și se făcea carte.

Liceenii erau cu cartea în mână. Se organizau activități interesante. Ne-au vizitat școala Ion Druță, Ion Achim, profesor, scriitor, Constantin Tănase cu echipa de la **„Timpul”.** Din păcate, trăim timpuri cu tendințe comuniste de acaparare de bani și echipa de profesori a plecat din liceu.

ᘓ Ca profesoară de Limba Română, ce cărți ați recomanda pentru a fi citite cu prioritate?

Toate cărțile bune ale scriitorilor români, dar, în primul rând, să fie studiată Biblia, apoi Mihai Eminescu, Lucian Blaga.

Este important să cunoaștem și literatura universală: Dostoievski, Cehov, Tolstoi, Balzac, Shakespeare.

☙ Când a început dragostea Dumneavoastră față de Limba Română?

Cu această dragoste te naști. Comunicarea cu cei dragi, lectura, modelele oamenilor de cultură au sporit această dragoste. Nu există o limbă mai melodioasă decât limba română.

☙ De ce Grigore Vieru scria Limba Română cu majuscule?

Îl citez pe Nichita Stănescu, care a spus: „Limba Română este Patria mea!”. Grigore Vieru a iubit, a promovat, a luptat pentru Limba Română și a murit pentru ea.

ᘓ În ce împrejurări l-ați cunoscut pe Grigore Vieru?

Am avut marea bucurie și fericire de a-l cunoaște personal când, împreună cu Ioan Alexandru, a vizitat școala nr.1, unde eram director. Am colaborat mulți ani. Venea la Soroca de câte ori îl invitam. A fost o mare și frumoasă personalitate. Niciodată nu zicea nu. Nu venea singur. Venea cu oamenii dragi: Ioan Alexandru, Adrian Păunescu, Ion și Doina Aldea Teodorovici, cu fiul lor Cristi, cu Radu Cârneci. Ultima dată am avut o întâlnire de suflet la Soroca în 2008. A fost atât de frumos! A recitat, a cântat, a dansat, dar sufletește era trist.

A plecat în veșnicie în 2009, la 18 ianuarie, după întâlnirea cu Mihai Eminescu. Iată ce scria Ioan

Alexandru în capodopera marelui poet, **„Taina care mă apără”,** despre o întâlnire la Soroca: **„Am avut fericitul prilej să-l văd la Soroca, invitat fiind într-o sală neîncăpătoare, unde sute de copii cu învățătorii recitau într-un cor – ceea ce l-ar face fericit pe orice poet al lumii - versurile lui Grigore Vieru”.**

Prima întâlnire (1998) mi-a produs o impresie covârşitoare. Mi s-a părut un sfânt coborând din icoană. Mi s-a părut o creangă de brad iarna, cu zăpadă la lumina soarelui.

☙ Cine a luptat mult în Basarabia pentru statornicirea Limbii Române?

Au luptat toți cei peste 80 de mii de oameni îngenuncheați în Piața Marii Adunări Naționale, care se rugau pentru Limba Română şi alfabetul latin. Un caz interesant ne-a povestit Grigore Vieru. Când a vizitat prima dată Bucureștiul, a citit textul scris cu alfabet latin: **„Nu rupeți florile!”.** I s-a părut un poem.

În fruntea Mișcării de Eliberare Națională erau scriitori: Grigore Vieru, Nicolae Dabija, Leonida Lari,

Vasile Romanciuc, Valeriu Matei, Ion Vatamanu, Lida Istrati și mulți alți intelectuali: Ion și Doina Aldea Teodorovici, Vasile Nedelciuc, Alexandru Moșanu, profesorii Nicolae Corlăteanu, Anatol Ciobanu, Silviu Verejan.

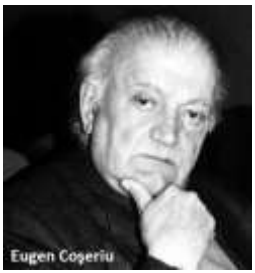

ᘓ Care este diferența dintre limba moldovenească și Limba Română?

Sunt două noțiuni aparte. Limba vechilor cazanii, a literaturii este limba română. A răspuns foarte

bine la această întrebare marele lingvist al lumii, Eugen Coșeriu:

„A promova sub orice formă limba moldovenească deosebită de limba română, din punct de vedere strict lingvistic, ori e o greșeală naivă, ori e o fraudă științifică”.

Ce ne puteți spune despre Ion și Doina Aldea Teodorovici?

Am avut fericita ocazie de câteva ori să-i cunosc personal. Ei au ridicat în picioare mii de oameni și le-au transmis dragostea de Țară și de Neam.

ᘓ Ce înseamnă identitate culturală?

Identitatea lingvistică, culturală este un semn al existenței poporului român. Fără a cunoaște și a promova valorile lingvistice, culturale, un popor își pierde identitatea, deci nu poate exista ca națiune.

ᘓ Cultura se transmite ereditar sau se dobândește doar prin studiu particular?

Genele joacă un rol important în formarea personalităților. Și dragostea de neam se transmite ereditar și se învață din familie, școală, societate și desigur din lectură. Cultura se studiază, se învață de la marile personalități. Depinde foarte mult de sensibilitatea omului și de dorința de a se forma ca personalitate.

Personalitatea nu ți se transplantează. Ea se formează, dar depinde mult de educația sufletului. Inima omului are sens de intelect. Cultura inimii se formează din familie, școală, societate, lectură, dialog

cu oamenii frumoși. Sunt oameni mari ca o inimă, vorba poetului Nichita Stănescu.

☙ Ce înseamnă „om cultivat”?

Om cultivat este omul cu cei șapte ani de acasă. Ce înseamnă **„om cultivat”**? E Omul care se autoeducă și se formează ca personalitate.

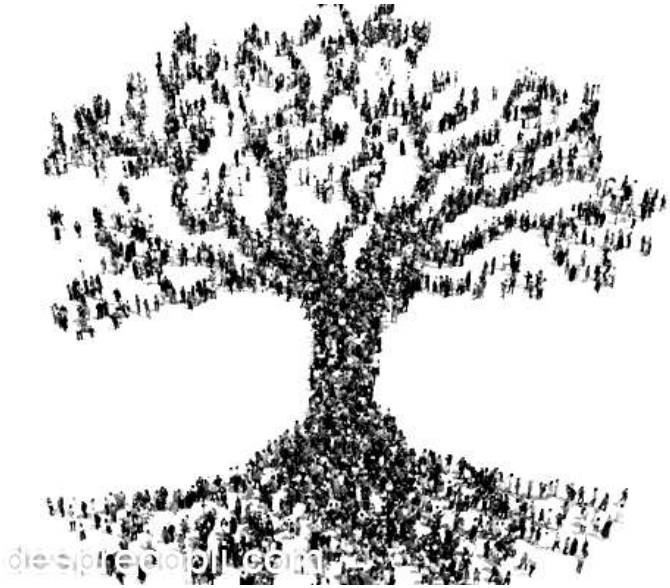

☙ În formarea Dvs. culturală, ce rol a avut Eugen Coșeriu?

Spre rușinea mea, cunoșteam foarte puțin despre marele lingvist al lumii. Ne-am întâlnit de două ori la Soroca. Ținea foarte mult la cultura jud. Soroca. Aici, la Soroca, a susținut examenul de bacalaureat.

ᘓ De ce v-aţi apropiat atât de mult de academicianul Mihai Cimpoi?

După părerea mea, academicianul Mihai Cimpoi este unul dintre cei mai învăţaţi intelectuali nu numai din Basarabia, dar şi din Ţară. Spunea cineva că Mihai Cimpoi trăieşte pe un munte de cărţi. L-am studiat, l-am învăţat pe Mihai Eminescu din cărţile academicianului Mihai Cimpoi. Primul manual a fost „Narcis şi Hyperion”.

ᘓ V-a plăcut istoria românilor, de ce v-aţi apropiat sufleteşte de academicianul Alexandru Moşanu?

Pentru mine, prof. Alexandru Moşanu a fost model de om şi academician. Am fost mulţi ani colegi de partid: în Congresul Intelectualităţii, Partidul Forţelor Democrate, colegi în Parlamentul Republicii Moldova. I-am admirat întotdeauna curajul, lupta pentru valorile naţionale şi calităţile de Om frumos: simplu, cinstit, corect şi modest.

Ne lipsește omul frumos, profesorul Alexandru Moșanu. Și-a pus amprenta asupra multor evenimente din istoria românilor Basarabiei. Eu cred în oamenii care te inspiră, cred în puterea oamenilor care înțeleg că viața lor este o menire pentru cei din jur. Pentru mine, profesorul, academicianul Alexandru Moșanu a fost o personalitate completă, integră și frumoasă: sincer, modest.

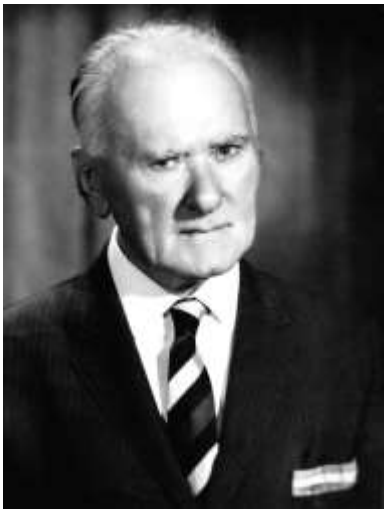

ᔓ De ce ați intrat în viața politică?

Am aderat la Mișcarea de Eliberare Națională și am hotărât să mă implic în politică. Am avut și am un ideal – Unirea cu Țara. Din păcate, am luptat cu morile de vânt. Noi locului rămânem. Politicienii au vândut, au trădat **„această așchie de țară”** (Alexandru Boldur, mare istoric român, basarabean de origine). În Parlament, am avut personalități de la care am învățat foarte mult: Alexandru Moșanu, Valeriu Matei, Mihai Cimpoi, Nicolae Dabija, Ion Răzlog, Vasile Nedelciuc, Vitalia Pavlicencu.

ᘓ Ce proiecte culturale ați programat în calitate de parlamentar?

Era o situație politică și economică foarte complicată. Se aprobau legi economice, sociale. Dar am promovat proiectul de lege cu privire la organizarea administrativ-teritorială și am revenit la județul istoric. Soroca a căpătat statut de județ în anul 1999. Am fost numită, prin Decretul prezidențial, prefect al județului Soroca. Aici am avut posibilități mari de a promova cultura și valorile naționale raportându-mă la perioada interbelică, când județul Soroca a votat Unirea cu Țara și a fost un centru istoric cultural foarte important.

ᘓ Ce personalități culturale ați cunoscut în Parlament?

Am fost colegi de parlament cu multe personalități culturale și politice: Valeriu Matei, Nicolae Dabija, Mihai Cimpoi, Alexandru Moșanu, Vasile Nedelciuc, Ion Râzlog, Vitalia Pavlicenco, Andrei Strâmbeanu.

Ce puteți spune despre academicianul Valeriu Matei, cu care ați avut multe activități culturale?

Am avut norocul să-l descopăr la începutul anilor de deșteptare națională. Era în fruntea mișcării de eliberare națională. M-au impresionat întotdeauna cultura enciclopedică, talentul de a comunica cu oamenii. Am realizat împreună multe proiecte foarte importante: spectacole cu Tudor Gheorghe, Ducu Bertzi, Mirabela Dauer, actrița Tania Popa de la București. Cinci ani a activat Universitatea Populară de Vară **„Constantin Stere”.** S-au lansat lucrări despre C. Stere, Dumitru Iov, Gurie Grosu. Au fost cinci ani plini de încărcătură spirituală și conținut intelectual.

„Poetul Valeriu Matei e un reflex de solidă cultură umanistă... dublat de un tribun”, „e unul dintre cei mai reprezentativi campioni ai rezistenței basarabene”

(Constantin Ciopraga).

ᘓ Ce v-a impresionat mai mult la academicianul Nicolae Dabija, pe care l-aţi cunoscut personal?

Cu Nicolae Dabija, alias Nicolae Ciobanu, am studiat la Universitatea de Stat, la Facultatea de Filologie. Chiar din anii de studenție a fost pentru mine un model. Era permanent cu cartea în mână, liniștit, înțelept și simplu. Scria versuri și în anii studenției. Îl respectau toți studenții.

A publicat peste 50 de volume de poezie, publicistică. A fost o personalitate cu dragoste de Dumnezeu.

El a căutat să lumineze sufletul omului și a debutat cu culegerea de versuri **„Ochiul al treilea”.** Eugen Simion menționa că Nicolae Dabija este **„un eliac împlinit, un melancolic luminos, deloc resemnat, cu o mare disponibilitate retorică”. „Romanul <Tema**

pentru acasă> poartă marca originală a unui mare prozator de limba română” (Daniel Corbu).

Ziarul **„Literatura și Arta”** a devenit tribuna principală de luptă pentru valorile naționale. Am învățat foarte mult din creația poetului și publicistului Nicolae Dabija.

Sunteți o cititoare pasionată a presei. Ce a însemnat pentru dumneavoastră ziaristul Constantin Tănase?

Constantin Tănase a fost un ziarist cu vocație, o personalitate puternică, curajoasă; admirată de mulți, contestată de unii. Pomul care dă rod este lovit, cel mai mult cu bețe și pietre. Eu l-am respectat mult și i-am citit toate editorialele.

Am citit toate articolele din ziarele **„Mesagerul”, „Timpul”** în culegerile de eseuri **„Ochii lui Esop”, „Făuritorii de mituri”, „Blestemul de a fi”, „Patria vuindă”, „Groapa cu lei”.**

„S-a născut cu un ochi al lui Esop și s-a aruncat în groapa cu lei, devenind cel mai îndurat cronicar al timpurilor noastre”, a spus despre el Anatol Codru. Așa l-am cunoscut eu pe editorialistul, scriitorul, pamfletistul și patriotul Constantin Tănase.

ᘓ Ce legătură de suflet ați avut cu academicianul Vladimir Holtineanu?

Toată dragostea, respectul și recunoștința familiei noastre pentru acest mare chirurg și om de o înțelepciune rară. Mi-a salvat viața în repetate rânduri. A fost îngerul meu păzitor.

A salvat viața a mii de oameni. A efectuat operații de transplant al ficatului. Nu zicea niiodată nu. Era și un mare patriot. S-a născut în Kazahstan, părinții și buneii fiindu-i deportați. Era o durere mare pe care o purta în suflet. A scris în pauzele de la serviciu o carte foarte interesantă: **„Dor de Basarabia”.** Era prieten cu Grigore Vieru. În iunie, anul 2008, la sărbătoarea de la Soroca, Vieru i-a dedicat poezia **„Balada celor deportați” – „Era**

viscol, era ceață/ Despărțea pe soț de soață/Și voit-au chiar de Tine/Doamne, să ne înstrăine". Era membru al Academiei de Științe, prorector al Universității de Stat de Medicină din Chișinău. A fost deputat în Parlamentul Republicii Moldova, activând în Comisia de cultură și media.

S-a născut în Kazahstan la Kzâl Orda, în 1950, unde au fost deportați buneii și părinții săi. Au fost arestați în primul rând cei care-și iubeau Neamul. În această carte buneii și părinții vorbesc cu gura lui, scriu cu mâna lui, lăcrămează cu ochii lui. Acesta a fost academicianul, renumitul chirurg Vladimir Holtineanu. Marele Grigore Vieru i-a dedicat poemul **„Balada celor deportați":**

„Ne-au mânat ca pe tâlhari,
Ne-am întors tot gospodari
Ne-au mânat ca pe jivini,
Ne întoarsem tot creștini,
Tot ca Țară, tot ca Neamul (...)".

Bunul simț a mers mână în mână cu talentul de chirurg, cu perseverența. Avea curaj și convingeri ferme. A stat mereu cu fruntea sus, demn ca stânca, indiferent de cât și cum l-au atacat colegii de breaslă.

Ne-a lăsat ca moștenire o cronică zguduitoare a unei familii basarabene.

ᘓ Ce a însemnat pentru Dvs. poetul Nichita Danilov?

Nichita Danilov a făcut o vizită la Soroca împreună cu Grigore Vieru. Am activat împreună la Universitatea de Vară. Era angajat la ICR. Poet talentat și om echilibrat.

ᘓ La Facultatea de Filologie de la Chișinău l-ați avut profesor pe academicianul Anatol Ciobanu. Ce a însemnat pentru formarea Dvs. lingvistică?

Profesorul Anatol Ciobanu este un capitol în lingvistica românească. A strălucit în anii studențești și a educat dragostea de limba română a zeci de generații. L-am admirat și voiam foarte mult să-i semăn. Iubea studenții și ne trata de la egal la egal. Era un model pentru noi. Era o imensitate lingvistică, om de mare omenie și simplitate, era un tot întreg al dragostei de limbă română și un talentat profesor la catedră. Mi-i dor de orele predate de Profesorul

Anatol Ciobanu.

ᘓ De marele poet român Mihai Eminescu v-aţi îndrăgostit datorită profesorului universitar Ion Osadcenco. Ce ne puteţi spune despre el?

Profesorul Ion Osadcenco ne-a învățat să ne alimentăm creierul și a promovat literatura română în rândurile studenților.

Bunul-simț mergea mână de mână cu perseverența, bunăvoința și umorul spiritual. Așa a fost dragul nostru profesor.

Am văzut la dumnealui decență și profesionalism. De la profesorul Ion Osadcenco am îndrăgit opera lui Mihai Eminescu.

În anii '50-'60 aveam dreptul să cunoaștem din Eminescu numai **„Împărat și proletar”** și **„Somnoroase păsărele”.** La cursul despre Eminescu, profesorul ne preda aprofundat opera marelui poet național și recita opera acestuia. Mi-a servit ca model de profesor de literatură română.

ᘓ După cucerirea independenței Republicii Moldova, l-ați cunoscut pe marele poet Ioan Alexandru, care a fost de multe ori în Basarabia. Cum l-ați cunoscut?

Poetul Ioan Alexandru, un mare slujitor al lui Dumnezeu și al poeziei! Noi, basarabenii, i-am descoperit opera mai târziu. Era interzis în Basarabia. L-am descoperit în anul 1998, când ne-a fost oaspete

de onoare la școala nr.1 din Soroca, unde eram director și profesoară de limba română. A citit un fragment din **„Imnul lui Constantin Brâncoveanu”.** A fost un îndemn să studiem viața de sacrificiu a lui Constantin Brâncoveanu. A fost însoțit de poetul Grigore Vieru.

ᘓ De asemenea, l-ați cunoscut și pe poetul Radu Cârneci. Ce ne puteți spune despre el?

În anul 1993 s-a produs, la Soroca, un eveniment cultural foarte important pentru românii din orașul nostru. S-a deschis prima Bibliotecă

de carte românească **„Basarabia”,** filiala Bibliotecii **„Vasile Voiculescu”** de la Buzău. Aici a avut loc întâlnirea cu poetul buzoian Radu Cârneci.

În vizitele Dvs. la Buzău, l-aţi cunoscut personal pe poetul şi diplomatul Bucur Chiriac. Ce aţi admirat la el, ce v-a impresionat cel mai mult la el?

Dumnezeu lucrează prin oameni. Duhovnicul meu, preotul prof. dr. Mihail Milea, mi-a deschis ușa acestei frumoase familii, Bucur Chiriac și Marieta. Fiind la Buzău, îi vizitam. Ce bucurie era în casa frumoasă și plină de lumină, dragoste și deschidere sufletească! Iubeau Basarabia și aveau un vis, să vină la Soroca. N-am mai întâlnit în viața mea o altă casă

în care să simt ospitalitatea și bucuria. A vorbi despre poetul, diplomatul, eseistul, colecționarul, Omul – Bucur Chiriac este o mare responsabilitate, pentru că a fost un aristocrat, un mare intelectual, a fost un Domn. Crezul lui a fost să facă mereu bucurie celor din jur. Ce profesori a avut: George Călinescu, Tudor Vianu, Iorgu Iordan, Zoe Dumitrescu-Bușulenga!

I-a avut prieteni pe marii scriitori: Marin Sorescu – au fost și vecini –, Artur Silvestri, Laurențiu Ulici, Radu Cârneci, Ion Rotaru. Se organizau, în casa de la București, cenacluri literare. A fost de carieră diplomat la Moscova și la Sofia. A donat Muzeului de Istorie de la Buzău o colecție de peste 350 de lucrări, în valoare de un milion de euro. Am și eu vreo câteva tablouri ale pictorilor români, donate de familia Bucur. Să-i purtăm dorul și amintirea sfântă!

ᘓ Ce alte personalități culturale din Buzău ați cunoscut?

Buzăul este orașul meu de suflet. Aici mă simt acasă. Am cunoscut foarte mulți Oameni de înaltă calitate. Am o listă întreagă. Din domeniul culturii:

Bucur Chiriac, Pr. Prof. Dr. Mihail Milea, alias Sava Bogasiu, scriitorul Mihai Sălcuțan, Gheorghe Petcu, Alexandru Oproescu. Am prieteni apropiați sufletului meu și-i respect, pentru dragostea lor de Basarabia: Ștefan David, Marius Constantinescu, Garoafa Zamfir, Ion Mateescu.

Sunteți fondatoarea Liceului Teoretic „Constantin Stere" din Soroca. Ce a însemnat patronul spiritual Constantin Stere pentru această școală de elită?

Cred că cea mai mare realizare a mea a fost liceul. A fost inaugurat la 31 august 1992, de Ziua Limbii Române. La începutul anilor '90 am revenit la școala noastră românească – liceul. A fost printre primele licee din Republica Moldova.

În perioada interbelică, la Soroca erau multe licee de elită: **„Domnița Ruxandra", „Xenopol",** liceul tehnic, cel agricol, licee private. În 1992, am reușit să formez un colectiv bine pregătit, cu profesori dotați, care au activat cu multă ardoare și devotament. S-a

creat un mediu intelectual, spiritual, foarte bun. În școală trona cultul cărții, al limbii și valorilor naționale.

Erau organizate conferințe științifice cu participarea profesorilor universitari, întâlniri cu personalități culturale: Grigore Vieru, Nicolae Dabija, Valeriu Matei, Ion și Doina Aldea Teodorovici, Adrian Păunescu, Radu Cârneci, Eugen Coșeriu și mulți mulți alții.

Constantin Stere era interzis în Basarabia. Prima dată am citit un material semnat de Ion Vasilenco, care a fost persecutat și alungat de la Academia de Științe. În disperare, s-a aruncat sub tren. Așa de mult m-a marcat acest caz, încât am început a căuta mai multe materiale despre Constantin Stere. A fost pentru noi, înainte de toate, o înaltă datorie morală și istorică de a-i învești numele. Toată viața a trebuit să lupte. Căderea și înălțarea erau dictate de soarta lui tragică.

„În toată istoria contemporană a României puține personalități pot prezenta o bogăție intelectuală și sufletească mai mare, poate Kogălniceanu”.

Ce ați adus nou în pedagogie și administrație în acest liceu?

Am studiat experiența liceelor din perioada interbelică din Soroca, din Țară. Am studiat lucrările marelui pedagog reformator al învățământului românesc, Spiru Haret. S-a pus accent pe formarea deprinderilor de muncă intelectuală, a gândirii critice, analitice. Era creat un mediu lingvistic sănătos. S-a format un colectiv creativ și responsabil. Erau stimulați profesorii cu performanțe. Era respectată personalitatea elevilor. S-a creat o atmosferă prietenoasă și un mediu intelectual sănătos.

Cum apreciați realizările Dumneavoastră legate de acest liceu?

Nu sunt realizările mele personale. Sunt ale colegilor cu care am lucrat şi cu care am luptat pentru valorile noastre naționale: limbă, alfabet, tricolor, Imn, demnitate, libertate. Și am avut noroc de oameni de valoare, de oameni frumoși.

ᘓ Ce proiecte ați întreprins ca om de cultură, implicat social?

Am realizat mai multe proiecte cu echipele din oraș și raion: formarea județului Soroca, liceul **„C. Stere”,** Biserici românești, cimitirul ostașilor români de la Stoicani, Aleea Clasicilor, Asociația **„Grigore Vieru”,** monumente, activități culturale, Biblioteca **„Basarabia”.** Mulțumesc colegilor de la Soroca și celor de la Buzău, Dolhasca, Suceava.

ᘓ Unde ați călătorit de-a lungul timpului?

Am călătorit puțin în timpul fostei URSS. Nu eram lăsați să plecăm peste hotare, ca să nu vedem o altă lume. Atunci am vizitat Finlanda, Letonia și Lituania. Activam la Direcția de Învățământ Soroca. Eram

instruiți ca niște copii cum trebuie să ne comportăm la CR de partid și eram însoțiți de KGB. După anii '90 am văzut după prima dată România. Ce țară frumoasă și bogată avem!

Am mai fost în Bulgaria, Ungaria, Suedia, Finlanda.

☙ Ce credeți despre Unirea Basarabiei cu România?

Basarabia, o **„așchie de țară”** ruptă din trupul Țării, a fost răstignită pe cruce, dusă în Siberia, înfometată... Acum ea privește cu speranță peste Prut. Visul nostru de zeci de ani este reîntregirea cu Patria-mamă.

În **„Scrisoarea din Basarabia”,** poetul nostru patriot Grigore Vieru spune totul:

„Din Basarabia vă scriu
Dulci frați de dincolo de Prut.
Vă scriu cum pot și prea târziu.
Mi-i dor de voi și vă sărut”.

ᘓ Care este viitorul Republicii Moldova?

Văd un singur viitor: numai împreună cu Țara.

ᘓ Ați participat ca inițiator și susținător la multe proiecte de înfrățire cu multe județe și comune din România, care sunt ele?

Primul proiect l-am semnat în anul 1999 cu județul Buzău și în el noi toți am pus mult suflet. Pot să afirm că așa a început deschiderea sufletească cu multe alte localități: Dolhasca din județul Suceava, comunele din județul Buzău. Am contribuit la colaborarea multor școli din județul Buzău: Colegiul **„B.P.Hașdeu”,** Colegiul **„Mihai Eminescu”,** Liceul pedagogic **„Spiru Haret”.**

ᘓ Ce ne puteți spune despre Universitatea Populară de Vară „Constantin Stere”?

Au avut loc cinci ediții. Am vrut să continuăm o tradiție frumoasă, inițiată în anul 1908 de istoriograful român Nicolae Iorga, care este numit **„Voltaire al României”.** Omul trebuie să tindă mereu spre cunoaștere.

În anul 2013 a avut loc prima ședință, cu participarea multor personalități de la noi și din România. A fost organizată de Asociația **„Grigore Vieru”** și de ICR Chișinău, avându-l ca director pe academicianul Valeriu Matei. Este o formă a învățământului popular care a prins rădăcini la Soroca. S-au prezentat prelegeri despre viața și opera lui Constantin Stere

(profesor Ion Constantin, Victor Durnea, Mihai Cimpoi), despre Dumitru Iov și Gurie Grosu.

S-au organizat zeci de concerte, spectacole, expoziții, lansări de carte.

„Intelectualii sunt lumina și sarea pământului”, menționa Pan Halippa.

Am fost susținută de Consiliul Raional Soroca, Direcția Învățământ, liceul **„Ion Creangă”, „Constantin Stere”,** fabrica **„Nou Stil”** și un rol însemnat l-a avut Biserica **„Sfinții Martiri Brâncoveni”.**

Ce ne puteți spune despre Fundația „Grigore Vieru”?

Pe 19 ianuarie 2009 l-am pierdut pe marele poet Grigore Vieru. Am hotărât să-i înveșnicim numele la Soroca. Venea des la noi. Un grup de inițiativă a format Asociația și peste un an am dezvelit bustul poetului. Și-au adus contribuția toate școlile și oameni de bună credință. Am lucrat asupra unui film, **„Grigore Vieru la Soroca”.** S-au organizat întâlniri cu scriitori, lansări de carte ale scriitorilor din

România, Buzău și de la Chișinău. Soroca are un parc și o stradă ce-i poartă numele.

ᘓ Ce colaborări ați avut cu Fundația „Sfântul Sava" de la Buzău?

Se împlinesc 30 de ani de când a păşit pe pământul Basarabiei la Soroca preotul Mihail Milea de la Buzău.

Mihail Milea iubește Basarabia și pe noi, basarabenii, și și-a deschis sufletul și brațele pentru Soroca. Inima este ochiul spiritului. **„Fericiți cei curați cu inima, căci aceia Îl vor vedea pe Dumnezeu”.**

S-au odihnit sute de copii basarabeni la Bisoca și Maliuc. S-au înfrățit zeci de școli. S-au organizat multe activități culturale împreună. Copiii noștri au cunoscut Țara și au îndrăgit-o.

Ce ne puteți spune despre preotul Saftiuc Gheorghe, care a activat intens în viața socială și culturală a raionului Soroca?

„Duhovnicul este dorul lui Dumnezeu și rodul credinței noastre”.

Dumnezeu l-a adus la Soroca și a rămas pentru totdeauna în inimile noastre. Iubea Basarabia și pe românii de aici. A fost un model de credință, de înțelepciune și de cumsecădenie. L-am iubit toți, pentru că era un om al faptei, al cuvântului.

Preoteasa Mioara a primit multe delegații de profesori și de medici. S-au odihnit mulți copii de la noi la Dolhasca și Suceava.

ᘓ Aveți o relație de suflet cu Biserica Ortodoxă; de ce? Ce a însemnat pentru Dumneavoastră încă din copilărie credința în Dumnezeu?

După Mihai Eminescu, poporul român s-a născut creștin. Suntem români, deci suntem creștini, suntem creștini, deci suntem români, menționa Nicolae Iorga.

M-am născut într-o familie ortodoxă. Părinții și buneii s-au rugat în toate timpurile lui Dumnezeu. Bunica Anastasia după tată a fost o femeie evlavioasă și ne-a dus permanent la biserică. Pe timpul comuniștilor mi-am botezat copiii, ne-am cununat la biserică.

Credința în suflet am păstrat-o permanent. Am trăit mereu cu frică de Dumnezeu.

Credința ne face puternici. Dumnezeu ne călăuzește pe calea binelui și a luminii. M-am convins că sufletul nu îmbătrânește. Credința nu se învață, ci se trăiește în adâncul inimii, scria un talentat poet basarabean, Liviu Damian.

ᘓ Ce biserici românești au fost ctitorite la Soroca după Independență?

A fost un vis de-al meu și al tuturor românilor din Soroca să deschidem Biserici ale Mitropoliei Basarabiei. Cu susținerea fraților din România, s-au construit patru biserici: biserica **„Cuvioasa**

Parascheva”, biserica **„Sfinții Martiri Brâncoveni”,** biserica **„Sfântul Dumitru”** și biserica **„Sfântul Ioan cel Nou de la Suceava”.**

Ce rol are Biserica în actul Unirii?

Preoții au luptat și s-au rugat pentru Unirea Basarabiei cu România; și astăzi continuă să se roage. Ne gândim cu pietate și recunoștință la primul Mitropolit al Bisericii române

în Basarabia, Gurie Grosu, la preotul Alexei Mateevici care, din păcate, a murit până la votarea Unirii în Sfatul Țării. În Sfatul Țării erau preoți care au votat Unirea de la 1918.

ᘓ Credința în Dumnezeu mai este actuală?

Fără Dumnezeu nu avem viață. **„Dumnezeu este drept, pedepsește păcatele, dar în același timp este și bun, dând omului posibilitatea de a se ridica din păcat”.**

ᘓ Cum definiți educația?

Educația este latura esențială a vieții omului. Fără educație, societatea se degradează.

„Pentru noi, sfârșitul este moartea sufletului. Dacă a murit Hristos în noi, a murit sufletul nostru” – Părintele Iustin Pârvu.

Fiind director al Liceului Teoretic din Soroca, am introdus opțional ore de religie în clasele primare. Profesor a fost părintele Nicolae Robu, care preda fără salariu. Cele mai frumoase ore pe care le-am avut în școală au fost orele de religie.

Introducerea religiei în școală este binevenită. Religia educă personalitatea copilului în spiritul culturii și moralității creștine.

☙ De ce este un păcat greu ateismul?

Ateiștii s-au ridicat împotriva lui Dumnezeu. Au închis Bisericile și le-au interzis oamenilor să se roage. Biserica joacă un rol important în educarea moral-religioasă a omului, în dezvoltarea culturii și a spiritualității. În Basarabia, bisericile au fost transformate în depozite, spitale, stații de reparație a mașinilor. Ei, ateiștii, s-au îndepărtat de Dumnezeu și au ieșit din împărăția Lui.

Generații întregi au fost educate în spiritul ateismului. În școli și facultăți se preda ateismul. Este un mare păcat să distrugi încrederea în Dumnezeu.

☙ Dacă aţi fi Ministrul Învăţământului, ce schimbări aţi face?

În primul rând, aș racorda sistemul de învățământ cu cel românesc. Aș cere să se facă manuale interesante, care să dezvolte gândirea analitică și critică a copiilor.

☙ Ce înseamnă să fii „ambasadoare” a Limbii Române?

Un titlu prea înalt pentru mine, pe care mi l-a atribuit duhovnicul meu, părintele Mihail Milea.

Dânsul de ani de zile vine în Basarabia și promovează **„limba sfintelor cazanii”.**

Mi-am ales profesia de învățător de limbă română, pentru că el propovăduiește Cuvântul, iar Cuvântul este de la Dumnezeu.

ᘓ Ce înțelegeți prin „iubire de Patrie”?

Limba Română este Patria mea, menționa Nichita Stănescu. Iubirea de Patrie este ereditară, este sângele omului. Dacă nu-ți iubești Țara, ești ca o scamă mânată de vânt.

ᘓ Ce înseamnă a fi naționalist?

Bolșevicii dădeau o conotație negativă acestui cuvânt. A fi naționalist era pentru ei un pericol. A fi Naționalist este o virtute. Înseamnă a-ți iubi casa părintească, părinții, țara, limba română – tot ce este al neamului.

ᘓ Ce înseamnă a fi învățătoare, profesoară, directoare?

Aș spune că este în primul rând o responsabilitate foarte mare. Trebuie să iubești copiii, care sunt un dar de la Dumnezeu, precum și oamenii. Să pui suflet în tot ce faci. Să te zidești asemenea Anei din **„Meșterul Manole”.**

Ce înseamnă a fi Om?

Eu folosesc deseori noțiunea de **„Om frumos”,** referindu-mă la cel care are grijă de suflet, care tinde spre desăvârșire, care nu tace. Tăcerea este periculoasă. Omul trebuie să fie înțelept și să promoveze valorile naționale și general-umane. Respect oamenii care-și iubesc Țara, vorbesc corect limba română și lasă fapte frumoase în urma lor.

Ce înseamnă a fi mamă?

Este un dar de la Dumnezeu. Răspuns la această întrebare l-a dat cel mai profund Grigore Vieru. **„Misterul mamei și al maternității este legat la Grigore Vieru de misterul copilului și al copilăriei”** (Mihai Cimpoi). Copilul este o prezență a sacrului și purității.

„Mama mea viața-ntreagă,
Stând la masă, ea și eu,
Se așază între mine
Și Preabunul Dumnezeu”

(Grigore Vieru).

Ce ne puteți spune despre Familia Dumneavoastră?

Este o familie obișnuită, care a fost clădită pe respect, iubire, responsabilitate. Am construit o casă,

am sădit pomi, am dat sufletul meu oamenilor – eu ca învățătoare, soțul meu Matei ca medic.

Familia se întărește prin comunicare, care n-a lipsit în casa noastră, prin deschidere către oameni, prin ospitalitate.

O familie puternică face o țară puternică. Ne-a binecuvântat Dumnezeu cu doi copii – Rodica și Victor, trei nepoți – Cristi, Luca, Dionisie și alți doi copii – Gheorghe și Viorica, ginerele și nora.

Familia a fost cetatea în care m-am retras când am fost rănită și îi mulțumesc.

ᘓ Ce înseamnă să fii bunică?

Spunea un psiholog că pentru noi, copiii au fost niște păpuși, iar nepoții sunt copiii bătrânilor. Fiind tineri, ne grăbim, suntem ocupați, iar la bătrânețe avem timp pentru ei. Ei ne bucură viața.

ᘓ De ce familia este numită „prima școală a copilului”?

Fiecare din noi a trecut prin școala părinților și a buneilor. Era o școală cu pedagogie populară, dar atât de frumoasă: *e rușine, nu-i frumos, salută oamenii, iubește școala, să-ți fie frică de Dumnezeu.*

ᘓ Ce reproșuri vă faceți?

Am investit puțin timp în copii. N-am știut să-mi trăiesc viața. Aș fi făcut multe lucruri altfel.

Care este crezul Dumneavoastră?

Să fie pace, să fim cu neamul împreună și să nu uităm că fără credință nu putem obține nimic în viață.

Cum trebuie să vedem viaţa aici pe pământ?

Ca o binecuvântare a lui Dumnezeu.

De ce lumea s-a înrăit?

S-a răsturnat scara valorilor.

Care este rețeta fericirii?

Să iubești viața, oamenii și să faci fapte bune.

Ce a însemnat Biblia pentru formarea Dumneavoastră spirituală?

Biblia este cartea cărților. Așteaptă pe noptieră s-o recitesc. La o anumită vârstă, cu o experiență de viață în spate, o putem înțelege mai bine.

Ce rol are duhovnicul în viaţa Dumneavoastră?

Sunt un om fericit. Dumnezeu mi-a trimis să aibă grijă de sufletul meu duhovnici mari: preotul profesor doctor Mihail Milea, regretatul preot Gheorghe Saftiuc, preotul Sorin Huluță, preotul Nicolae Robu.

„Duhovnicul devine pedagog și călăuză către Hristos”. E mare nevoie de un duhovnic în viața noastră, care este împovărată de multe probleme și greutăți. Sunt un om fericit și bucuros de duhovnicii mei pe care mi i-a dăruit Bunul Dumnezeu. Ei se roagă pentru noi. Este bine ca fiecare om să aibă un duhovnic, **„rugător la Dumnezeu”** și doctor al sufletelor noastre.

ᘓ Cum decurge viața Dumneavoastră la această vârstă?

Nu las mintea să rugineasc㠄 și sufletul să lâncezeasc㠄. Am program variat. Sunt în activitate, îmbătrânesc frumos. Bătrânețea este tristă dacă nu știi cum să ți-o organizezi. Comunicarea este esențială în viață.

ᘓ Care este testamentul pe care-l lăsați familiei?

Să fie Oameni și acolo în Cer, să mă mândresc cu ei.

ᘓ Ce ne puteți spune despre „Drumul vieții mele spre oameni”?

Am scris acest jurnal de memorii la îndemnul și cu sprijinul bunului nostru duhovnic, preotul Mihail Milea.

N-am mai scris nici o carte până acum, dar am simțit o necesitate de a-mi deschide sufletul și a vorbi

despre evenimentele pe care le-am trăit și despre marile personalități pe care le-am cunoscut personal.

☙ Ce I-aţi scrie Dumneavoastră lui Dumnezeu?

Doamne, în primul rând vreau să Îți mulțumesc pentru toate câte mi-ai dat. Îmi cer iertare pentru păcate și pace lumii.

☙ Cum L-aţi descoperit pe Dumnezeu?

Mi L-a descoperit și mi L-a răsădit în suflet bunica de pe tată, Anastasia. Mă lua în fiecare duminică și în zilele de sărbători la Biserică. Acasă erau respectate toate regulile creștinești: postul, sfințenia zilei de duminică, rugăciunea **„Tatăl nostru”** înainte de masă, semnul crucii deasupra pâinii când se tăia. Un rol mare l-a avut și preotul din satul de baştină, Căinarii Vechi, județul Soroca. Și acum îi am în față chipul părintelui Arsenie, care avea carte românească și ne apropia pe noi de biserică.

☙ Cum putem şti că cineva ne este prieten?

Este o zicală românească: **„Prietenul la nevoie se cunoaște”.** Aș zice că se cunoaște și la bucurie. În ultimul timp oamenii nu se bucură de bucuria altora. Tronează invidia, indiferența. La această vârstă nu-ți mai faci prieteni.

ᘓ De ce se spune că neamurile ni le dă Dumnezeu?

Neamul se naște împreună și la Judecata de apoi vom fi tot neamul la un loc.

„O, neamule, tu,/ adunat grămăjoară,/ ai putea să încapi/ într-o singură icoană”

(Grigore Vieru).

ᘓ Cum explicați acest proverb românesc: „Doamne, ferește-mă de prieteni, că de dușmani mă apăr singur”?

Prietenia este un dar de la Dumnezeu. Cel mai tainic este sufletul omului și este greu să pătrunzi în el. E greu ca un om să-ți devină prieten adevărat.

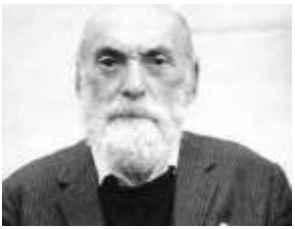

De la un prieten trebuie să primești deschidere, iubire, sinceritate, respect. Este o vorbă: ceea ce dai, aceea primești. **„Dăruind vei dobândi,”** scrie Nicolae Steinhardt.

ᘓ Ce înseamnă să ai șapte ani de acasă?

Cea mai valoroasă școală este în familie. Familia care se construiește pe dragoste și respect, pe credință, va educa copii frumoși sufletește.

☙ Ce este libertatea?

Omul se naște liber. Libertatea interioară te înalță, îți dă putere și curaj. Omul poate fi cu adevărat fericit dacă este liber. **„Iubește și fă ce vrei”.** A iubi oamenii înseamnă a face bine, a fi liber.

☙ Ce înțelegeți prin suflet?

Sufletul este o energie spirituală. Sufletul și inima diferă una de alta. Trupul este alcătuit din materie și spirit. Sufletul este nemuritor. Este grav când omul își pierde sufletul.

☙ De ce viața omului este o Cruce?

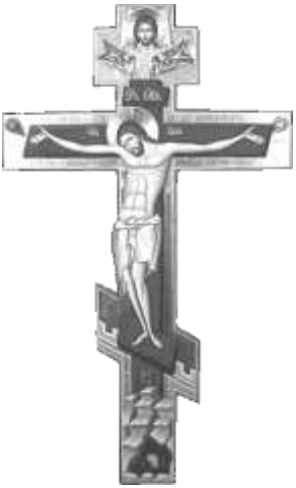

„Crucea este semnul dragostei nemărginite a lui Dumnezeu față de noi”. Când zicem *Cruce*, zicem *Hristos*, Care S-a răstignit pentru noi pe cruce. Când omul își face cruce, el mărturisește dragostea pentru Hristos.

☙ Poate exista Crucea fără Hristos?

Categoric nu! Nu putem separa Crucea de Hristos.

Acolo unde este Crucea este și Hristos. Unde este Hristos este Crucea. Crucea este un simbol al jertfei lui Hristos pentru păcatele noastre.

ᘓ Ce înțelegeți prin înviere?

Paștile înseamnă renaștere. De Paști ne salutăm cu dragoste: **„Hristos a înviat!”.** Acest salut este puterea credinței noastre, este iubirea pentru Hristos.

Biserica ne învață că învierea lui Iisus este și învierea noastră. Paștile înseamnă înnoire, renaștere, un nou început de viață. Mare Sărbătoare este Învierea Mântuitorului nostru!

ᘓ Care este diferența dintre nemurire și neființă sau neant?

Cred că nemurirea este viața omului, faptele ce le-a lăsat pe pământ. Neființa este viața veșnică, nemurirea sufletului.

ᘓ De ce omul este nemuritor?

Omul trăiește și rămâne nemuritor prin faptele sale. Moare trupește, dar sufletul trăiește:

„Oricine trăiește și crede în Mine,
nu va muri în veac”.

☙ Care este semnificaţia religioasă a baladei „Mioriţa”?

Preotul profesor doctor Mihail Milea spune că moartea este ceea ce este între noi și Dumnezeu.

În capodopera populară **„Mioriţa”,** moartea este comuniunea, înfrățirea omului cu natura. Moartea este o nuntă cosmică. Ciobanul spune mamei sale că **„la nunta mea/ a căzut o stea,/stelele și luna/ mi-au ținut cununa”.**

Mulți gândesc testamentar la moarte și cred că cei morți rămân mereu în lumina ochilor celor vii:

„Când am să mor, să mă îngropi
În lumina ochilor tăi!” (Grigore Vieru).

☙ Ce scriitori şi poeți studiaţi de Dumneavoastră au avut înclinaţii religioase?

L-am cunoscut personal și am studiat poezia lui Ioan Alexandru, un mare slujitor al lui Dumnezeu și al Poeziei. **„N-a existat în lume o mai mare slujire decât poezia”,** menționa poetul Vasile Voiculescu.

Grigore Vieru se roagă în poezie ca **„Dumnezeu să ne păzească vie calea credinței,/A slovei tale”.**

Am în biblioteca personală opera scriitorului Sava Bogasiu, care îmi este călăuză în viața mea de creștin-ortodox.

ᘓ Ce v-a plăcut mai mult în scrierile religioase semnate de Sava Bogasiu?

Am citit cu mare interes **„Pelerinajul de suflet în Capadocia: pe urmele Sfântului Sava de la Buzău”.** Din pământul României, mulți sfinți s-au ridicat la Dumnezeu. Unul din

ei este Sfântul Sava, un Sfânt apropiat de Buzău, pentru care părintele Milea are o dragoste deosebită.

A scris acest jurnal de călătorie timp de 10 zile, în perioada 12-22 septembrie 2019 în Turcia, în special în Capadocia. Părintele poartă permanent în suflet chipul Sfântului Mucenic Sava. Are un vis, că într-o bună zi el va veni acasă la Buzău.

Este un jurnal emoționant, izvorât din sufletul părintelui. Este pentru noi, cititorii, o lecție de istorie, de cultură și de spiritualitate moral-creștină.

Care este sfântul cel mai apropiat, la care vă rugaţi zilnic?

Toți sfinții sunt mari și ne rugăm lor. Viața și jertfa lui Constantin Brâncoveanu m-au zguduit. A fost un mare martir creștin.

Am evlavie față de toți sfinții din ceruri. Mare este Dumnezeu!

Ce înseamnă cuvântul slavon „Bogdaproste”?

„Bog” este *Dumnezeu*, **„Da”,** cuvânt de legătură, **„Prosti”,** *iartă*. Așadar sensul e: *Dumnezeu să-l ierte, să ne ierte.*

ᘓ Ce epitaf doriți să fie scris pe crucea de la mormântul Dumneavoastră?

Mi-ar plăcea aceste cuvinte, întâlnite undeva:

„Dacă moare stropul de rouă, fiind atât de curat, cum să nu moară omul?!”.

Preacucernice Părinte Profesor Doctor Mihail Milea, binecuvântați să vă adresez câteva întrebări care vor completa portretul personalității Dvs. ca să vă cunoască mai bine românii din Basarabia, care prețuiesc dragostea și osteneala Dvs. ca duhovnic. Doamne ajută!

Știm cu toții că viața omului pornește de la rădăcini, de la sămânța bună căzută în sol fertil. De unde pornesc rădăcinile Dvs.?

La fiecare în parte, Dumnezeu alege personal un loc de baștină, de început de viață pe acest pământ al Lui, creat special pentru noi, oamenii. Această planetă unică, locuită de oameni, se cheamă **Terra** și aici sunt

multe țări, popoare, din care facem parte și noi, românii. Cel mai important lucru este să nu ne uităm originile, locul de baștină unde am văzut lumina zilei, unde am respirat liber aerul din văzduhul lui Dumnezeu.

Din punct de vedere etimologic, cuvântul **baștină** are legătură cu substantivul **bašta=***tată* sau **bastinija**=*patrie.*

Eu, de baștină, adică originar, provin din câmpia Buzăului, din satul Bădenii Miluiți, având azi numele **Câmpeni,** județul Buzău. Există un sat cu numele **Bădeni**, aproape de Pietroasele, situat pe Dealul Istriței, unde s-a descoperit cel mai mare tezaur de aur: **„Cloșca cu puii de aur”**, care datează din secolul IV, de pe timpul goților.

Mulți locuitori din Bădeni, pe timpul voievodului Constantin Brâncoveanu, au coborât la câmpie, la circa 30 de kilometri distanță, și au fost miluiți cu pământ ca recompensă că-l ajutau pe domnitorul Țării Românești să lucreze moșiile sale din această zonă. Oamenii din Bădeni care au primit pământ au rămas pe loc și au format un sat numit **„Bădenii Miluiți”.** Aici m-am născut eu, pe data de 23 aprilie 1958.

Această denumire a localității s-a păstrat până în 1960, când oamenii s-au revoltat împotriva colectivizării forțate pe care comuniștii au întreprins-o în

toată țara. Sătenii, foarte hotărâți, s-au înarmat cu furci, topoare, să oprească forțele de reprimare de atunci. Pentru a nu se mai ști în țară de această **revoluție locală**, s-a schimbat imediat numele localității, din **Bădenii Miluiți,** o comună mare și înstărită, în **Câmpeni,** iar sediul primăriei a fost mutat imediat în satul vecin Amaru, la 7 kilometri, unde se află și azi.

Părinții mei sunt la origine țărani, lucrători de pământ, pe care l-au primit ca zestre din moși-strămoși. Tatăl meu, după satisfacerea serviciului militar, imediat după terminarea celui de-al Doilea Război Mondial, a devenit pompier în orașul Ploiești, apoi în ultimii ani a lucrat ca șef de pompieri la Mizil.

Mama a fost casnică în primii 30 de ani, apoi îngrijitoare la grădinița din sat. Noi am fost 12 copii la părinți. Satul meu, Bădenii Miluiți, avea pe vremea aceea două școli mari, cu foarte mulți elevi, o biserică zidită de pe vremea lui Cuza Vodă, aproape de ruinele unei vechi biserici de pe timpul Brâncovenilor. Înainte de a cădea regimul lui Ceaușescu, satul era în paragină. După Evenimentele din Decembrie 1989, satul meu a reînviat.

ᘓ Ați crescut și ați fost educat într-o familie mare și frumoasă. Care era starea de spirit în familie?

Familia este darul lui Dumnezeu. La fiecare copil, Dumnezeu îi alege o familie, unde să se nască și să crească, până se face mare. Părinții mei sunt: Gheorghe, tatăl meu și Veronica, mama mea. Ambii au provenit din același sat: Bădenii Miluiți. S-au căsătorit de tineri, la 18 ani, cu binecuvântarea preotului Haralambie din satul nostru, care le-a făcut o cununie religioasă ca la carte: cu spovedanie, cu nănași. Toți sătenii au venit să-i vadă și să-i felicite pentru acest început de familie.

Între tata și mama a fost multă iubire, ca dovadă că au rezultat din această unire a lor 12 copii: 8 băieți și 4 fete. Toți am fost sănătoși și am crescut în condiții ca la țară: desculți, dar plini de viață. Alergam pe toate ulițele satului și mergeam de mici cu vitele la păscut pe islaz, fără nicio teamă. Când vedeam pâine albă pe masă, ziceam că este cozonac.

Aveam o vacă mare care ne dădea o găleată de lapte, pe care mama îl fierbea uneori simplu și îl mâncam cu mămăligă, iar alteori cu orez sau colărezi, pe care-i mâncam cu multă plăcere. Sâmbăta și duminica aveam supă și tocăniță de carne de pasăre cu mujdei de usturoi.

Gogoşile pe care le făcea mama erau un deliciu. Vara beam sirop de trandafiri, compot de vişine, iar ca desert aveam **„pisăliță”.** Era în curte la noi o fântână adâncă de 7 metri cu apă tare bună, că veneau şi alte persoane din sat, să ia apă din puțul nostru.

În două camere am locuit noi, copiii: într-una băieții şi în alta fetele. Părinții stăteau la bucătărie. La masă ne aşezam în ordinea naşterii şi la biserică, duminica, mergeam în şir indian, cu tata în frunte, deşi era membru de partid forțat, pentru fratele cel mare, care devenise ofițer de armată şi trebuia să aibă **„origine sănătoasă”,** după indicațiile partidului comunist de tristă amintire.

După Evenimentele din Decembrie 1989, eu am luat inițiativa ca, în fiecare an, noi, cei 12 frați, unii căsătoriți la acea vreme, printre care şi eu, să revenim în satul de baştină, la casa părintească. La fiecare întâlnire eram în jur de 70 de persoane – o adevărată nuntă în miniatură!

☙ Ce rol a jucat personalitatea părinților în formarea Dvs.?

Eu am un cult deosebit față de părinții mei, deoarece Dumnezeu ne alege părinții şi toate neamurile. A cincea poruncă din Decalog spune aşa: **„Cinstește pe tata şi pe mama, ca să-ți fie bine şi să**

trăiești ani mulți și fericiți pe pământ”. Ecoul acestei porunci m-a marcat toată viața și am ținut cont de ea.

Este o poruncă divină, cu două promisiuni: 1) ca să îți fie bine în viață, **cinstește pe tata și pe mama**; 2) ca să trăiești fericit până la bătrânețe, **cinstește pe tata și pe mama.**

În vremea noastră, observăm că între părinți și copii apar de multe ori tensiuni, certuri și chiar violență, deoarece s-a slăbit duhul credinței religioase. În ultimul timp circulă o vorbă: **„vai de părinții care nu ascultă de copiii lor!”.** Doamne, ce vremuri am ajuns să trăim în secolul XXI!

În orice familie, părinții au un rol foarte important în creșterea și educarea copiilor. Primii învățători în familie în cei 7 ani de acasă sunt părinții noștri, la care se mai adaugă și buneii din partea tatălui și a mamei noastre. Părinții sunt cu adevărat personalități, căci prin ei avem viață și de la ei avem primele deprinderi legate de cum să trăim și să ne descurcăm în viața aceasta, plină de tot felul de încercări și greutăți.

Părinții mei mi L-au descoperit pe Dumnezeu din pruncie. M-au învățat să mă rog dimineața și seara. La fiecare masă rosteam, toți copiii, rugăciunea **Tatăl nostru** și priveam cu toții la o icoană veche cu **chipul Maicii Domnului**, având în brațe pe pruncul Iisus. Sub icoană era **o candelă mereu aprinsă**. Tatăl meu

avea un cult deosebit față de candelă: să fie mereu aprinsă. Deși era pompier, nu-i era deloc frică de **candela aprinsă lângă icoană, care era paznicul casei noastre părintești.**

De la tata am învățat dragostea de Patrie, iubirea de istorie, iar de la mama am învățat credința și bucuria. Ea era o fire tare veselă, plină de umor.

Cu aceste lucruri sfinte am pornit în viață. În această atmosferă de muncă, de rugăciune și de bucurie am trăit eu în casa părintească de la Câmpeni.

☙ Ce reguli ați învățat de la bunei?

Buneii din partea mamei mele mi-au rămas întipăriți ca-ntr-o icoană sfântă: Stan Teodor și Maria. Pe bunicii din partea tatălui meu: Ion și Maria nu i-am prins în viață, pentru că au murit la scurtă vreme după cel de-al Doilea Război Mondial. Toată viața am tânjit după ei. Oriunde întâlneam bătrâni, îi asemănam cu buneii paterni și mă legam sufletește de ei.

Bunicul din partea mamei mele, Stan Teodor, a fost lucrător de pământ, țăran, iar duminica și în sărbători o făcea pe dascălul bisericesc. Îi plăcea să cânte la toate slujbele bisericești, alături de un poștaș din sat, nea Dobre, care și el cânta la strană. Pe vremea aceea cânta toată lumea la biserică. Când eram

mici, credeam că și icoanele cântă în biserică; așa de frumos se auzea slujba Sfintei Liturghii. Părintele satului, Haralambie, avea o voce baritonală și puternică, încât nu era nevoie de stație de amplificare.

De la bunicul meu am învățat dragostea de Biblie, din care ne citea mereu Duminica după-amiază. O avea cu multe sublinieri și diferite note explicative pe margine, scrise cu creionul.

De la bunica, mamaia Maria, am învățat multe ghicitori, zicători și multe glume cu gust. Îi plăcea tare mult să gătească. Locuința bunicilor era vizavi de casa noastră, peste drum.

De multe ori îi vizitam cu o scrisoare de la fratele meu mai mare, ofițer în armată, pe care le-o citeam în mai multe zile, seara, pe la ora mesei, ca să putem gusta din delicatesurile bunicii. Ea se bucura mult când nepoții îi dădeau năvală la măsuța rotundă, cu trei picioare, și cu o mămăligă mare în centru, precum și cu o tigaie cu omletă plină de verdeață. Era un deliciu!

Bunicul îmi spunea mereu să zic rugăciunea lui Iisus:

„Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul!”.

Bunica mea mă sfătuia să fiu vesel și bun. Credința, zicea ea, este bunătate în sine. Tare mult s-au bucurat

bunicii mei când am intrat ca elev la Seminarul Teologic din Buzău. În tinerețea lor au avut un băiat cu numele Mihail, ca și al meu, care a murit după căsătorie. Când mă vedeau pe mine se gândeau la băiatul lor, care a fost frate cu mama mea.

Se zice că în copilărie se zidește omul. Ce vă amintiți din frumoasa și nevinovata copilărie?

Am avut o copilărie tare frumoasă, ca a lui Creangă, pot spune. Fiind mulți frați și surori, ne îndemnam la tot felul de năzbâtii copilărești. Ne prindeam în joacă și cu copiii vecinilor noștri. Pe uliță se adunau uneori și câte 40 de copii. Ne jucam fotbal cu minge făcută de noi, din cârpe uneori. Ne jucam de-a v-ați ascunselea: baba-oarba, lapte gros, șotron, țintar, papa-ruda etc. Multe jocuri le făceam când plecam cu vitele la marginea satului. Vara, în luna august, coceam porumb și mâncam struguri din viile nepăzite ale oamenilor. Ne luam la întrecere, care fuge mai repede și care poate sări la mare distanță.

Noaptea dormeam neîntorși; abia apuca mama să ne așeze la masă și să ne pună apă în lighean, să ne spălăm pe picioare. Alergam desculți toată ziua.

În joaca noastră, mai reușeam să învățăm câte un cântec sau chiar o poezie mai scurtă. Toamna, când

începeam școala, abia așteptam să povestim din întâmplările noastre hazlii.

Într-o zi, îmi aduc aminte cum am luat o cutie cu macaroane, pe care le-am semănat în grădina mamei, crezând că se vor face mai mari, să le mâncăm. Vai, când a văzut mama, s-a mirat că se albise toată parcela din grădina casei noastre!

Altă dată, cu un frate mai mare, am dat drumul la rățuște în fântână, să vedem cum înoată. Abia le-a scos mama cu găleata din fântână, căci ele săreau înapoi, din găleată în fântână.

Multe amintiri, care mai de care mai frumoase și de neuitat!

Într-o zi, m-a trimis mama la magazin, să cumpăr un plic de vanilie, să ne facă gogoși și când am ajuns acolo, am uitat să cer vanilie. I-am zis vânzătorului:

– **M-a trimis mama să cumpăr o Evanghelie.**

– Dragul meu, du-te la Biserică, acolo are Evanghelie, din care citește popa Duminica.

ᘓ „Casa părintească nu se vinde! / Nu se vinde pragul părintesc”. Ce vă face casa părintească?

Pentru mine, **casa părintească este prima bisericuță a familiei mele.** Aveam un perete mare, plin cu icoane și o candelă mereu aprinsă. Mama

aprindea tămâie tare mirositoare și ne așeza în genunchi pe toți copiii, citindu-ne **Paraclisul Maicii Domnului**. Cu timpul, noi, toți copiii, l-am învățat pe de rost.

Tata venea acasă la două săptămâni, de la Ploiești, unde era pompier. Venea pe jos 14 kilometri de la Mizil, unde era gara și până în satul nostru Câmpeni, trăgând de o raniță mare, plină de pâine și de tot felul de bunătăți. Abia îl așteptam, cu toții!

Seara ne citea din Biblie și ne povestea întâmplări istorice dintr-o revistă: **Magazinul istoric**, la care era abonat.

Casa noastră părintească avea două camere de locuit, o prispă mare și în fund o cameră numită **„camera mare”**, unde nu aveam voie să intrăm, deși nu era încuiată. Acolo, mama avea toate bunătățile, dar ne spunea că nu putem intra, pentru că în icoană stă Dumnezeu și ne vede.

Casa se prelungea cu o bucătărie, care avea o masă lungă, să încăpem 14 persoane; după aceea, bucătăria se prelungea cu o cămară unde aveam mălai, cartofi și unelte de lucru, după care se continua cu grajdul pentru vacă și apoi o cămăruță pentru câteva oițe. La urmă de tot era grupul sanitar, după care urma o grădină care avea o lizieră de salcâmi.

În fața casei era un plop mare, cel mai înalt din sat. Noi stăteam pe la jumătatea uliței principale din sat.

Casa părintească stă și acum în picioare. Lângă ea, în locul unde a fost o grădină cu viță de vie, am construit, după Evenimentele din Decembrie 1989, o **tabără de pictură, intitulată „Nicolae Steinhardt”,** unde vara organizăm întâlniri pe tema picturii cu elevi din județul Buzău.

În satul meu, de 16 ani organizăm un festival folcloric, **„Pe ulița satului meu”,** în prima duminică din luna septembrie. Casa părintească, vreau să o fac cu timpul un muzeu al satului meu natal.

ᘓ Ce rol a jucat mama în viața Dvs.?

Pentru un copil, mama este totul. Copilul este prelungirea mamei, e sufletul ei. O veche cugetare spune: **„mama este inima lui Dumnezeu pe pământ”.** Așa și este.

Pentru mine, mama este o icoană la mare cinste pe altarul amintirilor mele, care s-au transformat în clopote ce bat la poarta uitării. Primul cuvânt pe care l-am rostit a fost **„mama”.** Când mă durea ceva, strigam tot la mama. Când mă loveam în joaca mea, venea repede mama și mă săruta în acel loc și îmi trecea îndată durerea, fără niciun medicament. Deși făceam multe năzdrăvănii, ca și copii în casa noastră, mama nu ne certa cu asprime. Uneori nu vorbea deloc cu noi, ca să pară că este supărată, dar îi trecea repede, pentru că noi, copiii, o făceam să râdă.

Mama mea a fost prima educatoare și ultima, pentru că eu nu am prins grădiniță pe vremea mea. Noi aveam doar școală, unde ajungeam la vârsta de 7 ani. Mămica ne făcea ore de religie, de educație civică, în care ne arăta cum să ne comportăm față de cei mari, față de bătrâni, de învățătoare.

Ne învăța cum să ne jucăm. La fiecare, însă, ne dădea și responsabilități în gospodărie. Eu aveam o vițelușă pe care o îngrijeam, atent fiind ca ea să aibă iarbă și apă de băut.

☙ Ce înseamnă șapte ani de acasă?

Cea mai importantă școală din lume este **„cei 7 ani de acasă”.** În vechime, nici un copil nu rămânea repetent în cei 7 ani de acasă, deoarece părinții erau tare responsabili cu educația lor.

În acest secol al vitezei în care trăim astăzi, lăsăm copiii de mici în fața telefonului, a calculatorului și a televizorului, dându-le libertatea să se uite la orice. De mici îi lăsăm acasă; noi plecăm la serviciu și le punem o bonă în casă, de multe ori ea neavând o credință vie în Dumnezeu.

Am ajuns să muncim la serviciu, ca să plătim o femeie căreia nu-i pasă de sufletul copilului nostru; pentru ea, el este un străin și o sursă financiară, de a câștiga un ban. Aceste bone, de multe ori, stau și ele

pe telefon cât de mult, copiii sunt pe alte telefoane și jocuri, și așa trece timpul până vin acasă, seara, părinții copiilor.

În multe cazuri, copiii, de la 2-3 ani sunt duși la creșă, unde se înstrăinează de propriii lor părinți. Acolo sunt crescuți după alte valori.

În vechime, cei 7 ani de acasă erau foarte importanți, deoarece această educație o făcea mama cu multă dăruire. Copilul era învățat să salute pe cei din jur; să aibă un comportament demn în public; să fie prietenos cu cei din jur; să respecte normele sociale; să aibă bune maniere la masă, în biserică; să-și recunoască greșelile și să își ceară iertare. Copilul era învățat de mic cu munca, după puterea lui.

ᘓ Suntem curioși să aflăm: cum a ajuns în podul casei părintești Jurnalul lui Steinhardt?

Jurnalul fericirii al lui Steinhardt Nicolae de la Rohia a fost manuscrisul cu cea mai mare valoare pe care l-am avut în casa părintească, spre păstrare tainică timp de **7 ani, adică în perioada 1983-1990.**

În tot acest interval de timp, nimeni din familia mea, nici părinții, frații, surorile mele nu știau de această comoară mare, ascunsă la adâncime, sub prispa casei părintești, închisă cu geamuri înrămate.

Ca elev seminarist și apoi ca student, din 1978 și până în 1984, în fiecare vacanță mare mergeam la mănăstirea Rohia, ca să lucrez cu acest monah la catalogarea bibliotecii, care însuma aproape zece mii de cărți din toate domeniile.

În tinerețe, monahul Nicolae a făcut închisoare în timpul regimului comunist, deoarece a refuzat să toarne la Securitate scriitori care făceau parte dintr-o mișcare literară, **Rugul aprins**, unde și el participa adeseori ca intelectual. Avea un doctorat în drept și altul în litere. Știa vreo șase limbi la perfecție și avea o memorie fantastică. Era cu adevărat o bibliotecă mobilă. Acolo, la mănăstire, ne ținea multe lecții de cultură generală, de învățare a limbilor străine și a artei cititului. Ne-a deschis apetitul către muzica clasică, la care ținea foarte mult.

Dintre toți tinerii, Steinhardt a pus ochii pe mine; i-am dat multă încredere și s-a apropiat sufletește de mine. Mi-a povestit într-o seară că are un manuscris pe care vrea să mi-l încredințeze, iar când eu voi avea ocazie, trebuie să-l public în țară sau în străinătate.

Acest manuscris **Jurnalul fericirii** l-a scris în temniță, unde a fost condamnat 13 ani. Acolo Securitatea a aflat de existența jurnalului, l-a confiscat și autorul, după eliberare, l-a rescris din memorie, chiar în două variante.

În fiecare an, veneam la casa părintească în mare secret, să verificăm starea manuscrisului, fără să știe nimeni din familia mea, deoarece toți locuiau în orașul Mizil, în locuința de serviciu a tatălui meu, care era șef de pompieri. Casa de la țară era de vacanță.

Imediat după Evenimentele din Decembrie 1989, anul în care a plecat la Domnul și Steinhardt Nicolae, am dezgropat manuscrisul și am predat o variantă a lui Uniunii Scriitorilor prin poetul Ioan Alexandru; cealaltă variantă am dat-o scriitorului Mihai Rădulescu, care a făcut și el închisoare, împreună cu Steinhardt Nicolae.

Lucrez acum la o carte: **„Nicolae Steinhardt la mine acasă”,** ce conține discuțiile purtate cu el.

ᘓ Lucian Blaga scria „veșnicia s-a născut la sat”. Știm că nu a dispărut baștina din ființa Dvs. Ce legătură mai țineți cu satul Câmpeni?

Amintirile din copilărie nu se uită niciodată. Ele rămân întipărite pentru toată viața. După anul 1975, când am intrat ca elev la Seminarul Teologic **„Chesarie Episcopul”** din Buzău, noi, familia, ne-am mutat la Mizil cu locuința, deoarece satul meu de baștină, Câmpeni, era situat la marginea județului Buzău, unde începeau județul Prahova și județul Ialomița.

Mijloacele de transport erau foarte rare, de multe ori trebuia să mergem zeci de kilometri pe jos. Pentru fraţii mei mai mici era tare greu. În oraşul Mizil erau multe şcoli: grădiniţe, licee, unde ei au putut să înveţe toţi în bune condiţii. Casa părintească ne-a rămas mai mult pentru grădina de legume, de pomi fructiferi şi pentru vița de vie; o jumătate de pogon. Abia aşteptam vacanţa, ca să ne întoarcem în satul copilăriei!

În curtea casei am ridicat şi o mică capelă fără altar, unde arde mereu candela recunoştinţei faţă de părinţii mei trecuţi la Domnul, Gheorghe şi Veronica. În casa părintească stau chipurile buneilor mei şi a trei fraţi, plecaţi şi ei la Domnul: Nicolae, Marian şi Dorotei. Cât de curând, în anul care vine, cu ajutorul bunului Dumnezeu casa părintească se va restaura, ca să putem face un muzeu natal.

Eu la Câmpeni vin des, deoarece din anul 1996 am amenajat cu ajutorul lui Dumnezeu un **Aşezământ pentru persoane vârstnice**, în fosta clădire a primăriei, abandonată după colectivizarea din satul meu. Când am preluat clădirea, nu mai exista acoperiş; oamenii au furat tâmplăria, duşumeaua şi în interior erau copaci crescuţi. A trebuit să tăiem pomii, să scoatem gângăniile şi animăluţele din interior, să reparăm totul.

Aici în curte avem și un muzeu militar, precum și o mică grădină zoologică. În curte am mai ridicat, cu ajutorul lui Dumnezeu, **o bisericuță** zidită în 40 de zile cu voluntari. Are ca hram **Acoperământul Maicii Domnului** (1 octombrie).

Am preluat și **școala generală** din fața Căminului de bătrâni, abandonată și ea, unde am organizat **o bibliotecă** pentru satul nostru și **o casă mortuară**, să depună pe cei decedați acele familii care nu au posibilitatea să îi țină acasă.

Acum avem în sat asfalt, telefon, curent electric, rutieră, datorită acestui **Așezământ de bătrâni care a reînviat satul românesc aflat pe cale de dispariție.** Mare este Dumnezeu!

ᘓ Cine v-a povestit în copilărie despre Basarabia?

Despre Basarabia mi-a vorbit pentru prima dată bunelul meu matern Stan Teodor, care a fost erou: a participat la războiul de eliberare a Basarabiei de către trupele bolșevice în al Doilea Război Mondial.

Mi-a povestit despre comportamentul sălbatic al unor militari ruși, care au făcut mare prăpăd în ținuturile noastre românești de peste Prut. Era indignat de ateismul feroce al unor ofițeri ruși de pe front. Faptul că bunelul a scăpat viu din război l-a marcat

enorm și s-a hotărât, cât mai trăiește, să-L slujească pe Dumnezeu.

De aceea a devenit cântăreț în satul natal, Bădenii Miluiți, care mai târziu s-a numit *Câmpeni*, unde m-am născut eu.

Când am terminat de refăcut cimitirul soldaților români de la Stoicani, raionul Soroca, în 2008, am observat pe monumentul eroilor, o listă mare pusă acolo de către doamna Ana Bejan, cu eroii care muriseră în acele locuri, printre ei fiind și un unchi din partea tatălui meu.

Tatăl meu era tare mândru, adică bucuros, că în neamul lui a existat un erou care și-a dat viața pentru apărarea Basarabiei. Tatăl meu, **Milea Gheorghe** sau Gogu, cum îl răsfățau vecinii noștri, avea un cult deosebit față de istoria poporului nostru român. Era abonat la revista **„Magazinul istoric”,** din care ne citea și nouă, copiilor, și mai avea un abonament la revista **„Lumea”,** de unde afla cele mai noi știri din politica internațională.

Cunoștea bine diferența dintre **cele două mari puteri mondiale: capitalismul și comunismul.** În ambele sisteme politice, tata a descoperit mari defecte.

Comunismul s-a clădit pe ateism și pe minciună, iar capitalismul, pe plăcerile trupești și pe asuprirea celor săraci, ca să se poată îmbogăți conducătorii lor.

Teocrația este singura formă bună de guvernare a lumii. Prin teocrație se înțelege că Dumnezeu ne conduce lumea. Să respectăm poruncile Lui și cu toții, să zicem când vrem să facem ceva: **Ce ar face Dumnezeu în locul meu? Cum ar proceda El?**

Tot despre Basarabia am aflat și de la învățătoarea **Aurelia Roibu**, care și ea a avut un unchi mort ca erou în Basarabia. În fiecare an, de **Ziua Eroilor** îi făcea o colivă pe care ne-o dădea nouă, elevilor din clasă, ca să o mâncăm, deși era perioada comunistă. Clasele I-IV le-am făcut în satul natal, în perioada 1965-1969.

ଓ Cum s-a format Omul Mihail Milea?

Fiecare din noi crește în timp: din mici devenim mari, cu sănătate de la bunul Dumnezeu. Omul este ca o sămânță mică, care ajunge în burtica mamei, crește acolo nouă luni sau chiar șapte luni, apoi ne naștem și, prin grija părinților, ne dezvoltăm repede. La doi ani căpătăm autonomie: mergem bine în picioare, vorbim, înțelegem.

Cu cât creștem, devenim foarte curioși să descoperim lumea în care trăim. De la trei ani la șapte ani punem mii de întrebări în stânga și în dreapta. Dăm tot felul de replici celor din jurul nostru, care rămân tare uimiți, întrebându-se de unde știm atâtea

lucruri. În toate ne inspiră Dumnezeu. Fiecare copil se naște cu creier, care începe să lucreze de mic. Copilul înregistrează totul, reține totul și mai târziu face tot felul de conexiuni, de legături raționale, care ne uimesc pe noi, cei mari.

Faptul că am trăit într-o familie numeroasă, cu frați și surori multe, eu fiind pe la jumătatea numărului 12, m-a ajutat să învăț foarte repede multe lucruri de la cei mari. Până la vârsta de 5 ani am avut probleme cu vorbirea: înțelegeam totul, dar nu puteam să vorbesc decât foarte puțin. Acum vorbesc uneori tare mult, încât la predică uit să mă opresc; vorbesc mult și când predau elevilor lecții.

Orice copil poate deveni mare doar prin **educație**, începând cu **școala de acasă, cei 7 ani.** Școala gimnazială are un rol hotărâtor în viitorul copilului. Șansa mare este să ai parte de o învățătoare dăruită, cu suflet deosebit și cu dragoste de carte. Am întâlnit în școală și învățători care au avut mari rezultate în procesul de învățare a elevilor. Aveau acești dascăli un suflet mămos, blajin și stil pedagogic convingător.

Am terminat cele 8 clase la țară, după care am dat la Seminar. Din cauză că nu aveam calități muzicale, fiind concurență foarte mare la acest liceu, nu am reușit, așa că am fost nevoit să urmez o **Școală profesională** la Plopeni, oraș militar, camuflat de o

pădure imensă, unde se fabrica armament: muniții, arme pentru dotarea Armatei Române.

Între timp, am făcut meditație la muzică mai intens și în final am reușit la Seminarul Teologic din Buzău. Această școală teologică mi-a deschis orizontul de cunoaștere. A fost o rampă de lansare. Facultatea de Teologie m-a dezvoltat și mai mult în știința cunoașterii lumii în care trăim. **Fără teologie eu nu eram ceea ce sunt astăzi.**

Am citit foarte mult în viață, am călătorit mult în țară în perioada comunistă și am găsit pe drumul vieții oameni deosebiți, de la care am avut multe de învățat. Biserica a fost **„maica neamului românesc”,** care m-a învățat drumul credinței și al omeniei.

ᘓ Aţi format, împreună cu preoteasa Luminița, o frumoasă familie. Cine sunt membrii cetăţii Mihail Milea?

Familia este darul lui Dumnezeu. Când eram elev seminarist și student la Teologie, mă vedeam monah. Fiecare vacanță mare o petreceam la mănăstirea Rohia, împreună cu monahul Nicolae Steinhardt. Toți din mănăstire mă vedeau stareț sau chiar un viitor ierarh. Îmi plăceau slujbele religioase și căutam să-mi fac pravila de monah.

În anul IV de Teologie, Dumnezeu mi-a scos-o în cale pe Luminița, soția mea de acum, la botezul

copilului unui coleg de-al meu, care era preot. **Dragoste la prima vedere!** Am fost cumințI trupește și foarte repede am făcut cununia religioasă, pe 25 august 1984. A fost o nuntă ca-n povești, în cantina Cooperativei Agricole din Buzău, cu multă lume. Au venit aproape toți colegii mei de la facultate.

Din această căsătorie au rezultat trei copii: **Ioan, Andrei și Teodora**, de care m-am bucurat tare mult. Tuturor le-a plăcut școala. Ioan a urmat Seminarul Teologic din Buzău ca și mine, apoi Facultatea de Teologie, apoi Istoria. Acum lucrează la Microsoft. Este căsătorit cu Ioana, au doi copii: Alexia, Irina și îl așteaptă pe al treilea copil.

Andrei a urmat Colegiul Hașdeu, apoi Facultatea de Drept la Iași și acum Facultatea de Teologie. Este căsătorit cu Maria, are un fiu pe nume Ioachim și așteaptă cu nerăbdare un alt copil.

Teodora a urmat Liceul economic, apoi Teologia-Științe sociale – Asistență socială, a făcut un master în medicină, apoi Facultatea de asistente medicale. Acum lucrează la spitalul Sanador din București.

Aceasta este **„cetatea Milea”,** pe care mi-a dat-o Dumnezeu.

Cum puteți păstra în suflet bucuria și dragostea față de oameni?

Bucuria și dragostea față de oameni sunt darul Duhului Sfânt. În Epistola către Galateni, capitolul 5,

versetele 22-23, scrie așa: **„Roada Duhului Sfânt este bucuria, pacea, răbdarea, bunătatea, generozitatea, credința, blândețea, înfrânarea. Împotriva unora ca acestea nu este lege”.**

Duhul Sfânt îl menținem în noi prin **deasă spovedanie**, participare frecventă la Sfânta Liturghie în Biserică, prin lectură din Sfânta Scriptură și cărțile Sfinților Părinți. Rugăciunea lui Iisus ne ajută tare mult ca să avem pace în suflet și răbdare în viață.

Credința înseamnă bunătate. **Credința fără fapte bune este moartă,** aflăm din Epistola către Iacob (2, 26). Ești credincios cu adevărat dacă manifești bunătate față de toți cei care sunt în jurul tău. În toți oamenii există **„chipul lui Dumnezeu”,** care este sufletul.

Ortodoxia înseamnă bucurie. Ești ortodox în măsura în care te bucuri de orice și îți păstrezi cu riscul vieții **dreapta credință**, așa cum au procedat și Sfinții Brâncoveni.

Să ne bucurăm de binele celor din jurul nostru și să plângem cu ei necazurile lor! Evanghelia lui Iisus ne îndeamnă mereu să fim solidari cu cei din jurul nostru. **Să-L avem pe Iisus în inimă și vom avea mereu bucurie și dragoste de oameni!**

☙ Unde v-aţi făcut studiile? A fost visul Dvs. să deveniţi preot?

Școala este ca o scară cu multe trepte. Aceste trepte se urcă una după alta, și nu pe sărite. **Cine nu are școală nu are parte în viață,** spune un proverb. Am pornit în viață cu **școala părinților mei,** care a durat 7 ani. Sediul școlii a fost **„casa părintească”** din satul Câmpeni.

Școala generală de la clasa I până la a VIII-a am urmat-o în satul natal în perioada **1965-1973.** În anul acesta, 2023, se împlinesc **50 de ani** de la absolvirea Școlii generale. În luna septembrie ne vom revedea, toată promoția, să aniversăm acest jubileu foarte important din viața noastră.

Între anii 1973-1975 am urmat cursurile Școlii profesionale în orașul Plopeni, județul Prahova. Specialitatea a fost **„rectificator”.** Am fost instruit să lucrez pe mașini de mare precizie, la rectificarea pieselor din care se făceau diverse utilaje industriale. Tot în acest interval de timp am urmat un curs de reparare a aparatelor de radio în regim privat și am devenit și **„radio-amator”,** putând lucra pe stații de radio-emisie-recepție.

Între anii 1975-1980 am urmat cursurile Seminarului Teologic **„Chesarie Episcopul”** din Buzău, una din

cele mai vechi școli, care datează din anul 1837. Atunci când s-a construit școala noastră teologică, cu piatră de la Pietroasele, scoasă dintr-o carieră, s-a descoperit cel mai mare tezaur din aur, **„Cloșca cu puii de aur”.** De atunci, Seminarul scoate în fiecare an câte o serie de pui de aur. Elevilor de la această școală, profesorii se străduiesc să le dăruiască aurul credinței.

Între anii 1980-1981 am satisfăcut stagiul militar în orașul Zalău, specialitatea infanterie.

Între anii 1981-1985, am urmat cursurile Facultății de Teologie de la București. Am susținut licența cu o traducere din limba aramaică în română: **„Omiliile lui Afraate Persanul”.** Din 1988 am fost admis la cursurile de doctorat în București, la secția biblică, cu teza: **„Noțiunea de lume în scrierile Sfântului Apostol și Evanghelist Ioan”.**

În 1986, pe 17 mai, am fost hirotonit preot pe seama Catedralei voievodale de la Episcopia Buzăului.

ᘓ Când aţi făcut cunoştinţă cu alt bun român, preotul profesor Gheorghe Staftiuc de la Dolhasca, Suceava?

Pe părintele Saftiuc Gheorghe l-am cunoscut în anul 1980, în timpul serviciului militar, fiind repartizați amândoi la același batalion de artilerie, condus pe vremea aceea de colonelul Vartic, care era de etnie maghiar.

Părintele venea de la Seminarul Teologic de la Neamț împreună cu toată promoția lui. Tot aici în armată i-am întâlnit și pe absolvenții seminariști de la Craiova și de la București.

Armata a fost pentru noi toți o școală a vieții. În armată am rezistat bine și ne-am adaptat foarte repede, pentru că la Seminarul din Buzău întâlnisem o disciplină ca la armată. La ora 6, deșteptarea, apoi făceam alergare în bustul gol, de multe ori afară în parc, înviorarea, apoi rugăciunea, serviciul de curățenie în clasă și la dormitoare. În Seminar, rar aveam învoire în oraș, exact ca la armată. Toate aceste restricții ne-au întărit.

Pe timpul serviciului militar m-am împrietenit tare mult cu Saftiuc Gheorghe. Era evlavios, o fire echilibrată și foarte săritor la orice activitate. Mi-a povestit despre greutățile pe care le-a avut cu Securitatea, în timpul Seminarului Teologic de la Neamț. Era atras și el de istoria Basarabiei, ca și mine. Anii de facultate au contribuit și mai mult la întărirea prieteniei noastre.

Participam la unele slujbe pe la mănăstirile din București și dimprejur. Am făcut pelerinaje împreună prin țară. El s-a căsătorit, apoi s-a preoțit la Dolhasca. Ca și mine, a avut preocupări sociale. A înființat o Asociație de binefacere; a organizat un orfelinat, a reparat un spital în Dolhasca. A făcut multe case

sociale pentru copiii din orfelinate care împlineau 18 ani. Atunci când am construit **Tabăra de la Maliuc**, m-a ajutat oferindu-mi căsuțe de lemn.

După ce i-am vorbit despre drumurile mele în Basarabia, la Soroca, imediat a venit cu mine și am ridicat împreună **prima biserică de acolo: Cuvioasa Parascheva,** într-o clădire unde pe vremuri se preda ateismul. **Mare este Dumnezeu.**

ᘓ La facultate l-ați avut profesor pe scriitorul Ioan Alexandru, un mare slujitor al lui Dumnezeu și al Poeziei. Ce rol a avut în viața Dvs.?

Eu am fost tare fericit, deoarece Dumnezeu mi-a scos în cale oameni deosebiți, care au contribuit foarte mult la zidirea mea sufletească și intelectuală. Una din marile personalități a fost și poetul Ioan Alexandru, pe care l-am cunoscut personal prin intermediul monahului Nicolae Steinhardt.

Aici, la Rohia, poetul creștin Ioan Alexandru, ardelean de fel, venea adeseori să recite poeziile sale călugărilor. Participa la slujbele religioase din mănăstire, împreună cu toți cei 5 copilași ai lui, care rosteau psalmii de la Utrenie și de la Vecernie. Cânta cu ei în biserică **„Lumină lină”.** A donat multe cărți bibliotecii mănăstirii.

În timpul facultății, în perioada 1981-1985, am urmat paralel cursurile de limba ebraică pe care Ioan Alexandru le ținea în aula Universității. Veneau studenți de la multe facultăți, dar și oameni în vârstă, dornici de cultură. El pornea de la un verset în ebraică, pe care-l scria pe tablă, și apoi făcea exegeză literară și teologică.

De la el am învățat arta oratoriei. Se transpunea mult: punea atâta suflet la conferințe, că-i veneau lacrămi în ochi. Avea o privire caldă, de înger. M-a rugat să vin la el acasă, să-i aranjez biblioteca. Avea mii de cărți prin toate camerele, pe scaune, pe dușumea jos. Deși erau îngrămădite, aruncate peste tot, avea un mare simț, o intuiție: când îi trebuia o carte, se ducea cu ochii închiși, ca să o caute.

A iubit tare mult Basarabia, pe care a vizitat-o de multe ori. A venit și la Soroca, unde a lăsat o vie amintire care încă mai dăinuie și azi.

Am fost la înmormântarea lui, unde m-am simțit ca la o nuntă cosmică. Copiii lui m-au întâmpinat cu **„Hristos a înviat!”.**

Sunteţi român de două ori. Unii români din Ţară consideră că nu trebuie recunoscută cetăţenia Republicii Moldova, dar de altfel sunt de acord cu existenţa unui teritoriu

rupt din trupul Țării. Ce credeți, au dreptate acești oameni?

E adevărat că am două buletine, două pașapoarte, dar o singură limbă, și ea se numește LIMBA ROMÂNĂ.

Președintele Mihai Ghimpu mi-a dat prin decret prezidențial această cetățenie moldovenească, ca recompensă pentru proiectele culturale, bisericești și sociale făcute în Basarabia.

Toate le-am realizat în echipă, cu oameni de bine de pe ambele maluri ale Prutului. M-am străduit să realizez parteneriate între raioane din Republica Moldova cu județe din România; legături între școli, primării și alte instituții.

Biserica are un mare rol de unitate și de comuniune cu toți românii de pe ambele maluri ale Prutului. Prin cultură și prin credință avem șanse de unire.

După al Doilea Război Mondial, statul român a greșit că a recunoscut ca țară Republica Moldova. Ea a fost ruptă din trupul țării noastre România. Indiferent de regimul de la ei sau de la noi, pământul de dincolo de Prut este pământ românesc.

Istoria ne oferă atâtea dovezi că totul este românesc și aici, și dincolo. Sovieticii au încercat să rusifice totul în Basarabia, ca să dea impresia că Rusia a stăpânit dintotdeauna această țară. A luat români și

i-a dus în Siberia, iar de acolo a adus tot felul de naționalități: ucraineni, găgăuzi, ruși, ca să șteargă Limba Română de peste tot.

Dar mare este puterea lui Dumnezeu! Rușii nu au reușit acest plan diabolic. Evenimentele din Decembrie 1989 au adus o mare speranță în toată Basarabia, o redeșteptare a spiritului românesc. Eu cred în unire.

Nimic mai dramatic decât omul fără visuri, fără idealuri; care sunt idealurile preotului și omului Mihail Milea?

De mic am crezut în vise. Mama mi-a spus, când eram mic, că sunt și vise bune, de la Dumnezeu. Îmi aduc aminte din Biblie de un episod legat de Iosif, unul din cei doisprezece fii ai patriarhului Iacob. La casa părintească el a avut multe vise frumoase: se făcea că soarele, luna și stelele se plecau în fața lui. Cu timpul, acest vis a prins contur, deoarece el a ajuns premier în Egipt, mâna dreaptă a faraonului.

Pe timpul foametei, frații și părinții lui au venit din Canaan în Egipt să cumpere cereale. Cu toții s-au închinat lui Iosif, care i-a salvat de la foamete (Cartea Facere, capitolul 43).

De mic mi-am făurit idealuri, visuri, să devin cineva în viață, ca să-i pot ajuta pe cei din jurul meu. Aveam 7 ani și când mă întreba cineva ce vreau să mă

fac când voi fi mare, eu ziceam imediat: preot și șofer. Am crezut foarte mult că într-o bună zi dorințele mele se vor împlini.

Deși am dat de două ori examen de admitere la Seminarul Teologic și nu am reușit, visul meu a rămas viu și cu ajutorul lui Dumnezeu, a treia oară am intrat la această școală, împlinindu-mi astfel visul de când eram mic. În timpul facultății am făcut și școala de șoferi. Am dat de două ori și nu am luat permisul din cauza emoțiilor mari. Dar credeam cu tărie că într-o zi îl voi lua. Așa s-a întâmplat: a treia oară l-am luat imediat. De atunci mereu sunt pe drumuri, ca șofer la toate așezămintele sociale.

De tânăr, când eram elev la Seminarul din Buzău, în calitate de bibliotecar al școlii, am visat să ajung și eu scriitor, ca alții să citească scrierile mele. Am crezut mult în acest vis, care a căpătat realitate în anul 2010. Sunt membru în Uniunea Scriitorilor din România. Am 44 de cărți scrise care mă bucură tare mult.

Totul în viață este să ai visuri, idealuri, să crezi cu tărie că ele pot deveni realitate. Pentru aceasta, trebuie multă rugăciune, dar și multă muncă, jertfă ca să poți depăși orice obstacol.

De asemenea, port cu mine acest vis, că într-o zi ne vom uni pentru totdeauna cu Basarabia. Am visat ca preot că voi găsi într-o zi moaștele Sfântului Sava și,

după zeci de ani, le-am găsit în Serbia, la mănăstirea Lesje. Sfântul Sava va veni din Serbia la Buzău. Cred în acest vis tare frumos!

☙ Ce calităţi apreciaţi la oameni?

Calitatea pe care o caut la orice persoană este **omenia.** A fi om e lucru mare. În antichitate, Diogene, în plină zi, umbla pe străzile Atenei cu un felinar aprins. La întrebarea adresată de mulţi acestui filosof, el le spunea tuturor: **caut un om cu adevărat om.**

După aproape două mii de ani, guvernatorul Pilat L-a arătat lumii întregi la procesul lui Iisus Hristos pe Mântuitorul: **„Iată Omul!”.** Iisus Hristos este Fiul lui Dumnezeu și Fiul Omului, prin întruparea Sa din Fecioara Maria prin puterea Duhului Sfânt.

Dumnezeu L-a creat pe om după **„chipul și asemănarea Sa”.** Omul este făcut să fie rege al Universului. El are o chemare specială în această lume: să tindă mereu spre desăvârșire, să urce spre Dumnezeu. **Omul a fost creat ca să privească permanent în sus, să-L caute pe Dumnezeu** și să nu poată avea liniște fără Dumnezeu. Fericitul Augustin spunea așa: **„neliniștit e sufletul meu până ce se va odihni în Tine, Doamne!”.**

Una din calitățile pe care trebuie să le aibă omul este **„frica de Dumnezeu”.** Noi suntem tot timpul în

mâinile lui Dumnezeu. Frica înseamnă să nu-și ia Dumnezeu mâna de pe noi, ca să cădem în neant. **Un om cu frică de Dumnezeu fuge mereu de păcate,** prin care-L supărăm pe Dumnezeu.

La orice om apreciez demnitatea, bărbăția, curajul și mai ales smerenia. Orice funcție am avea în viață, să nu uităm de unde am plecat și cine a fost cu noi ca să ne ajute pentru a urca treptele vieții umane.

Altruismul, voluntariatul îl fac pe om frumos, plăcut și atrăgător. Îmi place ca fiecare ființă umană să aibă **zâmbet și încredere în puterea lui Dumnezeu,** Care este mare și minunat.

ᘓ Ce înseamnă a fi model? Aveți modele în viață?

Modelul suprem și ideal este Hristos, Care ne spune: „Eu sunt blând și smerit cu inima” (Matei 12, 26). El a devenit om prin întrupare din Sfânta Fecioara Maria prin puterea Duhului Sfânt, tocmai pentru a fi **un model real, autentic de trăire ca om în această lume cu multe greutăți, ispite, încercări.**

În Evanghelia după Matei, la capitolul 4 găsim episodul ispitirii lui Iisus Hristos de către diavol, care nu înțelegea modul cum **Iisus este Dumnezeu adevărat, dar și om adevărat.** A vrut să-L ispitească cu păcatul lăcomiei, după ce a ținut 40 de zile și 40 de

nopți post negru. Deși îi era foame, nu a acceptat oferta diavolului, de a transforma pietrele în pâine, ca să-și astâmpere foamea.

Iisus vrea să ne arate că și noi, dacă avem voință, trebuie să rezistăm ispitei lăcomiei. Iisus, cu firea umană asemenea nouă, a reușit să învingă păcatul lăcomiei. La fel și noi să facem! **Toată Evanghelia, de la A la Z, ni-L prezintă pe Iisus ca model de trăire, de bunătate, răbdare, mărturisire, voluntariat, jertfelnicie.** El este cel mai bun model pe care trebuie să-L urmăm și la care să ne raportăm tot timpul.

De asemenea, **toți sfinții sunt și ei modele vii,** care au transpus Evanghelia lui Iisus într-un mod de viață umană autentică. Fiecare din noi să ne îndrăgostim de un sfânt oarecare, la care găsim afinități, puncte comune de viață, de suferință și să apelăm la el zi și noapte. **Sfinții ne ajută, sunt gata să ne sară în ajutor, pentru că ei ne înțeleg cel mai bine; și ei au trăit pe acest pământ și s-au confruntat cu greutățile vieții noastre.**

În afara sfinților, găsim multe **modele de oameni buni care trăiesc în jurul nostru** sau personaje pozitive din cărțile citite. **Să ne străduim să fim noi modele bune pentru cei de lângă noi!**

ᘓ Ați „zburat”, vorba poetului Grigore Vieru, peste apa Prutului de multe ori. Când ați păşit pe pământul sfânt al Basarabiei pentru prima dată?

Cu gândul am zburat de mic copil, când bunicul matern, Stan Teodor, îmi povestea cu emoție despre faptele lui de vitejie, împreună cu camarazii săi împotriva soldaților ruși bolșevici care ocupaseră Basarabia, ea făcând parte din trupul-mamă al țării noastre România. Și dacă voiam să mă duc concret atunci în Basarabia, eram prea mic, iar, în al doilea rând, chiar mai mare de aș fi fost, cu greu s-ar fi aprobat să plece cineva ca român peste Prut, în Basarabia. Erau convenții, tratate între URSS și România, legat de cine poate trece, cât poate cineva să stea acolo etc.

Anii au trecut repede și după 1990, când aveam vârsta de 32 de ani, am fost cu clasa mea de elevi seminariști cărora le eram diriginte, promoția părintelui capelan militar Tudose Alexandru și a părintelui protopop Ispas Romeo de la Tulcea, am fost deci la mitropolia de la Iași, unde era atunci mitropolit Daniel, actualul patriarh al României.

Era într-o sâmbătă după-amiază și am fost primiți de dânsul cu mare bucurie în palatul mitropolitan la

masa de seară. Ne-a făcut invitația de a participa la o slujbă unde dânsul va sluji ca arhiereu a doua zi la o parohie chiar lângă **vama Sculeni.** Elevii seminariști au cântat la strană, iar eu am slujit cu mitropolitul Daniel arhierească Liturghie.

După slujbă am participat la **Podul de flori**: foarte multă lume de la ambele vămi, cea românească și cea moldovenească, s-a întâlnit, s-a îmbrățișat. Era pentru prima dată când mulți și-au văzut rudele de aici sau de dincolo. Am trăit o mare bucurie că am trecut vama pe jos dincolo, să sărut pământul românesc al Basarabiei sfinte.

V-ați înveșnicit numele la Soroca cu câteva biserici românești: „Sfinții Martiri Brâncoveni", „Sfânta Cuvioasa Parascheva", „Sfântul Dumitru", „Ioan cel Nou de la Suceava", cimitirul ostașilor români de la Stoicani. Credința fără fapte este moartă. Nu este așa?

Orice preot care ar fi venit în locul meu în Basarabia ar fi procedat la fel, poate chiar mai bine, ajutând la construirea de biserici, monumente, așezăminte culturale și sociale. **Evenimentele din Decembrie 1989 au creat o adevărată primăvară a libertății.** Era o stare pascală de bucurie. **În acele**

momente unice din istorie, dacă am fi avut politicieni adevărați patrioți de ambele maluri ale Prutului, Unirea s-ar fi realizat într-o clipită. URSS era ca un urs adormit în bârlog, epuizat. E păcat că nu s-au folosit din plin acele momente prielnice pentru marea Unire, mult dorită și așteptată.

Venirea mea la Soroca a fost o mare sărbătoare personală. Îmi aduc aminte și acum de hotelul sovietic *Victoria*, aproape de malul Nistrului, fără căldură și fără lumină, date doar cu porția. Ospitalitatea sorocenilor, a doamnei Ana Bejan, care de atunci era ca un magnet de atracție a multor oameni de bine, s-a manifestat prin tot felul de bunătăți culinare, dar și multe băuturi **„la botul calului".** Atunci, cu astfel de preparate, nu mai aveai nevoie nici de căldură și nici de lumină; îți trebuia doar un pat și un cearșaf.

Atunci l-am cunoscut și pe comisarul de poliție Nicolae Răileanu (zis Colea), care a devenit un bun prieten la Soroca. Construirea primei biserici românești **„Cuvioasa Parascheva",** la Soroca, a fost o pagină istorică de neuitat. Am venit cu mulți seminariști, elevii mei de la Buzău, într-un microbuz pe care îl conduceam eu.

Pentru a termina mai repede construirea, am sunat la colegul și prietenul meu, **părintele Saftiuc Gheorghe de la Dolhasca,** să vină și el cu câțiva

muncitori la amenajarea primei biserici românești de acolo, într-o clădire mare, pe care o cumpărase cineva să-și facă un birou de notariat. Ne-a închiriat acea persoană două odăi și un hol. A trebuit să desființăm un perete care separa camerele, pentru a crea un spațiu mai generos și a putea face și un altar micuț.

De asemenea, am fost nevoiți să decojim pereții, să-i tencuim, să văruim și apoi să vopsim tâmplăria. Totul a durat 4 zile, 4 nopți și 4 ore. Sâmbătă seara era totul gata, frumos ca o căsuță închinată lui Dumnezeu.

Am fost la Chișinău, ca să-l invit pe Înaltul mitropolit Petru, să vină la sfințirea locașului. Cu greu l-am convins, căci îi era teamă de rusofonii din Soroca, să nu-i facă ceva rău, pentru că s-a amenajat o bisericuță românească. L-am asigurat că Soroca este o cetate românească, cu oameni tare buni, iubitori de Patrie.

A doua zi a venit mitropolitul. Primul preot din Soroca, căruia i-am dat **„pe tavă”** această bisericuță se numea Rusu. A fost o slujbă tare frumoasă și emoționantă. S-a bucurat Înaltpreasfințitul Petru de această biserică micuță.

Un alt moment important a fost sfințirea locului din parcul de lângă Nistru, pentru biserica **„Sfinții Martiri Brâncoveni”.** Mitropolitul nu a putut veni tot din cauza rusofonilor, dar m-a delegat pe mine să

sfințesc locul și să pun o cruce acolo. Atunci au fost prezenți vreo 300 de soroceni, chiar și oficialități. Parcă-l văd și acum pe **primarul Victor Său,** cu toată echipa de la primărie, prezent la această slujbă.

Am trăit momente unice de bucurie alături de soroceni, cu care am reușit să facem multe parteneriate de înfrățire cu școli și alte instituții din România.

ଓ Ați făcut cunoștință cu multe personalități din Basarabia: Grigore Vieru, Valeriu Matei, Mihai Cimpoi, Alexandru Moșanu, primul președinte al Parlamentului. Cum v-au marcat aceste întâlniri?

Un loc, o țară sunt frumoase, pe de-o parte, prin frumusețile naturale pe care ni le dă bunul Dumnezeu, iar pe de altă parte devin atractive și valoroase prin personalitățile care trăiesc acolo. În Basarabia am întâlnit persoane deosebite dăruite cu totul Marii Uniri, la care visau tare mult; personalități culturale care au devenit tezaure umane, valută forte.

Dintre acestea, l-am întâlnit pe **poetul Grigore Vieru,** invitat la jubileul de 60 de ani ai doamnei Ana Bejan, ex-prefect de Soroca, **„ambasadoarea Limbii Române”.** Am stat la masă cu dumnealui. Am uitat

efectiv de mâncare. **Poezia lui, rostită și cântată, a fost cel mai dulce meniu, cu care nu poți niciodată avea glicemie mare.**

A fost vioara numărul 1 a întâlnirii. Restaurantul *Cetatea* a devenit neîncăpător în acea zi de 26 iunie. Am scris 3 cărți despre acest poet-înger, trecut la cele veșnice: **Grigore Vieru – Luceafărul de dincolo de Prut al Limbii Române; Patria în opera lui Grigore Vieru; Sacrul în opera lui Grigore Vieru.**

La Soroca, acest poet nepereche se bucură de o mare prețuire din partea locuitorilor. În parc are un bust ridicat, apoi un parc, o stradă, o școală, toate cu numele poetului Grigore Vieru.

Academicianul Mihai Cimpoi, președintele Uniunii Scriitorilor din Moldova, îmi este un mare prieten. Am fost la multe evenimente culturale organizate de domnia sa. Chiar am lansat o carte de-a mea la Chișinău, în prezența sa.

Un alt bun prieten din Basarabia este poetul și istoricul de renume **Valeriu Matei,** academician, care are o cultură vastă și o voce de aur. A organizat multe evenimente literare în Soroca și a luat parte la multe ediții ale Universității de Vară organizate de doamna Ana Bejan în parteneriat cu doamna **Ecaterina Martiniuc,** care a pus la dispoziție o sală mare de la Fabrica de confecții din Soroca.

Tot la Soroca l-am întâlnit pe domnul parlamentar **Alexandru Moșanu, primul președinte al Parlamentului de la Chișinău,** care era prieten bun cu doamna Ana Bejan, deputată în Parlamentul de la Chișinău. După Evenimentele din Decembrie 1989, la Chișinău am avut marea bucurie să stau la masă la diferite evenimente cu următorii președinți ai Republicii Moldova: **Mircea Snegur, Petru Lucinski, Vladimir Voronin și Mihai Ghimpu.**

Am mers prin multe raioane în Basarabia, unde m-am întâlnit cu oameni simpli, dar mari la suflet, cu inimă deosebită. Am învățat multe lucruri frumoase de la ei. De asemenea, am întâlnit la Campusul de tineri de la Bisoca, România, mulți elevi și profesori deosebiți veniți la odihnă din Basarabia, care m-au impresionat până la lacrămi. Toți locuitorii Basarabiei cu suflet românesc sunt minunați.

ଓ „A fi simplu înseamnă să mori câte puțin în numele celor mulți, până când te preschimbi în iarbă", scria Grigore Vieru. Când l-ați cunoscut și ce v-a legat sufletește?

Poetul Grigore Vieru este pentru mine o icoană a simplității. Era atât de smerit și evlavios, că-l puteai

aşeza într-o icoană. Are o frumoasă poezie: **„sunt un fir de iarbă, mai simplu nu pot fi”.** E adevărat că firul de iarbă este simplu, uşor; poţi să-l sufli într-o parte şi alta. Dar să nu uităm cât de puternic este totuşi firul de iarbă! El rupe asfaltul şi iese la lumină, despică o piatră şi iese din ea!

Toate forţele cosmice se unesc în acele momente ca să-i dea putere firului de iarbă. La fel a fost şi poetul Grigore Vieru. Prin poezia sa, a spart piatra nesimţirii duşmanilor de neam şi de limbă strămoşească şi a făcut să iasă la lumină, în toată splendoarea ei de mireasă, cu nume de aur, **LIMBA ROMÂNĂ, cu care eu m-am logodit pentru totdeauna.**

Grigore Vieru a devenit mare prin credinţa sa, care i-a dat nemurire. **Poezia religioasă care izvora din inima lui i-a înveşnicit numele în Ceaslovul Limbii Române.** Deşi era un vas al iubirii, în el aruncau cu vorbe urâte toţi duşmanii de moarte ai Limbii Române din Republica Moldova. Ceea ce este **Eminescu** pentru noi, un Luceafăr al Limbii Române, la fel este şi **Grigore Vieru,** un Luceafăr al Limbii Române pentru toţi românii de dincolo de Prut. **Ei au fost ca doi fraţi gemeni, uniţi prin LIMBA ROMÂNĂ.**

Am fost la înmormântarea poetului Grigore Vieru, după ce o noapte întreagă l-am privegheat şi am citit din **Psaltirea Limbii Române** împreună cu finul meu

drag, preotul **Gabriel Macovei,** venit din Vrancea la Chișinău.

ଓ I-ați dedicat lui Grigore Vieru și câteva cărți: „Lucreafărul de dincolo de Prut al Limbii Române”, „Sacrul în poezia lui Grigore Vieru”, „Patria în opera lui Grigore Vieru”. Nu credeți că memoria omului este scurtă? Este cunoscută poezia lui Grigore Vieru în România?

Este adevărat că **„ochii care nu se văd se uită”.** Opera lui Grigore Vieru este **un candelabru uriaș,** pe care nu ai cum să nu-l vezi. **Este trist că la multă lume din România nu îi mai este foame de poezie românească, de cântece populare românești, de doine mioritice, de romane cu eroi români. Globalizarea și secularizarea s-au extins și asupra Literaturii Române.** Mulți semeni de-ai noștri vor să asculte manele, să citească mesaje de pe telefon și să piardă vremea cu facebook și tik-tok.

Poezia lui Eminescu și a lui Vieru este o adevărată terapie spirituală, o gură de oxigen pentru trupul țării noastre, adormită de vrăjile străinilor de neam și de țară.

Opera lui Grigore Vieru este de mare actualitate; ea ne îndeamnă **să ne iubim Patria, care înseamnă țara, mama, biserica, cultura etc.**

Avem nevoie de Sacru, care este sfințenia lui Dumnezeu, psalmodiată de poet în opera sa magnifică. Sunt orașe în România unde se pomenește des numele lui Grigore Vieru. Unul din ele este **Râmnicu Sărat, căruia îmi place să îi zic Râmnicu Dulce.** Aici, un poet deosebit, **Marafet Constantin,** organizează evenimente culturale, șezători unde se prezintă aspecte din opera acestui poet basarabean.

La bustul lui Grigore Vieru din centrul orașului patronat de **primarul Cârjan Sorin** sunt mereu flori proaspete. La sediul Fundației *„Sfântul Sava”* avem un **cenaclu, „Grigore Vieru”,** unde adeseori **Mihai Sălcuțan** a poposit, depănând amintiri despre acest poet.

Cum reușiți toți acești ani să împărtășiți timpul pentru familie: copii, nepoți? Cine v-a urmat calea?

Timpul este darul lui Dumnezeu. Noi venim în timp, adică la o dată calendaristică, când ne serbăm ziua nașterii din mama noastră, pentru a trăi aici pe pământ cât vrea Dumnezeu. Apoi plecăm tot în timp, când ne cheamă la El Dumnezeu. Ziua decesului nostru este o zi în care familia, rudele încep să ne facă toate soroacele.

Timpul pe care ni-l dă Dumnezeu pe acest pământ trebuie să-l administrăm bine, pentru a

nu-l risipi. O clipă, un ceas, o zi, un an pierdut nu pot fi niciodată recuperate. **Timpul este ca un râu care curge mereu la vale. Nu poți da timpul înapoi. El se duce pentru totdeauna.**

Din punct de vedere filosofic, timpul este trecerea de la un moment la altul, de la o mișcare la altă mișcare. **Acolo unde nu este nicio schimbare nu există timp. Dumnezeu este atemporal, adică fără timp,** deoarece El nu se schimbă cu nimic, după cum ne spune Sfântul Apostol Iacob: **„orice dar desăvârșit de sus este, coborât de la Tatăl luminilor, la care nu este schimbare sau umbră de mutare”** (1, 17).

Omul trebuie să fie un bun administrator al timpului, pe care îl are de la Dumnezeu. **Traian Dorz,** un poet al Oastei Domnului, pe care îl apreciez mult, are o frumoasă poezie, **Fă-ți timp:**

„În trecerea grăbită prin lume către veci,
Fă-ți timp, măcar o clipă, să vezi pe unde treci!
Fă-ți timp să vezi durerea și lacrima arzând
Fă-ți timp să poți cu milă să le alini oricând!
Fă-ți timp pentru-adevăruri și adâncimi de vis,
Fă-ți timp pentru prieteni cu sufletul deschis! (...)”.

Este adevărat, familia este cel mai devotat prieten, mai mult chiar decât un prieten. Familia este viața ta

în mișcare tot timpul. Pornim din familie; trăim prin familie și pentru familie. Plecăm de aici, tot familia are grijă de noi prin soroace; iar dincolo ne vom întâlni iar cu marea familie a neamurilor noastre.

Se întâmplă uneori ca unele persoane să stea tot timpul acasă cu familia, în schimb însă ele sunt absente la tot ce se petrece în familie, nu le interesează chiar nimic din pricina egoismului. La ce le ajută acestor persoane faptul că stau tot timpul acasă și nu fac chiar nimic?! Sunt, de asemenea, unele persoane care pleacă de acasă din motive serioase: serviciu, misiuni etc., dar tot timpul au inimile acasă; dorul rămâne la familie. Ele se gândesc toată vremea la familia lor, se roagă cu mintea, strigă la Dumnezeu pentru binele familiei.

Părintele Arsenie Boca spunea odată unui tânăr nehotărât pentru călugărie: **„Mai bine în lume cu gând de mănăstire decât în mănăstire cu gând de lume”.** Parafrazându-l, zic și eu: mai bine la serviciu, în misiune, dar să ai tot timpul inima la familie, decât să stai acasă ca un trântor, dar cu gândul departe de nevoile și bucuriile familiei.

Preoția este cea mai grea misiune din lume, dacă alegi să o faci cu toată inima. Pe Hristos și pe oameni, ca preot, trebuie să îi slujești **„cu timp și fără timp”.** Dacă familia înțelege corect rostul preotului în

biserică și societate, va fi tolerantă cu părintele, știind că este în slujba lui Dumnezeu. **Dacă familia nu-l înțelege și părintele pleacă de acasă cu sufletul amărât, nu-i folosește nici familiei, nici preotului.**

Eu mă bucur tare mult că soția, copiii și nepoții mă înțeleg bine și **sunt bucuros că nu m-au scos de la întreținere. Pe toți din familia mea îi iubesc.** Am și zile, și momente când rămân mai mult acasă cu ei, ca să recuperez timpul petrecut în afara familiei. Ce bine că avem telefoane și putem comunica între noi! **Transparența și comunicarea sunt importante cu adevărat.**

ᘓ De la dvs. am învățat că un om care îl are pe Dumnezeu în suflet este fericit. Sunteți un om fericit?

Dumnezeu este izvorul fericirii celei adevărate. Mântuitorul Hristos, care este Fiul lui Dumnezeu, S-a întrupat în istorie **„la plinirea vremii”** (Galateni 4, 4), ca să ne facă pe noi fericiți și să ne descopere calea care duce la fericire aici pe pământ, dar și dincolo.

În **Predica de pe Munte,** Iisus își începe discursul Său evanghelic chiar cu cele **9 fericiri:**

„Fericiți cei săraci cu duhul, că a lor este Împărăția cerurilor.

Fericiți cei ce plâng, că aceia se vor mângâia.

Fericiți cei blânzi, că aceia vor moșteni pământul.

Fericiți cei ce flămânzesc și însetează de dreptate, că aceia se vor sătura.

Fericiți cei milostivi, că aceia se vor milui.

Fericiți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu.

Fericiți făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema.

Fericiți cei prigoniți pentru dreptate, că a lor este Împărăția cerurilor.

Fericiți veți fi voi când vă vor ocărî și vă vor prigoni și vor zice tot cuvântul rău împotriva voastră, minținд din pricina Mea.

Bucurați-vă și vă veseliți, că plata voastră multă este în ceruri, că așa au prigonit pe proorocii de dinainte de voi" (Matei 5, 3-12).

Toți avem în structura noastră ființială dorința vie de a fi fericit. Un proverb oriental spune: **„și nebunul vrea să fie fericit".** Fiecare om are de la Dumnezeu trup și suflet. **Există fericire trupească sau lumească, dar există și fericire sufletească, care ține de inima omului, de sufletul lui.** Unii o caută pe una și o neglijează pe cealaltă.

E bine să fim mereu în echilibru, să aspirăm și la fericirea trupului, dar mai ales la fericirea sufletească.

Fericirea aici pe pământ este vremelnică. Noi trebuie să ne străduim pentru fericirea veşnică, care este în raiul lui Dumnezeu. **Fără Dumnezeu nu avem fericire deplină şi veşnică. Eu sunt o fiinţă fericită,** deoarece Dumnezeu mi-a dat multe daruri: viaţă, sănătate, familie, carieră, prieteni şi ajutor permanent în necazuri. M-a scos mereu din toate încurcăturile, greutăţile acestei vieţi pământeşti în care trăim cu toţii.

Sunt fericit că m-am născut în România, că sunt ortodox, că am devenit preot şi că pot să-i îmbrăţişez pe toţi cei din jurul meu, indiferent de religie, stare socială, etnie etc.

ᘓ Ce putem face ca să fim fericiţi?

Totul în viaţă depinde de voinţa lui Dumnezeu, dar şi de vrerea noastră. În rugăciunea **Tatăl nostru** (Matei 6, 9-13), la un moment dat ne rugăm aşa:

„facă-se voia Ta, precum în ceruri, aşa şi pe pământ”.

Voinţa noastră trebuie să fie în concordanţă cu voinţa lui Dumnezeu. Dacă vom căuta mereu să ascultăm de voinţa lui Dumnezeu, atunci vom deveni fericiţi cu adevărat.

Eşti fericit în măsura în care faci fericit pe cel de lângă tine. Eu mă simt fericit când văd un bătrân din Aşezămintele noastre că zâmbeşte; când văd un

copil care râde cu poftă. **Mă bucur tare mult când doi soți certați s-au împăcat și dansează împreună. Sunt fericit când un tânăr plecat de acasă se întoarce în sfârșit la familie. Ce fericire mai mare este ca aceea de a-ți vedea copilul sănătos, după o boală îndelungată?!**

Pentru a fi fericit, trebuie **să-I dăm inima lui Hristos.** Să ne rugăm mai mult! Fericirea este roada rugăciunii. **Când Duhul Sfânt coboară în sufletul omului, el devine fericit, adică bucuros.** O pace adâncă îl învăluie.

Faptele bune pe care le facem în mod dezinteresat ne fac fericiți. **Atunci când faci un bine cuiva și nu aștepți recompensă de la acea persoană ești cu adevărat pe drumul fericirii.** E mai bine să dăruiești fericire decât să o cerșești. **Prin jertfă dobândești fericirea în Hristos și cu Hristos.**

Credeți că putem schimba ceva în viața noastră?

În Epistola către Filipeni, la capitolul 4, versetul 13, scrie așa: **„Toate le pot în Iisus Hristos”.** Cu ajutorul bunului Dumnezeu putem schimba totul în noi și în jurul nostru. **Totul este să vrem schimbarea în bine.** Noi așteptăm mereu să se schimbe lumea, societatea. Mereu criticăm pe cei din jurul nostru, că

sunt plini de răutate. Însă noi nu facem chiar nicio schimbare lăuntrică.

Un Sfânt Părinte îndemna pe un tânăr așa: **„schimbă-te tu și toată lumea se va schimba în jurul tău”.** Pentru a ne schimba în bine, a scoate răul din noi, avem nevoie de **deasă spovedanie.** Fără spovedanie nu putem scăpa de vicii și de patimile noastre. Smerenia este modalitatea cea mai ușoară prin care putem face o schimbare rapidă în noi înșine.

Lui Dumnezeu Îi place tare mult omul smerit. Psalmistul David spune așa:

„inima înfrântă și smerită, Dumnezeu nu o va urgisi” (Psalmul 50, 17).

Practicarea **rugăciunii lui Iisus** este o cale sigură de schimbare a mentalității și a inimii noastre. Atunci când Hristos intră în noi prin **Sfânta Împărtășanie,** apare imediat schimbarea interioară. Prin prezența lui Hristos devenim **„hristofori”** sau **„teofori”,** adică **„purtători de Hristos”, „purtători de Dumnezeu”.** Sfântul Apostol Pavel ne spune așa:

„nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine” (Galateni 2, 20).

Schimbarea în noi poate fi lentă, rapidă sau absentă. Depinde de ce ne propunem în adâncul sufletului nostru. Pentru o schimbare rapidă și eficientă, trebuie să luăm decizii rapide și hotărâte.

Păcatul din noi trebuie scos numaidecât. El nu trebuie tolerat și nici să negociem cu el. **Orice păcat este un dușman care ne atacă din interior, precum cancerul, care atacă corpul din interior spre exterior.**

Uneori, pentru a face o schimbare a gândirii, a trupului nostru, trebuie să schimbăm și anturajul, locul care ne ispitește și ne îndeamnă mereu la păcate. Mântuitorul Hristos ne spune: **„dacă te smintește ochiul tău, taie-l și-l aruncă”.** Nu se referă aici la ochiul fizic, real, ci sensul e: dacă un prieten ori altcineva te smintește la ceva rău, taie legătura cu acea persoană, îndepărtează-te imediat de ea și vei scăpa de primejdia păcatului care te amenință.

Să ne ajute bunul Dumnezeu să ne schimbăm cu toții în bine și să trăim cu bucurie, împlinind Evanghelia lui Iisus Hristos.

Sunteți un duhovnic rugător pentru românii din județul Soroca. De ce Soroca? Poate pentru că de la Nistru începe Țara?

Cea mai grea misiune pentru un preot este duhovnicia. A spovedi pe cineva înseamnă a lua povara de pe sufletul și din inima acelei persoane și a o pune în ființa ta ca într-un mormânt sigilat, deoarece **spovedania este ultrasecretă.**

A fi duhovnic înseamnă a plânge cu cel ce plânge pentru necazurile sale. Duhovnicul este avocatul nostru în fața lui Dumnezeu, care este pus să ne apere, să pună vorbe bune înaintea cerului. **A fi duhovnic înseamnă a te ruga permanent pentru cel care s-a spovedit la tine. Duhovnicul îți este întotdeauna un bun prieten, devotat, care te înțelege așa cum ești.**

Cu aceste gânduri sincere de prietenie, de pace și de unire prin LIMBA ROMÂNĂ și DREAPTA CREDINȚĂ, m-am apropiat de soroceni, care stau de strajă la hotarele Moldovei, păzite de râul Nistru. Ca duhovnic, m-am deschis eu în fața lor: **le-am pus inima mea în sufletul lor, însetat de Dumnezeu, de credință.**

Pentru mine, Soroca a fost prima cetate care și-a deschis larg porțile, ca să mă primească cu bucurie. De aceea, le port veșnică recunoștință și mă străduiesc să-L aduc pe HRISTOS în inimile lor, prin slujbe, spovedanie, întâlniri etc. Ca să fie cineva un bun duhovnic, trebuie să aibă, la rândul lui, un duhovnic bun. Eu, ca preot, mă străduiesc să mă spovedesc des, ca să pot prinde putere sufletească. **Ca preot, cer iertare tuturor celor care s-au supărat pe mine, cu voia sau fără de voia lor.** Să ne îmbrățișăm unii pe alții în duhul Evangheliei lui HRISTOS.

Credeți în Unire? Cum putem apropia Ziua Unirii? Am citit „Abecedarul Marii Uniri", e o carte foarte convingătoare.

Eu cred tare mult în DUMNEZEU care face UNIREA. Acolo unde se vorbește aceeași limbă, există aceleași valori culturale, acolo unde sunt rădăcini comune în istorie și credință, **deja unirea există.** Indiferent de cum văd politicienii aceste realități dintre România și Moldova, **spiritul Unirii există, dorul de unitate există. Acest lucru este vizibil, nu poate fi tăgăduit și nici ascuns.**

Atunci când merg în Basarabia, nu am nevoie de translator. **Acolo am întâlnit una și aceeași biserică ortodoxă, de două mii de ani.** Basarabenii au fost încreștinați de același **sfânt apostol Andrei,** care a venit și la noi în Dobrogea, în primul secol din era creștină, ca să ne aducă Evanghelia lui Hristos. **Aceleași doine și cântări le auzim peste Prut.** Ce ne separă oare?

Avem și noi ape, râuri care traversează România. Nicio apă din România nu ne separă unii de alții. Toți de pe ambele maluri ne folosim de aceeași apă care nu este graniță de delimitare între noi, românii. **Unirea nu se face cu război, cu violență.** Doamne ferește!

Ca și în căsătorie, **Unirea se face cu iubire, din iubire.** Ca să ne unim unii cu alții, **trebuie să ne**

îndrăgostim reciproc. Ca să vină Unirea mai repede, trebuie **să ne rugăm mai mult la Dumnezeu,** care ne vrea uniți, de vreme ce ne-a dăruit la toți **aceeași limbă și același crez ortodox.** Dumnezeu ne dă, dar nu ne bagă în traistă, zice proverbul românesc.

Trebuie să facem și noi ceva concret: să credem cu tărie în Unire, să ne vizităm și să ne ajutăm mai mult unii pe alții. **Să căutăm mereu lucruri care ne leagă unii de alții. Puterea stă în Unire.**

ᘓ Basarabia ocupă un loc aparte în viața Dvs.? Ați lansat la Soroca două cărți despre acest pământ românesc – „Basarabia în versuri", „Abecedarul istoric al Basarabiei de la A la Z".

Într-adevăr, **Basarabia face parte din ființa mea.** În fiecare celulă din corpul meu se află amprenta Basarabiei. De tânăr m-am căsătorit pe vecie cu Basarabia. **Alături de soția mea, Luminița, o port în inima mea pe Moldova.**

În viața noastră de zi cu zi o iubim mult pe mama, pe care nu o putem uita, nicidecum neglija; dar cu aceeași dragoste ținem tare mult și la soția noastră, cu care ne-am legat prin cununie religioasă. **Mama și soția nu se anulează reciproc, nu se amestecă, nu se diluează în ființa noastră.** Nimeni nu ne poate acuza de poligamie, adică de căsătoria cu mai multe femei.

Basarabia din mine nu umbrește România cu care m-am născut. Cele două mâini, cele două picioare, cei doi ochi și cele două urechi mă fac puternic și sănătos; la fel, și **Basarabia, și România, care formează un singur trup național, mă fac puternic și sănătos în gândire.** Fără Basarabia suntem bolnavi, anemici, și invers: **fără România, Basarabia șchiopătează, se îmbolnăvește, devine anemică, gata oricând să fie o pradă pentru lupul înfometat de la Răsărit.**

Basarabia este sufletul și inima mea. Oriunde merg în lume, peste mări și țări, **vorbesc cu drag despre Basarabia și tuturor le spun că sunt sorocean,** de pe malul Nistrului, de unde încep **hotarele vechi ale României – Grădina Maicii Domnului.**

- **Ați pus mult suflet, împreună cu preotul Gheorghe Saftiuc, la înălțarea Bisericii românești de la Soroca „Sfinții Martiri Brâncoveni", donație a fraților de peste Prut. Când ați scris „Sfinții Brâncoveni – martiri ai Ortodoxiei românești", „Credința și demnitatea Sfinților Brâncoveni în fața morții" (piesă de teatru) și romanul „Ultima noapte a Sfinților Brâncoveni",**

ce sentimente v-au încercat? Ați trecut prin suflet tragedia, sacrificiul religios, patriotismul Marelui Domnitor? Avem „feciori ai neamului" care i-ar urma fapta?

Sfinților Brâncoveni le port veșnică recunoștință. Cu toții trebuie să ne plecăm în fața icoanei lor. Ce popor din lume a dat astfel de martiri: un voievod tată și patru fii martirizați pentru credința ortodoxă?!

Dacă voievodul Țării Românești s-ar fi lepădat de credință, deși era cel mai bogat din țara noastră și printre puținii din Europa la acea vreme, cu siguranță că exista riscul ca tot poporul, cu timpul, să treacă la religia musulmană. **Astăzi toată România ar fi fost un pașalâc turcesc.** A trebuit să existe acest **sfânt martiriu de familie,** ca să ne dea demnitate și tărie, să nu ne lepădăm sub nicio formă de crezul nostru ortodox și de LIMBA ROMÂNĂ.

Pilda vieții lor, a martirajului lor, m-a impresionat până la lacrămi. Am mers la Istanbul, la închisoarea unde au fost torturați. Am stat acolo, între acele ziduri, o noapte și am scris cu lacrămi această carte de suflet: **ULTIMA NOAPTE A BRÂNCOVENILOR.** M-am pus în locul lor, am pus urechea la zidurile reci

ale temniței, ca să pot auzi ecoul vorbelor acestui tată voievod, care îndemna părintește: **„Fiii mei, am pierdut totul: tronul, țara, familia; să nu ne pierdem și credința; fiți tari, există înviere!”.**

Cu acest gând de recunoștință am sfințit locul pentru construirea bisericii **„Sfinții Martiri Brâncoveni”** de la Soroca. Aici colegul meu, părintele Saftiuc, și-a pus inima sa jertfelnică pentru a se construi acest sanctuar românesc. Aici părintele Sorin Huluță-Saftiuc s-a desăvârșit în actul ctitoriei acestei biserici, alergând pe la toate instituțiile românești și chiar la președintele României, ca să se zidească această catedrală a unirii tuturor românilor.

De ce are nevoie o Biserică ca să dăinuie peste timp?

Biserica este a lui Hristos. În Evanghelie scrie așa: **„nici porțile iadului nu pot birui Biserica”** (Matei 16, 18). Indiferent de ce mari prigoane au venit împotriva Bisericii, ea a rezistat cu tărie. Dacă Biserica ar fi fost o instituție lumească, înființată de preoți, ea ar fi dispărut de multă vreme. **Ea este cu adevărat mâna lui Dumnezeu, puterea Lui pe pământ.**

Când spunem *Biserică* nu ne gândim doar la niște ziduri, ci la această comunitate vie a credincioşilor care se împărtășesc din cele șapte Sfinte Taine.

Cineva devine creștin prin botez. **Mai multe persoane botezate formează o comunitate creștină, ele unindu-se ca să zidească un locaș sfânt unde să se roage împreună.**

Avem mare nevoie și de locașul bisericesc pe care Dumnezeu îl vrea și îl sfințește, după cum citim în Biblie: **„să-Mi facă locaș sfânt și Eu voi locui în mijlocul lor”.** După ce poporul a făcut **Cortul sfânt** – primul locaș de închinăciune – Dumnezeu S-a pogorât în Cort printr-un nor alb care a învăluit sanctuarul, sfințindu-l.

Biserica are nevoie astăzi de preoți devotați pentru slujirea lui Dumnezeu și a oamenilor. Biserica are mare nevoie de creștini autentici, care să facă biserica vie. Oamenii din Biserică dau frumusețe și valoare. O catedrală fără credincioși este pustie. O biserică fără preot este fără har dumnezeiesc. O biserică puternică, sfântă este acolo unde este ierarhul, preotul și credincioșii, uniți într-un singur Potir.

ଓ Adevărata credință se trăiește, nu se învață. Care este rolul profesorului Mihail Milea la formarea viitorilor teologi la Seminarul Teologic din Buzău?

Una este teoria și alta este viața în sine, trăită la modul plenar. Ca să trăiești intens credința, trebuie să

o cunoşti şi să o înţelegi. În **Rugăciunea Arhierească,** Mântuitorul Hristos a spus aşa ucenicilor Săi:

„Aceasta este viaţa veşnică, să Te cunoască pe Tine, adevăratul Dumnezeu” (Ioan 17, 3).

În calitate de profesor, de peste 37 de ani, la Seminarul Teologic Liceal **„Chesarie Episcopul”** din Buzău, m-am străduit, după putere, să le insuflu elevilor seminarişti **arta cititului şi folosul lecturii.** În faţa elevilor, ca dascăl, trebuie să apelezi la **toate metodele psiho-pedagogice,** ca să le captezi atenţia, dar şi bunăvoinţa de a înţelege că **fără învăţarea temeinică a lecţiilor nu poţi progresa în actul cunoaşterii.**

Învăţământul nu trebuie să se reducă la un cumul de cunoştinţe, la a dobândi o bază de informaţii. **Accentul mare trebuie pus pe formarea elevului, a studentului.** Un profesor bun va şti întotdeauna să ţină un echilibru între cunoaştere şi formare. **Învăţământul trebuie să fie practic, realist, şi nu scolastic, obositor.** În fiecare an, în **„Săptămâna altfel”,** împreună cu elevii mei, clasa la care sunt diriginte, facem pelerinaje prin ţară. În această săptămână apelăm la **învăţământul multidisciplinar.**

Întâlnesc un munte; după ce îl escaladăm, le vorbesc despre caracteristicile geografice; dăm de o mănăstire, le spunem tot ce ţine de dimensiunea

religioasă, dar vorbim și despre diferitele evenimente petrecute acolo sau personalitățile care au vizitat-o. Așa a fost la Putna: am vorbit ore întregi despre Ștefan cel Mare și Sfânt, despre Mihai Eminescu, care venea acolo adeseori, despre opera lui literară. **La ore mă străduiesc să le vorbesc cam cum mi-ar plăcea mie să se poarte un profesor cu mine.**

Mereu am căutat să le insuflu dragostea de Dumnezeu, de Biserică și de Patrie.

ᘓ Am văzut mulți enoriași care așteaptă să se spovedească la preotul Mihail. De unde vine lumina și dragostea în sufletul Dvs.?

Este adevărat că vine multă lume la mine să se spovedească, pentru că sunt bătrân și nu aud. Este foarte important ca să audă ei ce le spun eu la spovedit. Preotul primește de Sus inspirație, ajutor duhovnicesc pentru a da cele mai bune soluții, sfaturi, canoane. De multe ori ne speriem când auzim de canoane. **Un canon nu este pedeapsă pentru un anume păcat făcut.** Cum bine știm, când vine un pacient la medic, după ce este consultat atent și i se fac investigații medicale, urmează să i se dea o rețetă cu medicamente. Dacă respectă sfaturile și tratamentul medicului, bolnavul are mari șanse să se vindece repede. La fel, **cel ce se spovedește primește un canon care este ca rețeta prescrisă de medici.**

Așa cum la un proces juridic, **avocatul nu te ceartă deloc, nu-ți reproșează ceva, la fel, duhovnicul te apără în fața lui Dumnezeu și te mângâie cu vorbe frumoase,** ca să poți ieși din starea de tristețe la care te duc păcatele săvârșite.

După cum o boală, dacă o tratezi imediat, se vindecă repede, așa se întâmplă și cu sufletul nostru murdar și bolnav: se curăță și se vindecă repede dacă mergem urgent la duhovnic, să ne spovedim. Deasa spovedanie ne dă **imunitate împotriva energiilor negative ale duhurilor rele. Persoanele care se spovedesc des au o față luminoasă, un chip liniștit, o pace lăuntrică. La spovedanie are loc chiar pogorârea Sfântului Duh, dacă ea a fost făcută cu căință, cu lacrămi și cu hotărârea fermă de a nu mai repeta păcatele mărturisite la părintele duhovnic.**

Mulți confundă Biserica cu clerul și cinul monahal. Ce este Biserica?

Biserica nu trebuie confundată cu preotul. Biserica nu este a preotului, ea este **„Casa lui Dumnezeu”.** Spitalul nu se confundă cu medicul. Această instituție nu este a medicului, ci doar un spațiu special, unde el își exercită activitatea de cadru medical, potrivit specialității sale.

Atunci când rostim cuvântul **„biserică”,** trebuie să avem în vedere două aspecte diferite:

a) **prin Biserică înțelegem o instituție divino-umană.** Este divină, deoarece aparține lui Dumnezeu. De aceea se numește și **„Casa lui Dumnezeu”.** În Biserică este prezentă Sfânta Treime: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt. Aici vine la fiecare Sfântă Liturghie Sfânta Fecioară Maria, precum și îngerii și toți sfinții din rai.

Din această biserică sfântă mai fac parte toți creștinii botezați în numele Sfintei Treimi, prin afundare în apa sfințită. Cuvântul **„biserică”** provine din grecescul **„ecclesia”,** care se traduce prin **„adunare”.** Adunarea tuturor credincioșilor botezați, la care se adaugă și preotul, formează **Biserica lui Dumnezeu.**

Biserica nu poate fi formată doar din creștini, oricât ar fi ei de credincioși. De asemenea, Biserica nu este formată doar din preoți, oricât de mulți ar fi, oricât de evlavioși și învățați ar fi ei. **Biserica este doar acolo unde împreună slujesc credincioși și clerul bisericesc, care este format din: ierarh, preot și diacon.**

De multe ori auzim că **biserica nu ia atitudine,** nu face nimic pentru săraci etc. Să nu uităm că

biserica nu este formată doar din preoți, ci și din noi, creștinii. Cu toții trebuie să ne responsabilizăm și să acționăm împreună, deoarece **Biserica este a noastră; cu toții facem parte din ea.**

b) De asemenea, **prin „biserică" înțelegem și locaș de închinare; un loc liturgic unde se adună comunitatea creștină pentru a participa la sfintele slujbe.** După construcție și pictură, locașul bisericesc se sfințește de către **ierarhul locului.**

Cinul monahal este format din viețuitorii unei mănăstiri, fie de maici, fie de călugări, la care se adaugă și preotul slujitor. Bisericile din parohie, precum și cele din mănăstiri sunt la fel de sfinte și de necesare pentru sufletele noastre.

Cum explicați expresia: om „cu frica lui Dumnezeu"?

Expresia biblică **„frica de Dumnezeu"** o găsim de multe ori în Sfânta Scriptură. În cartea **„Pildele lui Solomon",** la capitolul 1, versetul 7, găsim următorul text: **„Frica de Dumnezeu este începutul înțelepciunii".** Același text îl găsim și în psalmul 110, la versetul 10. La finalul cărții **Eclesiast** aflăm acest verset: **„iată, pe scurt, tot ceea ce ai auzit aceasta este:**

teme-te de Dumnezeu și păzește poruncile Lui! Acesta este lucrul cuvenit fiecărui om” (Eclesiast 12, 13).

Dumnezeu ne este Tată, de aceea ne adresăm Lui, chemându-L: **„Tatăl nostru, Care ești în ceruri...”** (Matei 6, 9).

Dumnezeu în sine este iubire. Sfântul Evanghelist Ioan, **„ucenicul iubit”** al Mântuitorului Iisus Hristos, ne spune: **„în iubire nu este frică, ci iubirea adevărată alungă frica, pentru că frica are cu sine pedeapsa, iar cel ce se teme nu este desăvârșit în iubire. Noi iubim pe Dumnezeu, fiindcă El ne-a iubit cel dintâi”** (1 Ioan 4, 18-19).

În virtutea iubirii Sale fără de margini, suntem ținuți în mâinile Lui cu multă dragoste. **Frica de Dumnezeu înseamnă teama ca Dumnezeu să nu-Și ia mâna de pe noi, căci vai de noi, vom cădea în neant!** Dacă noi am avea în mâini un obiect de sticlă sau de ceramică și l-am lăsa să cadă, s-ar sparge imediat! **În viață, să ne străduim să nu-L supărăm pe Dumnezeu,** ca să nu-Și ia mâinile Sale de pe noi.

Înțelepciunea este o mare virtute, pe care Dumnezeu o dăruiește celor credincioși care păzesc poruncile Sale sfinte. A fi înțelept înseamnă a ști să discerni binele de rău și să alegi întotdeauna calea cea bună în viață. Pe acest drum bun de urmat și binecuvântat pășesc doar cei care au **„frică de**

Dumnezeu”. Doamne, ajută-ne să aflăm și noi drumul vieții, care să ne ducă în **„Împărăția cerurilor”!**

☙ „Fără Mine nu puteți face nimic”, spune Însuşi Domnul. Explicaţi-ne, cum să procedăm în aceste timpuri complicate?

Pe steagurile de luptă, folosite la apărarea țării noastre, strămoșii noștri aveau scrisă expresia: **Nihil sine Deo,** care în traducere din latină în română înseamnă: **Nimic fără Dumnezeu.** Acest mare adevăr a fost confirmat mereu de-a lungul istoriei, cu dovezi clare.

În **Predica de pe Munte,** Mântuitorul Iisus Hristos ne spune că cine zidește ceva, fără temelia credinței în Dumnezeu, se aseamănă cu o persoană care își face casă pe nisip: **„A căzut ploaia și au venit râurile mari și au suflat vânturile și au izbit în casa aceea și a căzut. Și căderea a fost mare”** (Matei 7, 27).

Într-o noapte, ucenicii lui Iisus erau în corabie și brusc s-a declanșat o furtună puternică, care le-a produs mare panică. Deodată Iisus apare mergând pe apă ca pe uscat și le zice: **„Îndrăzniți, Eu sunt, nu vă temeți!”.** Și s-a suit la ei în corabie și s-a potolit vântul. Noaptea și furtuna semnifică aici viața omului fără de Dumnezeu. Doar Dumnezeu ne dă siguranță, liniște și ajutor pe **„valurile acestei vieți”.**

Lumea în care trăim nu a apărut la întâmplare, nu a ieșit din neant. Ea este opera lui Dumnezeu, Care e mereu prezent în istorie, dar și în viața noastră. Avem mare nevoie de ajutorul lui Dumnezeu în viață. Credința în Dumnezeu ne dă demnitate, putere. Cartea lui Dumnezeu, Biblia, ne spune că noi, oamenii, suntem copiii lui Dumnezeu. Comuniștii, ateii afirmă că ne tragem din coada maimuței. Ce diferență! Biserica ne ridică ca pe niște prinți, regi în acest Cosmos, iar materialismul ne pune la coada animalelor.

Să rămânem cu Dumnezeu și să ne încredem cu toată ființa în El!

ᘓ Unde ne aflăm, în ce tip de societate, în ce stadiu al Ortodoxiei?

Trăim cu toții vremuri grele, deoarece multă lume L-a pierdut pe Dumnezeu. Oamenii trăiesc ca și cum Dumnezeu nu ar exista. Mulți consideră credința în Dumnezeu ca pe ceva depășit, învechit, care ține de povești, de mitologie și de basme pentru a speria lumea. Doamne ferește! Un om care nu crede în Dumnezeu este pierdut.

Victor Hugo, un mare scriitor francez, spunea așa: **„Vai de acel om care nu crede în Dumnezeu, căci este ca o corabie fără de cârmaci pe valurile mării”.**

Asistăm cu toții la globalizarea și secularizarea societății. De peste tot se încearcă a se elimina sacrul.

Politicienii fără de Dumnezeu scot legi împotriva lui Dumnezeu. Biblia ne spune că homosexualitatea este cel mai grav păcat, asemenea celor din Sodoma și Gomora, iar astăzi este legiferată, ca fiind ceva normal. Doamne ferește!

Dacă cineva nu crede în planeta Marte, nu înseamnă că această planetă dispare din Univers în acel moment. Dacă cineva nu crede în Dumnezeu, nu înseamnă că El nu mai este în acest Univers.

Biserica Ortodoxă, care, vorba Măriei Sale, poetul Mihai Eminescu, este **„maica neamului românesc”,** are această chemare sfântă, să trezească lumea la credință, să catehizeze oamenii și să le dea argumente despre existența și lucrarea lui Dumnezeu în istorie și în viața poporului.

Arta și civilizația sunt rodul credinței în Dumnezeu. Constituția României ar trebui să înceapă cu Crezul ortodox.

Părintele Milea, alias Sava Bogasiu, are chemarea unui Sfânt, care a fost martirizat de către goți la cotul Buzăului acum circa 1600 și mai bine de ani. Când ați dat răspuns la această chemare?

Mi-am luat acest pseudonim literar: **SAVA BOGASIU** din două motive:

1. **Sfântul meu de suflet este Sava, iar de el m-am îndrăgostit sufletește din 1975,** când am intrat ca elev la Seminarul Teologic din Buzău. Pe poarta Episcopiei, unde e și școala teologică, era o icoană în mozaic, cu chipul Sfântului mucenic Sava, martirizat în apele Buzăului. Era primul meu contact vizual cu acest sfânt, despre care nu știam nimic. L-am căutat în calendarul bisericesc și numele lui era trecut pe data de 12 aprilie. Era scris cu negru, cu litere foarte mici. M-am interesat de el la Seminar și am devenit tare curios să aflu cât mai multe informații despre acest sfânt buzoian din secolul IV, despre perioada în care a trăit, precum și despre unchiul lui, Arhiepiscopul Vasile cel Mare și Sfânt. Cu câțiva ani în urmă am scris o carte: **„Sfinți cu numele *Sava* în Biserica Ortodoxă”.** Am găsit vreo **20 de sfinți diferiți, dar cu același nume, *Sava*.**

2. **Bogasiu** trebuia să fie numele meu adevărat de familie. Atunci când s-a născut tatăl meu, pe **17 iunie 1928,** s-a dus la primăria comunei **Bădenii Milуiți bunicul tatălui meu, care purta numele de familie Bogasiu, iar de botez Milea.** De bucurie că s-a mai născut un nepoțel, bunicul tatălui și cu secretarul primăriei

s-au cinstit mai mult decât trebuia cu zaibăr și, când să-i treacă nou-născutului numele **Bogasiu**, a scris prenumele **Milea** și a adăugat **Gheorghe,** ca nume de botez al tatălui meu. El mai avea frați și surori, însă toți erau trecuți în acte cu numele de familie **Bogasiu,** doar tatăl meu a rămas în toate documentele cu numele de familie **Milea.** Prin acest pseudonim ales: **Bogasiu,** am vrut să fac o reparație morală arborelui genealogic pe filiera tatălui meu.

Prin alegerea unui nume de sfânt nu înseamnă că eu sunt sfânt. Eu mă consider un om obișnuit, **„un fir de iarbă”,** vorba lui Grigore Vieru. **Îmi doresc ca toți oamenii să ajungă în rai, iar eu, aici, pe pământ, să rămân mereu „un fir de iarbă”, pe care să-l poată călca oricine în picioare.**

Am în fața mea „Jurnalul meu cu Sfântul Sava de la Buzău”. Este o capodoperă de mare valoare. Cât timp ați lucrat la el?

În această carte: **„Jurnalul meu cu Sfântul Sava de la Buzău”** am pus mult suflet. Lansarea ei la Buzău s-a făcut pe data de 17 septembrie 2021, la Biblioteca Județeană **„V.Voiculescu”,** condusă de domnul **Sorin Burlacu.** Tot în acea zi a mai fost o activitate literară, legată de **„Zilele Chișinăului”,**

organizată prin bunăvoința **domnului președinte al Consiliului Județean Buzău, Emanoil Neagu.**

Din partea **delegației de la Chișinău au făcut parte: Diana Guba, pretorul Sectorului Botanica și Valentina Volontir, șefa Direcției de Cultură de la Chișinău.**

Prefața acestui jurnal a fost realizată de **academicianul Ilie Bădescu,** care a scris următoarele cuvinte: **„Jurnalul este dedicat unei chemări de demult, chemarea unui sfânt care a fost martirizat de către goți la cotul Buzăului, acum 1600 și ceva de ani, Sfântul Sava Gotul, numit așa pentru a cuprinde în numele său și pe cel al prigonitorilor, care i-au luat viața ca plată pentru credința totală în Iisus Hristos Domnul".**

În paginile acestui jurnal am căutat să descriu **eforturile mele de a descoperi moaștele Sfântului Sava și bucuria întâlnirii mele cu acest sfânt „în carne și oase" la mănăstirea Lesje din Serbia, unde se află din anul 2015.**

La acest jurnal am lucrat 105 zile, animat de o dragoste deosebită față de acest sfânt național, care a trăit în secolul IV pe meleagurile Buzăului și care a cutreierat prin **Asia și Europa.** În acest jurnal găsim multe informații, confesiuni, documente și fotografii legate de autenticitatea moaștelor Sfântului mucenic Sava.

Pentru ca mai multă lume să afle despre acest sfânt român, profesoara **Iulia Tiron, împreună cu o elevă, Maria Manta,** de la Colegiul Hașdeu, a tradus cartea în limba engleză.

Acest jurnal este în sine o demonstrație scrisă despre acest mare adevăr:

MARE ESTE DUMNEZEU.

Când l-ați descoperit pe Sfântul Sava? Sfântul Sava este un Sfânt național cu vocație europeană, care ne-a făcut cunoscuți și pe noi, românii, și în afara granițelor. Explicați-ne: de ce?

Pe Sfântul Sava de la Buzău, martirizat în apele Buzăului în secolul IV de către goți, popor migrator, l-am căutat de zeci de ani în multe țări. Eram convins că într-o zi, cu ajutorul lui Dumnezeu, voi descoperi moaștele lui.

În 2016, pe 1 septembrie, am aflat că moaștele Sfântului Sava au ajuns în Serbia, la Lesje, o mănăstire de maici aproape de Valea Timocului, ținut în care au trăit odinioară strămoșii noștri, dacii. Am fost însoțit de trei prieteni devotați: **Gabriel, George și Jenel, slujitori bisericești,** iar pe traseu, din **Timișoara,** am mai luat un prieten și coleg de

facultate: pe **Branislav Stancovici,** sârb de fel, care mi-a fost de un real folos în Serbia.

Pe data de **2 septembrie 2016,** dimineața, am ajuns cu mare emoție la această mănăstire, unde **l-am întâlnit pe părintele Iovan,** cel care a adus moaștele Sfântului Sava din **Italia, de la o biserică în ruine, aproape de Genova.** Pentru identificarea și transportarea lor în maximă siguranță, a fost ajutat de **profesorul Hesemann Michael, omul de încredere al papei Ioan al II-lea de la Vatican.** Acest profesor a fost o vreme bibliotecarul și fotograful papei la Vatican.

La prima întâlnire cu Sfântul Sava, am îngenuncheat și **am plâns mult de bucurie** că l-am găsit în sfârșit după atâtea căutări și frământări sufletești. **Acele lacrămi care s-au scurs din ochii mei mi-au amintit de apa Buzăului, unde Sfântul Sava a fost înecat pe data de 12 aprilie 372.** Acest sfânt român este foarte important pentru noi, toți românii, deoarece el ne-a făcut cunoscuți în **Capadocia – Asia,** unde au stat pentru prima dată moaștele lui în secolul IV, la **dorința Sfântului Vasile cel Mare, unchiul său, și apoi în Italia – Genova, unde au fost duse de către cruciații catolici în anul 1204.**

Am mare încredere că **într-o zi, moaștele Sfântului Sava de la Buzău vor ajunge în România chiar la Buzău, în catedrala care îi poartă numele.**

Aţi înveşnicit numele Sfântului Sava în Buzău prin diferite centre, campusuri, aşezăminte pentru bătrâni şi copii ai străzii, precum şi printr-o catedrală. Care sunt ele?

Este adevărat că, după anul 1990, toate aşezămintele pe care le-am ridicat cu ajutorul bunului Dumnezeu, le-am închinat Sfântului mucenic Sava de la Buzău.

Pe **8 decembrie 1991** s-a pus piatra de temelie a Catedralei municipale **„Sfântul Sava de la Buzău”.** De atunci **facem slujbă în fiecare zi, ca la mănăstire,** rugându-ne de fiecare dată, să găsim cândva moaştele Sfântului Sava.

Pe data de **12 aprilie 1993**, tot cu ajutorul bunului Dumnezeu, am înfiinţat **Fundaţia pentru copii „Sfântul Sava de la Buzău”,** care este o instituţie umanitară ce funcţionează în cadrul bisericii **„Sfântul Sava”,** având personalitate juridică proprie.

De atunci, aproape în fiecare an, am demarat tot cu ajutorul lui Dumnezeu multe proiecte sociale: **Cantina socială „Sfântul Sava”, Campusul „Sfântul Sava” de la Bisoca, Aşezământul social „Sfântul Sava” pentru persoane vârstnice de la Câmpeni, judeţul Buzău, Centrul pentru violenţa în familie „Sfântul**

Sava", Școala de meserii „Sfântul Sava" din Buzău, Centrul de zi „Sfântul Sava", care a devenit mai târziu After School „Sfântul Sava", Așezământul pentru persoane vârstnice „Sfântul Sava" de la Năeni, Savaliada – centrul social pentru oamenii străzii de la Baba Ana, într-o fostă unitate militară, Așezământul pentru persoane vârstnice de la Ulmeni, Biblioteca de carte religioasă „Sfântul Sava", în amintirea episcopului buzoian Dionisie Romano, Așezământul pentru persoane cu nevoi speciale „Sfântul Sava" de la Moșești, Satul dacic „Sfântul Sava" de la Năeni, Tabăra pentru tineri „Sfântul Sava" de la Maliuc, Delta Dunării.

Cu ajutorul lui Dumnezeu, mai avem și **alte proiecte în derulare.** Le-am pornit pe toate prin lucrarea lui Dumnezeu, având convingerea că **Sfântul mucenic Sava își va alege un loc, unde să rămână cu noi în România.** Doamne ajută! Mare este Dumnezeu!

ᘓ La Campusul „Sfântul Sava" au poposit sute de copii din Soroca și Basarabia. Cum s-a construit „bisericuța copiilor" de la Bisoca?

Campusul pentru copii „Sfântul Sava" de la Bisoca este o mare minune a Sfântului Sava. El a

fost construit în anul 1996. **Bisericuța de lemn din incinta Campusului a fost ridicată în 40 de zile,** fără pictură. Hramul bisericii a fost ales: **„Sfinții Ioachim și Ana”,** deoarece au fost părinții pruncii Maria, din care s-a născut Mântuitorul Iisus Hristos. **Pe 9 septembrie le facem pomenirea în fiecare an.**

De **1 iunie, Ziua Internațională a Copilului, organizăm în fiecare an o mare sărbătoare** dedicată tuturor copiilor din lume.

La acest Campus se perindă anual peste o mie de copii, tineri, cărora le oferim timp de o săptămână tabără gratuită. Ei provin din România, de la orfelinate, școli, licee, dar și de peste hotare. În fiecare an primim câteva grupuri de tineri din Basarabia și Ucraina, unde locuiesc mulți români. Întotdeauna ei vin însoțiți de cadre didactice, cu care facem programe culturale și religioase foarte atractive.

În fiecare seară facem în Bisericuță vecernia, care se încheie cu **focul de tabără,** ce îi bucură pe toți copiii și tinerii prezenți acolo. Pentru a crea ceva inedit, pentru cei care vin la acest Campus **am adus un avion real, de la armata din Boboc și o șalupă-vaporaș din Delta Dunării.**

Acestea constituie locurile de joacă pentru mulți copii. În fiecare zi, când nu plouă, se organizează **pelerinaje pe jos la mănăstirile din jur: Poiana**

Mărului, unde a trăit Sfântul Vasile, Găvanu, schitul Muntioru, la releu, la Casa Despa – muzeul satului. Bisoca este o localitate de munte, la cota 1000 de metri, mai aproape de **Dumnezeu, care locuiește în Campus. Cu adevărat Bisoca este o gură de rai.**

ᘓ Organizați cu studenții Dvs. pelerinaje. Ați fost și pe la noi. Care este rolul pelerinajelor? Trebuie și elevii din licee să viziteze locurile sfinte?

Pelerinajele sunt cele mai frumoase și eficiente lecții de viață, care ne sunt foarte folositoare la orice vârstă am fi. Am avut o perioadă când eram în șantier în Basarabia și veneam și de două ori pe săptămână cu mașina, aducând fie materiale, fie voluntari care să mă ajute la construirea bisericilor sau la cimitirul eroilor de la Stoicani.

În primii ani de după Decembrie 1989, drumurile din Basarabia lăsau mult de dorit: erau gropi la tot pasul și, mai grav, lipseau indicatoarele de circulație. De multe ori, într-o intersecție, trebuia să mă opresc și să aștept mult timp până apărea cineva sau opream o mașină în trafic, ca să-mi spună care este sensul de mers spre o anume localitate din Basarabia.

De peste zece ani, au început să se schimbe multe lucruri în bine în ce privește infrastructura: drumurile, ghișeele turistice, modernizarea punctelor vamale, echipajele de poliție rutieră etc.

Am reușit, în drumurile mele spre Basarabia, să mă opresc cu studenții și seminariștii mei pe la diferite mănăstiri pe traseu, cum ar fi: Căpriana, Cosăuți, Curchi, Cușelauca, Hâncu, Nicoreni, Rudi, Saharna, Țiganca etc.

Ca și în România, multe mănăstiri s-au ridicat ca din cenușă spre slava lui Dumnezeu. Lipsa personalului monahal este cea mai mare deficiență din mănăstiri. Secularizarea a dus la slăbirea vocației monahale. Toate mănăstirile sunt adevărate muzee de istorie, de unde pelerinii pot învăța multe lucruri folositoare.

În cei treizeci de ani de când merg în Basarabia am reușit, anul trecut, să pot vizita și eu **vestita cramă de la Cricova, care este un adevărat oraș subteran, cu străzi de aproape 100 de kilometri, cu cele mai bune vinuri din lume.** Mai rămâne să o vizitez și pe cea din **Milești,** care este la 20 de kilometri de Chișinău și **care a intrat în Cartea Recordurilor, având cea mai mare colecție de vinuri din Europa.**

O veste minunată! Ați găsit moaștele Sfântului Sava? Ce va urma mai departe?

Visul meu din tinerețe, ca să descopăr moaștele Sfântului mucenic Sava, s-a împlinit. A fost o mare

realizare, cu ajutorul bunului Dumnezeu. Am observat că, **atunci când îți dorești cu adevărat ceva și ai mare încredere în Dumnezeu, și te zbați pentru acel lucru, el se îndeplinește; totul e să avem răbdare, care vine prin rugăciune.** Este adevărat că **rugăciunea face minuni;** ea rezolvă toate problemele vieții noastre. Rugăciunea inimii este cea mai la îndemână, pentru oricine dintre noi:

„Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul!”.

Pentru **autentificarea moaștelor Sfântului mucenic Sava, s-a apelat la un Institut internațional de criminalistică din Anglia** și, în urma analizelor prin **metoda carbon C14**, a rezultat că osemintele aparțin unui bărbat din secolul IV. **Acești specialiști nu au cunoscut deloc viața Sfântului mucenic Sava și nu merg la biserică;** dar Dumnezeu a lucrat prin ei, ca să-i întărească pe cei care se îndoiesc încă de faptul că aceste moaște nu ar aparține cu adevărat Sfântului mucenic Sava.

Așa cum o mamă își recunoaște copilul ei dintr-un milion de copii rătăciți pe o câmpie, la fel și eu sunt ferm convins că la mănăstirea Lesje sunt moaștele Sfântului Sava și că el, într-o bună zi, va veni singur, fără nicio aprobare de la cei mari, care este imposibil de obținut.

Eu cred în puterea lui Dumnezeu Care, prin teleportare, îl poate aduce acasă pe Sfântul Sava în România, la Buzău. El va veni dacă însă va vedea că noi, buzoienii, ne rugăm cu lacrămi pentru aceasta și dacă vom face o schimbare în bine cu viața noastră personală și de familie.

Sfinții sunt vii și ei călătoresc dintr-o parte în alta. **Te rugăm, Sfinte Sava, vino acasă, pe malul râului Buzău!**

Câți ani ați trudit la construcția Catedralei municipale „Sfântul Mucenic Sava", o biserică albă și frumoasă ca o mireasă?

Catedrala municipală „Sfântul Sava de la Buzău" este copilul meu de suflet, pe care mi l-am dorit din anii studenției mele la București, unde am văzut sute de biserici. Adeseori mă opream la câte una și o admiram, zicând în inima mea: **„Ce frumos ar fi ca într-o zi să pot ajuta la construirea unei biserici mari ca aceasta, de culoare albă, în cinstea Sfântului mucenic Sava!".**

Anii au trecut repede, a sosit și schimbarea regimului comunist de tristă amintire în Decembrie 1989. Acest eveniment istoric a produs pe moment o stare de euforie și de perspectivă pentru viitor. În perioada comunistă erau mari restricții privind

construirea de noi locașuri de închinăciune. **În orașul Buzău erau puține biserici; populația era în mare creștere, datorită dezvoltării industriei.**

Prima biserică nouă începută a fost „Sfântul Apostol Andrei", în Micro XIV, ca mărturie că noi, românii, am fost încreștinați de ucenicul Mântuitorului Hristos, care a poposit în Dobrogea, pământ românesc. **Imediat s-a pus piatra de temelie a Catedralei „Sfântul mucenic Sava de la Buzău", pe data de 8 decembrie 1991. Slujba de sfințire a locului s-a făcut de către episcopul Epifanie.**

Am început primele slujbe într-o **baracă metalică, primită de la directorul Schelei petroliere de la Berca, domnul Ghiță Ionel.** Aici făceam slujbe în fiecare zi. **Primii enoriași au fost copiii și elevii de la școlile învecinate: nr.4, nr.1 și nr.11. Primele donații au venit tot de la acești elevi, care, de multe ori, renunțau la puținii bani oferiți de părinții și bunei lor, ca să-și cumpere dulciuri în pauza mare; ei s-au gândit, îndemnați de Sfântul Sava, să-i doneze pentru ridicarea acestei biserici pe care am numit-o metaforic „Bisericuța copiilor".**

De atunci, în fiecare zi facem slujbe religioase. **Am apelat la domnișoara arhitectă Carmen Magazin și la domnul inginer Viorel Constantinescu, să ne facă proiectul. Am cerut să fie mare, zveltă, luminoasă și**

cu subsol, iar sus să aibă două etaje cu balcoane. Acum se pictează la partea de sus. Nădăjduim că în anul care vine va fi gata de sfințire.

Cum am putea schimba destinul Basarabiei?

Basarabia se va schimba în bine dacă și noi ne vom schimba în bine și vom privi cu nădejde doar la Dumnezeu, de unde ne vine ajutorul cel mare pentru Sfânta Unire.

Din Decembrie 1989, **au fost multe momente prielnice pentru Unire,** fără nicio vărsare de sânge; dar **politicienii de pe ambele maluri ale Prutului au ezitat, le-a fost frică și nu au avut demnitate națională, ca să facă o faptă măreață: România Mare, cum a fost de mii de ani.**

După dezmembrarea U.R.S.S., Moldova și-a căpătat independența și a bătut pasul pe loc. Mai-marii noștri din România au uitat că **Basarabia este de fapt copilul nostru de suflet, de sânge, din țara noastră mamă** și au ezitat să facă proiecte naționale de apropiere a Moldovei de țara noastră. În această perioadă de ezitare, **rușii au făcut multe demersuri politice și economice, ca să țină Moldova cât mai departe de România.** În acest context politic și social, **singura instituție care s-a străduit să facă poduri de legătură a fost Biserica.**

De la început, m-am implicat în procesul de Unire cu bună credință, fără amestec în politică, cu diplomație și cu credință, **alături de alți oameni de bine din Biserică. Am început, cu răbdare, să construim poduri de suflet pe piloni de credință. Am căutat să fiu atent cu toate oficialitățile de peste Prut. Am evitat orice discurs scandalos. Am predicat Evanghelia lui Hristos, care ne îndeamnă la pace.** Peste tot <am lăsat loc de bună ziua> și tuturor mă plec cu respect și zâmbet.

Unirea se face de bunăvoie, natural, fără a forța lucrurile. Dumnezeu ne ajută; noi să vrem acest lucru! Unirea este voința lui Dumnezeu. Prin unire câștigăm cu toții. Puterea stă în unire. Avem puncte comune: aceeași rădăcină istorică, aceeași Limbă Română, **aceeași cultură și credință. Chiar dacă unii nu vor să recunoască aceste adevăruri, noi tot frați suntem.**

ᘓ Avem sau ne lipsește demnitatea națională, credința, dragostea de neam, de țară și de limba română?

Este adevărat că astăzi se observă în genere o stare de criză patriotică și de demnitate națională, în România, dar și în Basarabia. Parcă ne aflăm într-o stare de somnolență, de incertitudine, de îndoială, de

temere. Ne e frică și de umbra noastră. **Parcă am fi niște roboți teleghidați. Așteptăm indicații de sus, ne uităm cu teamă la vecini. Ne lipsește bărbăția, curajul; starea civică din noi lâncezește.** Acum este mai necesar ca oricând **să cântăm pe ambele maluri ale Prutului, cu voce tare: „Deșteaptă-te, Române!”.** Acest imn național este mai actual ca oricând în istoria noastră națională contemporană.

În ființa fiecărui locuitor de pe un mal sau altul al Prutului există aceste **repere eterne: patrie, credință, Dumnezeu, Biserică, cultură, poezie, bucurie sfântă.** Avem nevoie de o aprindere interioară. E mare nevoie de un Ștefan cel Mare și Sfânt, ca să ne cheme la luptă împotriva indiferenței și a duplicității. Ne place teatrul: să ne punem tot felul de măști, ca să fim pe placul tuturor.

Ne uităm când la Moscova, când la Bruxelles, când la Washington. Credem că de acolo vine rezolvarea problemelor noastre comune. Am uitat să privim în sus, la **Dumnezeu, Care este scăparea noastră adevărată.** Moldova lui Ștefan cel Mare era mai mică, dar nu s-a temut de nimeni. **Mereu L-a avut pe Dumnezeu și a crezut în puterea sfinților.**

Așa a reușit să reziste cu demnitate aproape 50 de ani la domnie, între două mari imperii: cel turc și cel rus, la care se mai adăugau mongolii, polonezii și alte

popoare barbare. Acestea, cum veniră, praf și cenușă s-au făcut, deoarece s-au lovit de puterea credinței acestui popor moldovean.

Avem nevoie de Iubirea de Patrie, care nu înseamnă naționalism. Avem nevoie de respectarea legilor sfinte, care nu înseamnă legionarism. Avem nevoie de demnitate, de identitate spirituală și națională, care nu are de-a face cu antisemitismul. Noi, românii, **iubim toate popoarele, indiferent de etnie și de religie. România este Grădina Maicii Domnului, care ne îndeamnă la armonie.**

ᘓ Mulţi enoriași ai Dvs. recunosc că ați ajuns la un înalt nivel duhovnicesc. Cum reușiți să vă păstrați smerenia?

Fiecare floare crește în sus sau rămâne lipită de pământ, după cum a hotărât Dumnezeu în planul Său peisagistic de înfrumusețare a acestei planete, Terra, care este singura din Univers având ființe umane. O floare, fie că e înaltă, fie că e mică, tot floare e și e tare frumoasă. Am întâlnit flori foarte mici, dar puternic mirositoare și foarte gingașe. Mă puneam în genunchi ca să le îmbrățișez. Așa sunt și oamenii pe pământ: toți au suflet frumos în ei, care arde ca o candelă atârnată la icoană.

Eu una știu: că sunt mic; mereu m-am dat din calea celor mari. Am stat ca un fir de iarbă, călcat

în picioare uneori, dar plin de bucurie. Firul de iarbă e tare folositor: poate hrăni o pasăre, un animăluț; poate încălzi sau lumina un pic, dacă este aprins de cineva; poate îngrășa acest pământ, ca el să devină mai roditor.

Atunci când vine o furtună, o vijelie, cel mai ferit rămâne tot firul de iarbă, care nu simte urgia naturii. Cei mai loviți sunt brazii de pe creasta munților. **Una e să cazi de pe un munte înalt într-o prăpastie și alte e să rămâi mereu jos, de unde nu mai poți cădea nicăieri.** Pământul e cel mai stabil loc din Univers când se lasă în mâna ocrotitoare a lui Dumnezeu.

Acele persoane care încearcă să mă laude ori au probleme cu văzul, nu au vederea clară; ori au probleme cu auzul, că aud tot felul de exagerări. Una știu: că sunt un fir de iarbă, cu numele *Sava Bogasiu.* În acest Cosmos, toți avem un nume, o amprentă, un ADN care ne face unici.

Îi dau slavă bunului Dumnezeu pentru ceea ce sunt, **un muritor cu dorul veșniciei, o persoană fără însemnătate, fascinată de măreția lui Dumnezeu și de înălțimea tuturor oamenilor ce trec pe lângă el.** Mare este Dumnezeu, că ne ține pe toți în brațele Sale sfinte!

ᘓ Aţi luat sub tutelă multe generaţii de studenţi, cărora le-aţi oferit dragostea și bucuria credinţei. Când aţi început activitatea de profesor la Seminarul Teologic de la Buzău?

După terminarea Facultății de Teologie Ortodoxă de la București, am revenit la Buzău în vara anului 1985. Directorul Seminarului Teologic Liceal **„Chesarie Episcopul”,** pe nume Cristișor Manea, care m-a avut elev seminarist, mi-a oferit **un post de pedagog și de profesor suplinitor pentru a preda limba franceză și psihologia celor din primii ani de studiu.** M-am bucurat tare mult de această ofertă didactică. **Eram deja căsătorit, soția mea, Luminița, lucra și ea la I.E.L.I.F.,** o instituție în domeniul agricol, de mare importanță pentru dezvoltarea agriculturii.

Eram foarte tineri amândoi, dornici să facem ceva în viață. Dumnezeu ne-a dat binecuvântare și putere, ca să ne facem un rost în viață, un mic cuib, unde să poată veni mult așteptata „barză” cu prunci. Atât ca pedagog, cât și ca profesor, încă din primul an de activitate, am căutat să mă comport cu elevii așa cum îmi doream să se poarte cu mine un pedagog, când eram la internatul școlii.

Am avut într-un an, la internat, ca elev, un pedagog care ne trezea dimineața lovind cu bocancii

uşa dormitorului, de credeam că e cutremur. Ţipa la noi, de parcă ar fi început afară vijelia. Vai de noi, nişte copii de 16 ani, somnoroşi uneori, plecaţi de la liniştea părinţilor noştri...

Dimineaţa intram uşor în dormitorul elevilor şi cu o floare îi trezeam, le dădeam pe la nas să o miroasă; făceau ochii mari şi, de ruşine, săreau ca arşi din pat. **Am reuşit, prin blândeţe, să îi îmblânzesc şi să-i conving că programul şcolii trebuie respectat.** Urma apoi înviorarea afară, pe terenul sportiv sau în parcul şcolii; rugăciunea; **o oră de studiu sau meditaţie**, unde elevii repetau lecţii din ziua respectivă; masa de dimineaţă; mersul la clase, ca să înceapă cursurile, conform orarului zilnic.

La ore, în clasă, căutam să le trezesc atenţia şi să-i fac să râdă printr-o anecdotă spusă în franceză, pe care le-o traduceam imediat. **La psihologie am căutat să adaptez manualul de psihologie materialistă, atee la psihologia ortodoxă, vorbindu-le despre sufletul pus de Dumnezeu în noi.**

După Evenimentele din Decembrie 1989, m-am titularizat la catedra de Studiu Biblic, în urma doctoratului obţinut.

ᘓ Părinte, Vă cunosc de aproape treizeci de ani și am observat că nu prea aveți timp pentru odihna trupului. Sufletul se odihnește vreodată?

Mântuitorul Iisus Hristos ne spune:

„Lucrați cât este ziuă, căci vine noaptea, când nu se mai poate lucra...” (Ioan 9, 4).

Cuvântul **„ziuă”** înseamnă **„viață”,** iar **„noaptea”** înseamnă **„moarte”.** În Decalog, Dumnezeu ne dă poruncă: **„Șase zile să lucrați, iar a șaptea să vă odihniți...”** (Ieșire 20, 9).

Am observat ceva: când lucrezi cu bucurie, fără stres, cu rugăciune, nu simți oboseală. Atunci când muncesc ceva mai mult în cadrul unui proiect și simt nevoia de puțină odihnă, mă așez la o masă și încep să scriu ceva care mă odihnește. Dacă scriu și am nevoie de puțină odihnă, mă duc să ascult puțină muzică, care mă relaxează.

Pentru mine, somnul durează câteva ore; caut să mă prindă miezul nopții în pat și pe la ora trei mă pot scula, să încep activitatea. Chiar dacă mai rămân un pic în pat, mintea mea începe să cugete la Dumnezeu. Gândul intens la Dumnezeu este tot o rugăciune. Un Sfânt Părinte spunea așa: **„Suntem ceea ce gândim”.** E bine să gândim, să cugetăm la cele sfinte, la lumea de dincolo.

Am observat că, dacă te gândești la Dumnezeu, îți vine o stare de odihnă. De multe ori am întâlnit persoane care trândăvesc, adică nu lucrează aproape nimic, dar sunt foarte obosite, epuizate chiar. **Au mari probleme cu gândurile care le muncesc tot timpul.**

Dacă sufletul este odihnit, se odihnește și trupul foarte repede. **În viață trebuie să păstrăm acest echilibru între trup și suflet.** Ca să le armonizăm, avem nevoie de Hristos în inima noastră. Sfântul Apostol Pavel spunea galatenilor: **„nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine”** (Galateni 2, 20).

Îmi place să fiu o fire activă. Dacă cineva m-ar încuia într-o cameră goală, m-aș epuiza repede. **Munca mă face sănătos. Îmi place munca.** Atunci când cineva mă întreabă: **„Când dormi?”,** eu răspund: **„Voi dormi la cimitir”.** Acest cuvânt de origine greacă înseamnă, etimologic: **„dormitor”.** Acolo vom avea timp suficient de odihnă, **până la învierea cea mare,** când ne vom ridica.

Nu vă epuizaţi existenţa cu cele trecătoare ale lumii?

Teza mea de doctorat se numește: **„Noțiunea de lume în scrierile Sfântului Apostol și Evanghelist Ioan”.** Am observat că în Biblie, cuvântul **„lume”** are două înțelesuri diferite. Mai întâi, **prin „lume”**

înțelegem „omenire”: „Atât de mult a iubit Dumnezeu lumea, încât a trimis pe Fiul Său Cel Unul Născut. L-a dat ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică” (Ioan 3, 16). De aici înțelegem că mult și cu adevărat ne iubește Dumnezeu pe noi, oamenii. Cu toții avem în noi înșine **„chipul lui Dumnezeu”,** care este sufletul, această **„scânteie divină”,** cum îl numesc Sfinții Părinți.

În al doilea rând, **când spunem „lume” ne gândim și la păcate,** de care vorbește tot Sfântul Evanghelist Ioan, ucenicul apropiat al lui Iisus. El spune așa, într-o epistolă: **„Nu iubiți lumea, nici pe cele ce sunt în lume. Dacă cineva iubește lumea, iubirea Tatălui nu este întru el. Pentru că tot ce este în lume, adică pofta trupului și pofta ochilor și trufia vieții, nu sunt de la Tatăl ci sunt din lume. Și lumea trece și pofta ei, dar cel ce face voia lui Dumnezeu rămâne în veac”** (1 Ioan 2, 15-17).

În popor există o vorbă: **„cutare este lumesc”,** adică legat de cele materiale, atras de deșertăciunea acestei lumi înșelătoare. **Biserica ne învață să iubim oamenii, chiar și când cad în păcate, să ne fie milă de ei, dar să urâm păcatele care distrug pe oameni și îi fac lumești.**

Mă străduiesc să-i văd pe oameni buni. Nu-mi place ce se întâmplă azi cu omenirea, care a pierdut busola, a greșit drumul și se îndreaptă spre o mare

prăpastie apocaliptică, la îndemnul și înșelarea diavolului. **satana ne amăgește cu lucruri deșarte, ne-a inversat scara valorilor date de Dumnezeu nouă, oamenilor.** În locul fecioriei și al înfrânării, a pus desfrâul; în locul postului, a pus lăcomia; în locul adevărului, a pus minciuna la rang înalt. Bărbatul se face femeie și invers, femeia își schimbă sexul, ca să devină bărbat. Mare nebunie! **Eu mă străduiesc să rămân pe drumul lui Dumnezeu, care-mi dă siguranță și mântuire!**

S-a răsturnat scara valorilor. Vorbiți despre globalizare, pierderea credinței, a valorilor românești. Ce credeți despre aceste fenomene?

Trăim vremuri apocaliptice. Suntem chiar pe ultima sută de metri. **Sfârșitul lumii se apropie cu pași foarte repezi.** Așa ne spune chiar Biblia, Cartea lui Dumnezeu: **„Căci va fi strâmtorare mare, cum n-a mai fost de la începutul lumii până acum și nici nu va mai fi. Și de nu s-ar fi scurtat acele zile, n-ar mai scăpa nici un trup, dar pentru cei aleși se vor scurta acele zile. Atunci, de va zice cineva: <Iată Mesia este aici sau dincolo>, să nu-l credeți. Căci se vor ridica hristoși mincinoși și prooroci mincinoși și vor da semne mari și chiar minuni, ca**

să vă amăgească, de va fi cu putință și pe cei aleși... îndată după strâmtorarea acestor zile, soarele se va întuneca și luna nu-și va mai da lumina ei. Iar stelele vor cădea din cer și puterile cerului se vor zgudui" (Matei 24, 21-29).

Tot Iisus, la începutul acestui capitol, 24, din Evanghelia după Matei, ne spune: **„Veți auzi de războaie și de zvonuri de războaie; luați seama, căci trebuie să fie toate. Se va ridica neam peste neam și împărăție peste împărăție și va fi foamete și ciumă și cutremure pe alocuri"** (Matei 24, 6-7).

Sfântul Apostol Pavel îl sfătuia pe Timotei, ucenicul său, așa: **„În zilele din urmă, vor veni vremuri grele; căci vor fi oameni iubitori de sine, iubitori de argint, lăudăroși, trufași, hulitori, neascultători de părinți, nemulțumitori, fără cucernicie. Lipsiți de dragoste, neînduplecați, iubitori de desfătare, mai mult decât iubitori de Dumnezeu. Având înfățișarea adevăratei credințe, dar tăgăduind puterea ei. Depărtează-te de aceștia! Căci dintre aceștia sunt cei care se vâră prin case și robesc femei împovărate de păcate și purtate de multe și felurite pofte"** (2 Timotei 1-6).

Motivul pentru care vine sfârșitul lumii este tocmai acesta: oamenii au schimbat valorile, I-au întors spatele lui Dumnezeu. **Globalizarea este un mare**

pericol. Antihristul, care înseamnă „în locul lui Hristos", va fi pus rege al omenirii; va pecetlui omenirea cu semnul fiarei. La mâna dreaptă sau pe frunte se va pune **un microcip, care va avea aceste cifre: „666". Cine nu are acest microcip, nu va putea vinde, cumpăra, călători etc. El va conține cardul bancar, permisul auto, certificatul de sănătate.**

Să nu-l primim sub nicio formă, deoarece această teroare demonică va fi de scurtă durată; **îndată vine Iisus Hristos.**

☙ De câte necazuri aţi avut parte? V-a fost greu în neliniște? Ce trebuie să facă omul la necaz?

Îmi aduc aminte de un personaj deosebit din Biblie, și anume de Iov, un om tare bun, cu o familie mare; avea de toate, chiar peste nevoile sale. Era credincios și milostiv înaintea lui Dumnezeu, cu nume bun în societate, înconjurat de mulți prieteni.

Într-o zi, diavolul, din mare invidie și ură față de Iov, a venit la Dumnezeu să-I propună a trimite lui Iov necazuri, încercări deosebite, pentru a-l determina să-și piardă de tot credința religioasă. Dumnezeu a îngăduit ca Iov să treacă prin încercări mari: i-au murit toți cei 10 copii, miile de turme de tot felul pe care le avea au

fost furate și, pe deasupra, Iov s-a îmbolnăvit de lepră, o boală contagioasă și de nevindecat.

Iov s-a uitat la cer și a zis: **„Domnul a dat, Domnul a luat”.** A fost scos din casă și așezat la marginea cetății, pe o grămadă de gunoi, având un țarc în jur, ca să nu poată intra nimeni la el. Hrana îi era aruncată peste gard. Era plin de bube rău mirositoare. Soția, în loc să-l încurajeze, i-a spus: **„Blestemă-L pe Dumnezeul tău, ca să mori mai repede!”.** Iov i-a dat o frumoasă replică: **„<Gol am ieșit din pântecele mamei mele și gol mă voi întoarce în pământ. Domnul a dat, Domnul a luat. Fie numele Domnului binecuvântat>. Și întru toate acestea el nu a rostit nici un cuvânt de hulă împotriva lui Dumnezeu”** (Iov 1, 21-22).

Pentru că a avut multă răbdare și încredere, Dumnezeu l-a vindecat de lepră, i-a dat alți 10 copii și animale mai multe. **Observăm că necazurile l-au întărit tare mult în credință.**

De multe ori, necazurile, încercările vin de la diavol. Dumnezeu îngăduie aceste suferințe, ca să-l facă de râs pe diavol în primul rând, care ne ispitește. Dumnezeu știa că Iov este credincios Lui, nu pentru că îi mergea bine, avea succes în viață și o familie înstărită. Așa era firea lui, inima lui, mereu îndreptată doar la Dumnezeu, Izvorul fericirii.

Mântuitorul Hristos adeseori îi avertiza pe ucenicii Săi: **„În lume necazuri veți avea; dar îndrăzniți! Eu am biruit lumea”.** Și pe mine, încercările primite m-au întărit. Nu sunt supărat pe nimeni. Îi îmbrățișez pe toți și le spun: **„Mare este Dumnezeu! Voi nu puteți să-mi luați bucuria din inima mea, pe care am dat-o lui Hristos”.**

Când sunt oamenii apropiați de Dumnezeu, de Biserică și de duhovnic?

Am observat că necazurile, încercările îi apropie pe oameni de Biserică. Iată că boala are în sine și ceva pozitiv.

De exemplu, când cineva este diagnosticat cu boala numită „cancer”, în clipa aceea persoana în cauză intră în alertă maximă. Își face filmul vieții, să vadă de ce a primit această cruntă boală. Realizează imediat că păcatele tinereții l-au adus în acest stadiu. Încearcă să se împace cu Dumnezeu prin spovedanie cât mai deasă. Până atunci era foarte indiferent la ce ține de suflet și de lumea de dincolo. **Familia lui face același lucru, se apropie de Dumnezeu,** în care vede unica salvare. Începe să facă milostenie, să cheme mai mulți preoți acasă pentru slujba maslului, cu scopul de a se ușura durerea suferindului.

Am văzut **multe cazuri în care acești pacienți au trecut cu bine peste cancer și chiar s-au vindecat complet.** Iată de ce uneori Dumnezeu ne dă și astfel de încercări, boli, suferințe: ca să ne trezească. **Cancerul nu înseamnă moarte, ci binecuvântare; el este ca un clopot care ne trezește la adevărata viață, plăcută lui Dumnezeu. Chiar dacă unele persoane mor din cauza bolii, nu este nicio tragedie, deoarece ele au plecat pregătite sufletește în lumea de dincolo. S-au împăcat cu Dumnezeu, cu cei din jurul lor și cu ele însele.** Ele au o moarte liniștită. Știu că doar se mută, se întorc la Dumnezeu, Căruia, în boală, I-au spus cu lacrămi: **„Tatăl nostru Care ești în ceruri”.**

Sunt și alte necazuri în viață peste bieții oameni. **Altă scăpare, ușurare nu există, decât prin Biserică. Acesta este motivul pentru care oamenii aleargă pe la duhovnici.** Câteodată unii mai poposesc și pe la mine. Pe toți îi îmbrățișez și le spun: **„Mare este Dumnezeu! Crede cu tărie în Iisus Hristos! Mergi la spovedit cât mai des! Ține post miercurea și vinerea! Începe să citești zilnic din Evanghelie! Fă milostenie cât de multă la cei săraci și vei scăpa de necazuri și suferință!”.**

Acesta este rolul mare al duhovnicului: să dea speranță de viață oamenilor, să-i transforme în oameni buni și să aducă pace și binecuvântare.

☙ Ce rol joacă duhovnicul în viața credincioșilor?

În urmă cu ceva timp, am scris o carte la care țin mult: **„Duhovnicul, un devotat prieten de suflet”.** Este ca **un manual de îndrumare pentru această viață arătându-ne cum să ne mântuim?**

Cartea are următorul cuprins pe capitole:

1. Nevoia unui prieten devotat pentru aceste vremuri tulburi (acest prieten este duhovnicul, pe care trebuie să-l căutăm)

2. Sufletul din noi – inima duhovnicului nostru (duhovnicul poate pătrunde în taina sufletului nostru, ca să ne vindece)

3. Bucuria de a avea un duhovnic jertfelnic (cel mai mare dar pentru noi este existența unui duhovnic, la care să apelezi mereu)

4. Misiunea de suflet a duhovnicului (tot timpul, duhovnicul este în stare de urgență, pentru a ne salva)

5. Cum poți să descoperi un duhovnic devotat (trebuie să te rogi și să cauți un duhovnic pentru sufletul tău)

6. Ce obligații morale avem față de duhovnic (să ne rugăm și noi pentru duhovnic, ca să devină jertfelnic pentru noi)

7. Când încetează relația noastră cu duhovnicul

8. Secretul spovedaniei

9. Rolul duhovnicului în familie

10.Lucrarea duhovnicească a preotului cu copiii

11.Duhovnicul și tinerii

12.Duhovnicul și persoanele vârstnice

13.Duhovnicul, un „doctor fără de arginți" pentru cel bolnav

14.Durerile sufletești ale unui duhovnic

15.Prima spovedanie

16.Cum se face o spovedanie autentică

17.Duhovnic sau psiholog-terapeut

18.Întâlnirea cu duhovnicul meu pe parcursul vieții

19.Ce face duhovnicul pentru mine

20.Spovedanie deasă sau la posturile mari?

21.Rolul canonului dat de duhovnic la spovedanie

22.Duhovnicul, cel mai frumos dar pe care ni l-a făcut Iisus Hristos

23.Ghid de spovedanie

Ferice de cei care au duhovnic! Cei care nu aveți încă, e bine să-l căutați cât de repede. Atunci când ai

un medic de familie, te simți în siguranță. La fel, și când ai un duhovnic, te apără de tot felul de încercări.

Aveţi darul de la Dumnezeu să mânuiţi cu iscusință cuvântul. Aţi scris peste 40 de cărţi. Care sunt lucrările cele mai apropiate sufletului? Cu cărţile Dvs. ne modelaţi sufletele şi ne îndemnaţi spre credință.

Într-o familie cu mulți copii, le este greu mamei sau tatălui să spună care sunt mai buni dintre ei. Orice copil este bun, are ceva deosebit în el. Mă uit la degetele de la mână, toate sunt ale mele, și cel mic, și cel gros, și inelarul, și celelalte. Toate mă dor dacă mă lovesc și am nevoie de toate. Nu pot renunța la un deget; la un copil, nici atât! Dumnezeu mi-a dat copiii și eu trebuie să mă bucur de ei.

Pentru mine, orice carte pe care am scris-o este ca un copil pe care-l iubesc tare mult. Am multe cărți, am mulți copii. Vreau să vi-i arăt pe toți:

1. **VIAȚA ȘI ACATISTUL SFÂNTULUI MUCENIC SAVA DE LA BUZĂU.** Atena, 1994

2. *(traducător al cărții din limba aramaică)* – **SFÂNTUL AFRAAT PERSANUL: ÎNDRUMĂRI DUHOVNICEȘTI.** București, Editura Anastasia, 1998

3. **VIAȚA ȘI ACATISTUL SFÂNTULUI SAVA DE LA BUZĂU.** Buzău, Editura „Sfântul Sava”, 2002

4. **VIAȚA ȘI ACATISTUL CUVIOSULUI VASILE DE LA POIANA MĂRULUI.** Buzău, Editura „Sfântul Sava”, 2002

5. **BISERICA ȘI SOCIETATEA.** Buzău, Editura MAD LINOTYPE, 2005

6. **SAVALIADA. FUNDAȚIA „SFÂNTUL SAVA DE LA BUZĂU” ÎN IMAGINI ȘI CUVINTE.** Buzău, Editura Alpha MDN, 2006

7. **GLASUL BISERICII DESPRE UNIUNEA EUROPEANĂ.** Buzău, Editura Alpha MDN, 2007

8. **SANSALAS** *(roman).* Buzău, Editura Alpha MDN, 2008

9. **MĂREȚIA BISERICII ORTODOXE.** Buzău, Editura Alpha MDN, 2008

10. **MARE ESTE DUMNEZEU.** Buzău, Editura Alpha MDN, 2008

11. **GRIGORE VIERU, LUCEAFĂRUL DE DINCOLO DE PRUT AL LIMBII ROMÂNE.** Buzău, Editura Alpha MDN, 2009

12. **AȘEZĂMINTE PATRONATE DE SFÂNTUL SAVA DE LA BUZĂU.** Buzău, Editura Alpha MDN, 2009

13. **CONVORBIRI AMPRENTATE.** Buzău, Editura Alpha MDN, 2009

14. **EVANGHELIA ÎN ESEURI DUMINICALE.** Buzău, Editura Alpha MDN, 2010

15. **TESTAMENT ÎNTRU VEȘNICIE AL PĂRINTELUI VASILE ȘT. ANTOFIE.** Buzău, Editura Alpha MDN, 2010

16. **DIALOGURI NON-VIOLENȚĂ AMPRENTATE.** Buzău, Editura Alpha MDN, 2010

17. **ABECEDARUL ISTORIC AL BASARABIEI DE LA A LA Z.** Buzău, Editura Alpha MDN, 2010

18. **SACRUL ÎN POEZIA LUI GRIGORE VIERU.** Buzău, Editura Alpha MDN, 2011

19. **MĂRTURII ÎN LUMINA DREPTEI CREDINȚE.** Buzău, Editura Alpha MDN, 2011

20. **BASARABIA ÎN VERSURI** *(poezii).* Buzău, Editura Alpha MDN, 2011

21. **O ZI DIN VIAȚA UNUI PREOT.** Buzău, Editura Alpha MDN, 2012

22. *(împreună cu Aureliu Perdeleanu):* **O LACRIMĂ PENTRU BASARABIA.** Buzău, Editura Editgraph, 2012

23. **PĂRINTELE MACARIE ÎN SLUJBA SFÂNTULUI CUVIOS VASILE DE LA POIANA MĂRULUI.** Buzău, Editura Alpha MDN, 2013

24. **DUHOVNICUL, UN DEVOTAT PRIETEN DE SUFLET.** Buzău, Editura Alpha MDN, 2013

25. **GÂNDURI PRINTRE RÂNDURI.** Buzău, Editura Editgraph, 2013

26. **SFINȚII BRÂNCOVENI – MARTIRI AI ORTODOXIEI ROMÂNEȘTI.** Buzău, Editura Editgraph, 2014

27. **CREDINȚA ȘI DEMNITATEA SFINȚILOR BRÂNCOVENI ÎN FAȚA MORȚII** *(piesă de teatru).* Buzău, Editura Editgraph, 2014

28. **ULTIMA NOAPTE A SFINȚILOR BRÂNCOVENI** *(roman).* Buzău, Editura Alpha MDN, 2014

29. **STIHURI BRÂNCOVENEȘTI** *(poezii).* Buzău, Editura Alpha MDN, 2014

30. **PATRIA ÎN OPERA LUI GRIGORE VIERU.** Buzău, Editura Alpha MDN, 2015

31. **POETUL DE PE ARIPILE VULTURULUI – BUCUR CHIRIAC.** Buzău, Editura Editgraph, 2016

32. **SFINȚI CU NUMELE SAVA ÎN BISERICA ORTODOXĂ.** Buzău, Editura Editgraph, 2017

33. **SFÂNTUL SAVA DE LA BUZĂU ÎNTR-UN ACATIST ÎNTREIT.** Buzău, Editura Alpha MDN, 2017

34. **ABECEDARUL MARII UNIRI.** Buzău, Editura Alpha MDN, 2018

35. **PELERINAJ DE SUFLET ÎN CAPADOCIA: PE URMELE SFÂNTULUI MUCENIC SAVA DE LA BUZĂU.** Buzău, Editura Editgraph, 2019

36. **PELERINUL** *(roman).* Buzău, Editura Alpha MDN, 2019

37. **SFINȚI DIN CAPADOCIA CONTEMPORANI CU SFÂNTUL MUCENIC SAVA DE LA BUZĂU.** Buzău, Editura Editgraph, 2019

38. **SCRISORI CĂTRE BUNUL DUMNEZEU.** Buzău, Editura Editgraph, 2020

39. **CREȘTINUL AUTENTIC DE ASTĂZI, UN MARTIR ÎN DEVENIRE.** Buzău, Editura Editgraph, 2020

40. **JURNALUL MEU CU SFÂNTUL SAVA DE LA BUZĂU. 105 ZILE ÎMPREUNĂ CU ȘI DESPRE SFÂNTUL MUCENIC SAVA DE LA BUZĂU: confesiuni, corespondență, experiențe duhovnicești, gânduri, dorințe etc.** Buzău, Editura Editgraph, 2020

41. **SIMONA, UN ÎNGER CARE ZBOARĂ.** Buzău, Editura Editgraph, 2022

42. **NICOLAE BULAT: ULTIMUL PÂRCĂLAB DE LA SOROCA.** Buzău, Editura Editgraph, 2022

43. **PRESCURA** *(roman).* Buzău, Editura Alpha MDN, 2023.

☙ Ce credeți despre canonizarea părintelui Arsenie Boca?

Părintele Arsenie este în primul rând un fenomen unic în România. Sunt păreri pro și contra în legătură cu această personalitate. S-a scris mult despre el, și de bine, și de rău. În **Predica de pe Munte,** Mântuitorul Hristos ne spune așa:

„Nu judecați, ca să nu fiți judecați” (Matei 7, 1).

Credincioșii din România îl numesc pe părintele Arsenie Boca **„Sfântul Ardealului”,** chiar dacă nu a fost canonizat încă. Ei vin cu miile la **mormântul părintelui, la mănăstirea Prislop, din cadrul Episcopiei Deva.** La acest mormânt florile nu se

ofilesc, deoarece toți cei care vin, de regulă, aduc câte un ghiveci de flori, în semn de recunoștință.

În tinerețe, el a fost monah la mănăstirea Sâmbăta de Sus, apoi **a plecat la muntele Athos, pentru a deprinde rugăciunea lui Iisus. Aici a strâns manuscrise filocalice ale Sfinților Părinți din Athos,** legate de această puternică rugăciune, cât și despre modul de viețuire duhovnicească într-o lume secularizată. A studiat Teologia; printre profesorii deosebiți, l-a avut pe **gânditorul creștin Nichifor Crainic, care ținea studenților un curs despre mistica ortodoxă**, având ca obiectiv: **metode de a ajunge la unirea tainică cu Dumnezeu prin rugăciune și prin Sfintele Taine.**

Un profesor de renume de **dogmatică,** pentru părintele Arsenie Boca, a fost **părintele profesor doctor Dumitru Stăniloaie,** care l-a îndemnat ca, în tot ce face în domeniul vieții religioase, să țină cont de sfaturile duhovnicești ale Sfinților Părinți.

A studiat și Artele, pentru a deprinde tehnica pictării icoanelor, precum și a bisericilor. **Era o fire enciclopedică, a studiat și cărți de medicină și chiar a cercetat lucrări de psihologie.** Dumnezeu l-a înzestrat cu darul de a cunoaște sufletele oamenilor.

Regimul comunist l-a asuprit mult, de aceea el **a făcut chiar închisoare.** După eliberare, a venit la

Prislop, iar înainte de deces **a fost la mănăstirea Sinaia, unde a trecut la Domnul pe data de 28 noiembrie 1989. A pictat biserica de la Drăgănescu după o erminie inedită, profetică.** A fost înmormântat la mănăstirea Prislop. Cel mai mare pelerinaj din România este la mormântul lui, la Prislop.

Aţi menţionat: „Pentru mine, primirea cetăţeniei Republicii Moldova este un premiu Nobel". De ce?

La ora actuală, cea mai mare distincție din lume este considerată a fi premiul Nobel. Inițiatorul acestui premiu este Alfred Nobel, care la origine a fost un om de știință din Suedia; **el a inventat dinamita.** După moartea sa, pe 10 decembrie 1896, a lăsat ca testament ca în fiecare an să fie acordate premii celor mai valoroși oameni din lume, care au făcut invenții științifice și fapte umanitare extraordinare și care au contribuit la binele omenirii.

Primele premii au fost date pe 10 decembrie 1901. Ele constau într-o medalie de aur, o diplomă și o sumă de bani care la început a fost de 40.000 de dolari SUA, iar apoi a crescut la 10.000.000 de coroane suedeze (SEK).

Cel mai tânăr laureat al Premiului Nobel din toate timpurile până acum este activista Malala

Yousafzai, care avea 17 ani la primirea lui și ea a luptat foarte mult pentru dreptul la educație al copiilor din Africa.

La polul opus, **cel mai bătrân laureat al Premiului Nobel este americanul de origine rusă Leonid Hurwich, care a fost premiat pentru studiile sale în Economie, la vârsta de 90 de ani.**

Din anul 1901 și până acum, sute de personalități din lume au devenit fericite prin primirea acestui Premiu Nobel. Printre oamenii cei mai fericiți din acest Univers am fost și eu când **mi s-a acordat cetățenia Republicii Moldova, în urma decretului semnat de către președintele Republicii Moldova, Mihai Ghimpu.**

Prin această cetățenie moldovenească, am devenit solidar cu toți românii de dincolo de Prut, care au suferit tare mult de-a lungul istoriei în Moldova, din cauza înstrăinării lor de Patria mamă România. Toți cei din Moldova au trecut prin momente grele: rusificare forțată, trimiterea unora în gulagul sovietic, restricții în libertatea de mișcare și multe lipsuri materiale. **Sunt un popor de martiri toți cei care au suferit pentru demnitatea națională și păstrarea credinței ortodoxe, a Limbii Române.**

Această dublă cetățenie nu-mi aduce foloase materiale, ci este o chemare sfântă pentru mine, să

fiu alături de cei de dincolo de Prut și la greu, dar și la bine. Mă bucur că am intrat în hora lor. Oriunde merg în lume, peste mări și țări, mă mândresc cu această cetățenie dublă: **sunt român de două ori,** cu domiciliul la Soroca. Îi iubesc pe toți locuitorii Republicii Moldova. Doamne, ajută-ne!

Sunteți un ambasador al județului Buzău la Soroca. Ce proiecte ați implementat la Soroca cu susținerea Consiliului Județean, având-l ca președinte pe domnul Petre Emanoil Neagu, și a primarului municipiului Buzău, domnul Constantin Toma?

Este adevărat că sunt foarte legat sufletește de Republica Moldova. Sunt la curent cu tot ce se petrece acolo. Trăiesc cu inima, în fiecare zi, alături de toți oamenii din Basarabia, care o duc tare greu. Mă doare neputința unor politicieni de la Chișinău, deoarece unii dintre ei s-au îndepărtat de nevoile reale ale poporului moldovean. **Nu sunt ambasador politic, dar lucrez în spiritul diplomației duhovnicești.**

Orice diplomat este o persoană care reprezintă un stat, un președinte de țară. El face politica guvernului de care aparține prin ministerul de relații externe. **Ca preot duhovnic, mi s-a oferit această șansă, de a cunoaște multe personalități de rang înalt atât în**

România, cât și în Moldova. M-am străduit să apropii cele două țări una de alta și ele chiar să se ajute reciproc, prin consolidarea unor relații bilaterale și implementarea unor proiecte comune.

Premierul României, **Ciucă Nicolae-Ionel,** a ținut cont de îndemnurile mele și **a acordat multe ajutoare financiare în această perioadă de criză energetică prin care a trecut Moldova;** de asemenea, el a acordat ajutoare pentru a se ridica biserici și mănăstiri în Republica Moldova și chiar **un monument pentru cimitirul soldaților români de la Țiganca, care ține de episcopia Cahul, condusă de părintele episcop Veniamin.**

În luna aprilie a anului 2012 s-a semnat un acord de înfrățire între raionul Soroca și județul Buzău. Primele proiecte culturale între cele două orașe au început **în anul 1993, prin înființarea unei Biblioteci de carte românească la Soroca. De față la semnarea documentelor au fost avocatul Mihai Sălcuțan, scriitorul Alexandru Oproescu și Ana Bejan, prefect al raionului Soroca.** De-a lungul vremii, la această Bibliotecă am lansat multe cărți de-ale mele cu semnătura Sava Bogasiu. Am organizat **multe campanii de strângere de cărți și manuale pentru școlile din raionul Soroca, precum și pentru alte raioane ale Republicii Moldova.**

La 18 decembrie 2017 a fost semnat **un acord de cooperare între primăria de la Buzău, reprezentată de Constantin Toma, și primăria din Soroca, condusă de Victor Său. Președintele Consiliului Județean Buzău, Petre Emanoil Neagu, a semnat multe acorduri de înfrățire cu raioanele Soroca, Strășeni, Ialoveni, Dubăsari, Chișinău etc.**

Dacă toate județele din România ar urma exemplul celor de la Buzău, s-ar produce o dezvoltare economică mai rapidă în Republica Moldova.

☙ De ce iubiți atât de mult Basarabia și îndeosebi Soroca?

A fost dragoste la prima vedere. Soroca a fost prima cetate de pe malul râului Nistru care mi-a deschis larg porțile. Acest lucru se petrecea **în anul 1993, când a fost înființată prima Bibliotecă de carte românească din Republica Moldova,** după eliberarea ei din zona de influență a U.R.S.S.

Această cetate, Soroca, își are începutul ei istoric în secolul al XV-lea, clădită mai întâi din lemn de către Ștefan cel Mare și Sfânt și apoi reclădită din piatră de către voievodul Petru Rareș în secolul XVI. În ultimii ani, această cetate a intrat într-un amplu proiect european de restaurare, transformată fiind într-un veritabil muzeu cu valoare europeană.

Valoarea cetății Soroca o dau oamenii care locuiesc în acest municipiu. La prima vizită în cetate, **pârcălabul Nicolae Bulat s-a întrecut pe sine** ca să-mi grăiască într-o frumoasă limbă moldovenească pe care o înțelege orice român, indiferent din ce parte ar fi el. **M-a fascinat istoria Sorocii, dar și a moldovenilor.** Aici, la cetate, era și **doamna prefect Ana Bejan, cu care ne-am împrietenit sufletește, având puncte de interes comune: LIMBA ROMÂNĂ și PATRIA.**

Am scris, după aceea, o carte: **„Abecedarul istoric al Basarabiei de la A la Z”,** pentru a o face cunoscută românilor care treceau Prutul în vizită, ca să cunoască istoria și frumusețile geografice ale Basarabiei.

Aici la Soroca am simțit o inimă caldă, un suflet românesc și multă ospitalitate. Între timp, am vizitat și alte raioane, am fost și în alte orașe din Republica Moldova, dar **inima mea a rămas tot la Soroca.**

Aici l-am cunoscut pe **mitropolitul Petru al Chișinăului și Exarh al Plaiurilor** și, de asemenea, pe **episcopul Antonie de Bălți,** care răspunde canonic și administrativ de municipiul și raionul Soroca.

Sunt prieten cu toți cei din administrația primăriei Soroca, precum și de la raionul Soroca. Am legături de suflet cu Direcția de Cultură și de Învățământ.

Mulți bătrâni își găsesc adăpost în Așezămintele Fundației „Sfântul Sava”. Aveți și un sat dacic. Într-o lume condusă de interese materiale, cum reușiți să le întrețineți?

Toate Așezămintele sociale patronate de Fundația „Sfântul Sava de la Buzău” sunt o minune. În ele se simte lucrarea lui Dumnezeu. Voluntarii au un mare merit în derularea acestor proiecte filantropice. Pe lângă proiectele cu copii, **Fundația se ocupă și de persoanele vârstnice. În acest an, 2023, Biserica Ortodoxă Română, prin patriarhul Daniel al României, care conduce Sfântul Sinod, a organizat pe parcursul întregului an evenimente pentru cinstirea în mod deosebit a persoanelor înaintate în vârstă.**

Primul cămin pentru bătrâni a fost amenajat în localitatea Câmpeni, satul meu de baștină. Acest proiect social l-am numit generic: **„abandon la puterea a patra”. Este amenajat într-o clădire abandonată (fosta primărie), într-un sat abandonat (satul urma să se desființeze total), pentru femei abandonate și îngrijite de către fete abandonate (care proveneau din orfelinate). Cel de-al patrulea și ultimul așezământ a fost amenajat la Moșești, într-o fostă școală abandonată.** A fost

amenajat prin fonduri europene. **Primărița comunei, Domnica, a pus mult suflet la amenajarea lui. Familia Gheorghe Constantin și Steluța, cu vârsta de 80 de ani, sunt cei mai devotați voluntari de la acest cămin.**

Un alt **cămin de bătrâni este cel de la Năeni, organizat în sediul fostului C.A.P., unde a fost colhozul comuniștilor.** Aici sunt condiții foarte bune pentru cei îngrijiți. Este un adevărat **muzeu național,** ca și cel de la Moșești, cu multe obiecte de artizanat. **Pușa, doamna administrator de la Năeni, pune mult suflet în tot ce face.**

Așezământul de la Ulmeni a fost amenajat într-o clădire care trebuia să fie o casă de toleranță. Aici au fost aduși bărbați în vârstă, mulți de pe stradă. De când a fost amenajată o bisericuță în incinta căminului de bătrâni, totul s-a schimbat în bine. Aici se practică autogospodărirea. **Asistenta Mariana, în calitate de administrator, și bucătăreasa Mihaela, preoteasă, se străduiesc să le creeze acestor bătrânei o atmosferă frumoasă.**

Avem și un **sat dacic la Năeni,** pornit de la zero, precum și un **centru social pentru oamenii străzii, la Baba-Ana. De toți are grijă Dumnezeu, pe care Îl simt prezent peste tot.** Eu mă minunez cel mai mult de lucrarea Lui cea sfântă cu noi.

La 30 august 2008, în comuna Stoicani din Soroca, a fost inaugurat un cimitir în memoria ostaşilor români. Aţi menţionat atunci: „Cultul eroilor, cultul strămoşilor formează rădăcina existenţei noastre". Ce sentimente vă urmăresc când veniţi la Stoicani?

Restaurarea cimitirului eroilor români de la Stoicani, raionul Soroca, este un proiect de suflet la care țin foarte mult. Este o punte de legătură între România și Basarabia.

Despre existența acestei gropi comune în care au stat osemintele soldaților români care s-au jertfit în al Doilea Război Mondial pentru eliberarea Basarabiei de invazia sovieticilor, **mi-a vorbit pentru prima dată Ana Bejan, ex-prefect de Soroca și directoare a Liceului „C. Stere" din Soroca.** Am făcut degrabă o vizită-fulger, ca **să localizez locul gropii comune unde se odihneau 78 de soldați români.** La 16 kilometri de orașul Soroca am întâlnit această străveche comună, care are și satul Soloneț în administrare.

Aici am fost la primărie și am stat de vorbă cu **primarul Zosima Mihail,** care de profesie este fermier agricol. De la început s-a arătat foarte deschis și chiar bucuros că vrem să facem ceva istoric în

comuna lui: **restaurarea cimitirului pentru eroii români.** Acolo era un islaz, unde **animalele păsteau pe pământul de peste oasele soldaților români.** Nu exista gard, doar **o cruce mică** de o jumătate de metru, lipită de gardul bisericii din localitatea Stoicani.

Primarul Zosima ne-a dat imediat terenul de aproape 200 m², ca să amenajăm cimitirul. Am apelat la părintele Saftiuc Gheorghe iar eu, cu câțiva seminariști de la Buzău, am început să facem gardul. De la Buzău am adus o cruce mare, pe care am pus-o în mijlocul cimitirului, la intrare, cu o pisanie. La terminare am plantat flori și am făcut slujba parastasului.

După câțiva ani, **am făcut demersuri pe lângă Consiliul Județean Buzău, condus de Petre Emanoil Neagu, să achite realizarea a 78 de cruci din piatră de Cosăuți,** pentru fiecare erou din cimitir. **Cu amplasarea lor s-a ocupat, cu mult suflet, părintele Sorin Huluță-Saftiuc din Soroca.**

Doamna Ana Bejan a comandat un monument de piatră pe care a scris toate numele soldaților români. Printre ei am descoperit și un unchi de-al meu. **La slujba de sfințire a fost invitat și episcopul Antonie de Bălți, iar din partea Armatei Române, generalul Neagoe.**

Constantin Brâncuşi spunea că pe o femeie nu trebuie să o loveşti nici măcar cu o floare. Din păcate există multă violență. Cum putem stopa violența? Ce trebuie să întreprindă (să facă) biserica?

În ultima vreme a apărut și în România un fenomen foarte îngrijorător: **violența în familie, care se mai numește și „violența domestică". În dicționar este trecută și cu alte denumiri: „abuz familial", „abuz marital", „violență intimă" etc.**

Violența în familie înseamnă un comportament abuziv al unuia sau ambilor parteneri dintr-o relație intimă, precum **mariajul, concubinajul, familia tradițională sau prietenia.** Violența domestică are mai multe forme de exprimare în exterior: **agresiune fizică, loviri, amenințări, abuzuri sexuale, abuzuri emoționale, control excesiv, dominare, intimidare, urmărire, neglijență, privare economică, adică ascundere a banilor comuni. Prima utilizare a expresiei „violența în familie" a fost făcută într-o adresă realizată de Jack Ashiey în 1973 către Parlamentul Regatului Unit.**

În România există o lege, **Legea 217/2003** pentru prevenirea și combaterea violenței în familie, **act normativ republicat în 2014.** În cadrul Fundației

„Sfântul Sava de la Buzău” am creat un centru: **„Violența în familie”,** care este destinat în special femeilor, ele suferind cel mai mult din cauza acestui abuz. În acest interval de timp, a trebuit să cazez la acest centru și un bărbat abuzat de soție și de către soacră. **A fost un caz de excepție.**

În aceste situații cu violență domestică trebuie să intervină Statul prin organele abilitate. Biserica are și ea un cuvânt de spus. Ambele părți: și soțul, și soția trebuie să se spovedească rapid și bine. Această spovedanie deasă are puterea harică de a alunga duhurile necurate care îndeamnă la violență.

Constantin Brâncuși are mare dreptate când spune că **„nu trebuie să lovim o femeie nici măcar cu o floare”.**

ᘓ Se fac reforme în învățământ la noi și în România. Cum trebuie să fie școala contemporană? Nu credeți că trebuie să avem un sistem unic al educației pe ambele maluri ale Prutului?

În cadrul programului de cercetare al Institutului de Științe ale Educației, în 1990 s-a realizat lucrarea „**Legile învățământului din România în perioada 1864-1978”** de către o comisie de cercetători în

domeniul educației. **În acest volum au fost menționate 18 legi ale învățământului din perioada menționată.**

Din anul 1990, aproape an de an în România s-a schimbat câte ceva la Legea învățământului, care și acum se află în plină tranziție. În loc să urce, nivelul învățământului parcă coboară. **Învățământul trebuie să aibă la bază niște paradigme, principii pedagogice.** Școala are rolul de a-i învăța pe elevi informativ din toate domeniile, dar și de a-i forma pentru viață și de a-i deprinde să socializeze în cadrul societății, pe care ei sunt chemați să o dezvolte pe parcursul vieții.

Învățământul are un mare rol în educarea tinerei generații care, mai târziu, va prelua greutățile politice, sociale, culturale ale poporului nostru. **Miza este foarte mare. Dacă avem o generație bună de elevi și studenți, bine pregătiți și instruiți, avem nădejde de o schimbare în bine a societății noastre românești.** Educația joacă cel mai important rol în viața unui popor.

În Japonia, în fața împăratului trebuie să se plece orice persoană, indiferent de funcția pe care o deține. Singura profesie care nu se închină împăratului este cea a dascălilor, învățători și profesori. **Toți din conducerea unei țări sunt, în esență, rezultatul educației care începe cu grădinița și se continuă până la învățământul superior.**

În prezent, în România se află în dezbatere națională un nou proiect de lege a învățământului românesc, pe anul 2023.

Acum ar fi fost ocazia unică să se discute o lege comună a învățământului atât din România, cât și din Republica Moldova.

Unirea se face mai ușor și în timp prin învățământ, prin fiecare elev și student. Reforma în învățământ trebuie să aibă obiective clare pe termen scurt, dar și pe termen lung. Încotro *(quo vadis)* se îndreaptă învățământul? – aceasta este marea întrebare la care nu s-a găsit încă un răspuns convingător. **Atunci când Iisus Hristos va fi Învățătorul nostru în inimi și în școli, va fi bine și frumos pentru noi toți.**

ଓ **Aproape 800.000 de basarabeni au cetățenie română, dar, din păcate, mulți din ei votează partidele rusofile. Cum putem apropia Unirea cu Țara, fiind unica șansă a acestei „așchii de țară”?**

Ar fi bine ca, **printr-o lege dată prin Parlament, să se recunoască oficial cetățenia română tuturor locuitorilor din Republica Moldova. Mai devreme sau mai târziu, tot acolo se va ajunge, deoarece aceasta este voința lui Dumnezeu.**

E adevărat că încă mai sunt multe persoane rusofile, care nu doresc acest lucru natural și vital pentru noi toți, indiferent că suntem aici sau dincolo de Prut. E, de asemenea, foarte adevărat că unii politicieni de acolo țin foarte mult la fotoliile pe care le-au ocupat deseori prin intervenții, influențe, bani, șantaj etc.

Un alt adevăr pe care l-am constatat în cei 33 de ani de eliberare de sub tutela U.R.S.S. este că mulți dintre cei care au primit cetățenia României nu au fost sinceri, ci au făcut-o din interese personale, economice. Prin obținerea cetățeniei române, li s-a dat această oportunitate, să plece imediat în Occident. Sunt persoane care nu știu românește și totuși au buletin românesc.

Ca să obții cetățenie americană, trebuie să știi foarte bine în primul rând limba engleză, precum și istoria și cultura americană. De asemenea, **trebuie să ai un loc de muncă asigurat în America. Ei au nevoie de oameni loiali statului american.** Noi, în România, școlarizăm pe bani grei medici, ingineri, cercetători, pe care-i lăsăm să plece imediat în alte țări, ca să lucreze acolo pentru țara respectivă, și nu pentru România, care trebuie dezvoltată prin jertfa noastră.

Acești 800.000 de moldoveni care au primit cetățenie română trebuiau să facă ceva concret pentru

România. Unii au făcut, dar cei mai mulți, nu. Eu nu mă laud, dar am făcut ceva pentru Moldova; trăiesc pentru ea; **am construit „poduri" pe care putem circula și din Moldova în România, și invers. Am creat parteneriate între multe instituții de aici și de dincolo. Primesc anual sute de tineri în taberele de odihnă gratuită în România,** ca să o poată cunoaște mai bine.

ᘓ „Eu n-am trecut Prutul, l-am zburat", scria Grigore Vieru despre Podul de flori. Care sunt amintirile legate de acest eveniment?

Podul de flori a fost cel mai frumos pod din lume. Florile sunt darurile lui Dumnezeu, lacrămile Maicii Domnului. Florile au puterea harică să ne demonstreze existența și lucrarea minunată a lui Dumnezeu.

Cine din noi poate vopsi aceste flori în chip minunat și deodată, pe o suprafață imensă, cât are planeta Terra? Cine din noi poate parfuma atâtea flori în moduri diferite, cu miresme diferite? Pe un metru pătrat de pământ ies zeci de flori felurite, având culori și mărimi diferite. Oare aceasta nu este o mare minune a lui Dumnezeu? De unde are puterea o floare

plăpândă să dea piatra la o parte și să iasă la lumină, să spargă asfaltul, ca să i se închine Soarelui, de care are mare nevoie?

Florile ne fac viața frumoasă și plăcută. În ele găsim tot felul de medicamente care ne ajută să ne menținem sănătatea și o tinerețe fără de bătrânețe. **Florile ne hrănesc prin esența lor** în ceaiuri și în pregătirea unor mâncăruri. **Prin flori aducem atâta bucurie celor dragi, când le oferim din toată inima un buchet al dragostei și al recunoștinței.**

Florile **ne însoțesc în toate momentele vieții:** la naștere, la aniversări, la evenimente personale: căsătoria, avansarea în funcție, înmormântarea etc. **Florile fac parte din viața noastră. O viață fără flori nu există. O grădină fără flori nu este grădină.**

România este cu adevărat **Grădina Maicii Domnului.** Pe lângă flori, Dumnezeu a creat și **oamenii, ca pe niște flori nemuritoare.** Unde este un om, crește o floare. Dacii noștri de odinioară, buneii noștri dragi puneau flori și pe îmbrăcăminte, și pe cap și chiar în inima lor înmiresmată, plină de iubire. **Costumul popular românesc e plin de flori.**

Dumnezeu a dăruit florilor chiar o duminică sfântă, numită în calendarul bisericesc **Duminica Floriilor.** Florile ne salvează viața, dar și țara. Ele ne aduc și ne ajută la Unirea cea Mare. De aceea **Dumnezeu a**

creat, la căderea regimului comunist, un măreț și frumos Pod al Florilor între Moldova și România, de care să ne aducem aminte cu drag. Sunt tare fericit că am reușit să construiesc o **Bisericuță a Florilor în România,** la mine acasă.

ᘓ „Cine n-are dor de țară / Vântul-l poartă ca o scamă". Ce înseamnă pentru Dvs. cuvintele *baștină, patrie*? Iubirea de neam trebuie să devină o religie?

Singurul cuvânt din lume, **„dorul",** nu poate fi tradus, deoarece el în sine este o stare lăuntrică. Îmi este **dor de mama** care m-a născut și m-a alăptat la sânul ei dulce! Îmi este **dor de tata**, care mă lua în brațe, ridicându-mă până la cer, ca să nu uit că eu de acolo am venit și de acolo am învățat să zic în șoaptă: **„Tatăl nostru Care ești în ceruri".** Îmi este **dor de buneii mei,** care mă răsfățau cu tot felul de bunătățuri, cu grijă alese, pentru a mea bucurie. Îmi este **dor de satul natal** unde am văzut lumina zilei însorite, care m-a înveșmântat cu razele soarelui ce se ridica măreț printre norii ce au luat-o la fugă, până li s-a șters urma.

Îmi este **dor de bisericuța satului,** unde popa Haralambie mi-a dat din Potirul ales Sângele lui Iisus, care m-a făcut mare. **Îmi este dor de învățătoarea Aurelia,** care mi-a pus în mână creionul, ca să-i scriu

lui Dumnezeu o scrisoare de dragoste față de Patrie. Îmi este **dor de șezătorile de la țară,** unde intram în **hora unirii**, cu toți care ne strângeam **„grămăjoară, ca-ntr-o icoană”,** vorba lui Grigore Vieru.

Îmi este **dor de frumoasa copilărie,** pe care am avut-o asemenea lui Creangă, când săream din creangă în creangă, să adun merele înroșite, pline de mireasma toamnei îndepărtate. **Sunt plin de atâtea doruri, care nu se confundă cu dorințele.** Dorul ține de trecut, iar dorințele, de viitor. Între ele două și peste ele se află bunul Dumnezeu, Care ne-a dăruit tuturor o țară, o limbă, un neam ce ne ajută să ne facem rude de sânge și de credință în această iubită Patrie: România.

Ce bine ar fi ca, **printre atâtea discipline școlare, să se predea** în fiecare an, tuturor elevilor și studenților, această disciplină: **IUBIREA DE PATRIE, care este necesară ca și RELIGIA!**

Slavă lui Dumnezeu că, prin minune, RELIGIA a ajuns obiect pentru bacalaureat. Dă, Doamne, ca și ISTORIA ROMÂNIEI să fie o probă de foc pentru obținerea bacalaureatului. Așa să ne ajute bunul Dumnezeu!

☙ Ce sfaturi aveți pentru politicienii noștri?

Ca să fii medic, trebuie neapărat să urmezi cu regularitate și dăruire o Facultate de Medicină; altfel

nu se poate. Medicina nu se face după ureche și nici pe dibuite. În mâna medicului stă viața unui pacient, care poate trăi sau muri într-o clipă.

Ca să fii inginer în construcții, trebuie să faci Politehnica, o Facultate grea, axată pe rezistența construcțiilor. Nu poți face un pod, care să cadă într-o zi, înainte de inaugurarea oficială și cu multe tam-tamuri politice.

Ca să devii profesor, trebuie să treci printr-o școală specială, să cunoști psiho-pedagogia. Învățământul, ca și preoția, este o vocație specială, presupune o chemare și o pregătire anume. De pregătirea profesorului, a educatorului, depinde viitorul României. Nu poate oricine să predea în școală.

La fel trebuie să fie și în politică. Nu oricine are dreptul să facă politică. **Orice persoană care vrea să devină politician trebuie să facă un curs de master cu adevărat, unde să învețe atâtea noțiuni și principii clare.** Politica nu se face așa: cine strigă mai tare, cine dă cu pumnul în masă, acela e și bun.

Doamne ferește! **Politica nu se face cu vorbe, ci cu fapte.** Pentru a intra în politică, trebuie **să ai cei 7 ani de acasă, cu promovare 100%.** Ca să faci politică, trebuie **să ai frică de Dumnezeu.** Dacă cineva L-a trădat pe Dumnezeu, acela e gata să se lepede și de Patrie, pe care o pune în vânzare **„pe 30**

de arginți”, cum a făcut Iuda când L-a vândut străinilor pe Iisus.

Ca să fii politician, trebuie să știi să vorbești bine românește, să-ți fie dragă LIMBA ROMÂNĂ. Politicienii să nu uite de unde au plecat, cine i-a votat și de ce. De asemenea, să-și aducă aminte că **nicio funcție politică nu este veșnică,** uneori ține doar câteva ceasuri sau câteva luni și gata.

Orice politician trebuie să depună jurământ de credință față de România.

☙ Aveți prieteni? Ce înseamnă o prietenie adevărată?

Izvorul prieteniei este dragostea. Sfântul Evanghelist Ioan ne spune că Iubirea se identifică cu **„Dumnezeu, Care este iubire”** (1 Ioan 4, 8). În Evanghelia după Ioan avem un discurs pe care îl ține Mântuitorul Hristos ucenicilor Săi: **„Precum M-a iubit pe Mine Tatăl ceresc, așa v-am iubit și Eu pe voi; rămâneți în iubirea Mea. Dacă păziți poruncile Mele, veți rămâne în iubirea Mea, după cum și Eu am păzit poruncile Tatălui Meu și rămân întru iubirea Lui.**

Acestea vi le-am spus, ca bucuria Mea să fie în voi și ca bucuria voastră să fie deplină. Aceasta este porunca Mea: să vă iubiți unul pre altul,

precum v-am iubit Eu pe voi. Mai mare dragoste decât aceasta nimeni nu are, ca sufletul lui să și-l pună pentru prietenii săi. Voi sunteți prietenii Mei, dacă faceți ceea ce vă poruncesc” (Ioan 15, 9-14).

Din acest text biblic, reiese clar că izvorul prieteniei și modelul unic de prietenie este Hristos, care este plin de iubire față de noi. Iubirea nu stă în cuvinte, ci în fapte. **Prietenia se confirmă și se întărește prin acțiuni practice, concrete.** Păzirea poruncilor este o cale de verificare a prieteniei adevărate. **Ca să fii credibil în prietenie, trebuie să fii prietenul lui Iisus Hristos.** El este garanția prieteniei noastre.

Eu țin mult la această valoare a prieteniei, pentru că este de obârșie divină. Am prieteni și mă rog pentru ei. Le port veșnică recunoștință. O prietenie autentică are la bază anumite **principii: sinceritate totală, transparență, dăruire, dezinteres total, confidențialitate, statornicie. Prietenia nu este negoț: te ajut, ca să mă ajuți și tu la nevoie;** vin la nunta ta, dar trebuie neapărat să vii și tu, căci altfel mă supăr etc.

În viață, **toate lucrurile bune le facem cu prieteni, cărora trebuie să le purtăm veșnică recunoștință.** Am auzit odată la cineva o rugăciune care mi-a plăcut tare mult: **„Doamne, ferește-mă de**

prietenii falși, că de dușmani mă feresc eu”. În viață apar și **multe prietenii din interes, de moment,** pentru că nu-L au la bază pe Hristos. La necazuri și tot felul de încercări se pot verifica adevărații prieteni.

În Basarabia am mulți prieteni devotați, cu care am făcut lucruri minunate.

☙ Cum Vă stimulează familia activitatea atât de vastă?

Eu cred în cultul familiei. Prima instituție creată de Dumnezeu este familia, formată din bărbat și femeie, Adam și Eva. Această familie a fost sfințită și binecuvântată de Însuși Dumnezeu. **La cununia religioasă, Dumnezeu este prezent și pune un sigiliu pe care niciun notar, judecător sau primar nu îl poate desface.**

Viața o începem cu familia, ne dezvoltăm în familie și, dacă plecăm în lumea cealaltă, tot familia ne face toate soroacele și slujbele necesare. **Eu am simțit de mic sprijinul familiei; părinții, frații și surorile mi-au fost mereu alături. După ce m-am căsătorit, am dobândit o altă familie: soția sau soțul dimpreună cu copiii sunt noua familie pe care tot Dumnezeu ne-o dă.**

Iată ce spune Dumnezeu în Biblie**: „A zis Iisus: pentru aceea va lăsa omul pe tatăl său și pe mama**

sa și se va lipi de femeia sa și vor fi amândoi un trup. Așa încât nu mai sunt doi, ci un trup. Deci, ce a împreunat Dumnezeu, omul să nu despartă". Familia este pentru toată viața: **același soț și aceeași soție, pe care nici moartea nu-i poate despărți.**

În toate proiectele mele sociale și culturale, i-am simțit aproape pe cei din familia mea. **M-au sprijinit cu o vorbă bună, cu un zâmbet, cu o îmbrățișare și chiar cu prezența lor fizică, de multe ori. După ce copiii mei s-au făcut mari, au venit ca voluntari devotați alături de mine.** Soția făcea de multe ori mâncare muncitorilor sau participa la organizarea de evenimente în cadrul Fundației **„Sfântul Sava".**

Mereu **i-am răsplătit cu un zâmbet, cu o îmbrățișare, un „mulțumesc" din suflet și mai ales cu multe rugăciuni.** La toate slujbele mele religioase **îi pomenesc și mă rog pentru sănătatea și binele lor. La nevoie m-au ajutat și financiar.** La toți le mulțumesc din suflet și îi pun la inimă. **Doamne, ajută-le!**

ଓ Dacă ați lua viața de la început, ați mai corecta ceva?

Ne naștem o dată pentru totdeauna. **Viața noastră este unică.** Nu există reîncarnare, cum greșit susțin budiștii și alte religii orientale. Ne naștem unde vrea

Dumnezeu și când vrea El, după care plecăm în lumea de dincolo tot când vrea Dumnezeu. Cu alte cuvinte, avem o singură viață de trăit aici pe pământ, iar dincolo intrăm în veșnicie.

Mântuirea o dobândim doar aici prin credință, fapte bune și harul lui Dumnezeu, care ni se oferă gratuit de El. **Credința înseamnă încredere totală în Dumnezeu: să nu ne îndoim de El. Faptele bune sunt mărturia credinței noastre în Dumnezeu. Harul este roada Duhului Sfânt care se revarsă în noi prin sfintele slujbe bisericești.**

Mântuirea este darul lui Dumnezeu. Așa cum Dumnezeu este Unic, la fel și noi avem o singură existență, unică în acest Univers. Măreția lui Dumnezeu constă în aceea că în acest Univers nu există două ființe sau două lucruri identice. Filosoful german Leibniz spunea că nu există într-un copac două frunze la fel, ba, mai mult, s-a dovedit științific că ochiul nostru drept nu este egal cu ochiul stâng. Nu sunt la fel doi fulgi de zăpadă, nici măcar două fire de nisip.

Dumnezeu nu face nimic la xerox, nu-l folosește deloc; El face mereu doar unicate. Cu atât mai mult viața noastră aici pe pământ este unică. **Noi nu putem da timpul înapoi.** Ca să ne mai naștem o dată nu putem, oricât ne-am dori acest lucru. De aceea, trebuie

să fim foarte responsabili și conștienți de fiecare clipă din viață: Cum o trăim? Ce facem cu ea? Cui o închinăm?

Fiecare din noi are această șansă ca, prin spovedanie la duhovnic, să ia viața de la zero. Eu, când mă spovedesc, mă simt ușurat, parcă mă nasc a doua oară. Mă simt ca un copil care începe să se ridice din pătuț. **Atunci când mă spovedesc, mărturisesc toate greșelile pe care le-am făcut cu voia sau fără voia mea, cu știință sau cu neștiință, cu cuvântul sau cu lucrul.**

Duhovnicul are mare putere de la Dumnezeu să ne dea dezlegare de ele, deoarece Iisus Hristos, în prima zi a Învierii Sale din morți, a suflat asupra ucenicilor Săi, zicând: **„Luați Duh Sfânt; cărora veți ierta păcatele, iertate vor fi și cărora le veți ține, ținute vor fi”** (Ioan 20, 22-23).

La spovedania curată, sinceră, înlăcrimată, **prin dezlegarea preotului duhovnic se face resetarea sufletului.** Putem lua astfel viața de la început, curați sufletește, dar și trupește. După spovedanie, fiecare din noi trebuie să se îndrepte, să repare ce a greșit și să se străduiască să nu mai repete păcatele. Aceasta este adevărata spovedanie.

Noi nu putem sta nespovediți. Dincolo nu mai ne putem spovedi. Doar aici avem șansa de a fi iertați.

Spovedania este personală și secretă. **Dincolo, păcatele nespovedite sunt scoase la iveală de Dumnezeu și făcute publice.** Toată lumea va afla păcatele noastre nespovedite în timpul vieții noastre pe pământ.

☙ Ce trăsături de caracter apreciați cel mai mult la oameni?

Indiferent de ce religie aparține o ființă umană, prima calitate sau trăsătură de caracter pe care trebuie să o aibă este bunătatea. Omul este bun prin fire. **A fi bun ține de ființa omului, ca dar dumnezeiesc.** De la început, omul a fost bun, încă **„foarte bun”,** ne spune Biblia, care este Cartea primordială a Religiei omenirii. Dumnezeu, în ziua a șasea a creației, la terminarea Universului, **„s-a uitat la tot ce a făcut și toate erau foarte bune”.**

Binele face parte din ființa noastră umană. **A fi bun e ceva normal la om.** Când omul devine rău, are o mare problemă: s-a îndepărtat cu siguranță de Izvorul binelui, care este Dumnezeu. Într-o zi, un tânăr s-a întâlnit cu Mântuitorul Iisus Hristos și I s-a adresat astfel: **„Învățătorule bun, ce să fac ca să moștenesc viața veșnică? Iisus i-a răspuns: <De ce Mă numești bun? Nimeni nu este bun decât Unul Dumnezeu>”** (Marcu 10, 17-18).

Bunătatea este sinonimă cu credința. Un om credincios trebuie să fie bun. Dacă el nu este bun, nu crede în Dumnezeu, indiferent de religia sa. **Este foarte importantă și religia, fără îndoială.** Din istoria religiilor aflăm că oamenii, când L-au pierdut pe Dumnezeu, Izvorul binelui, au devenit răi, sălbatici, violenți. Aceste trăsături nu fac parte din religia primordială. **Din cauza păcatului strămoșesc, omenirea a decăzut din punct de vedere moral, spiritual.** Dumnezeu, în bunătatea Sa imensă, a trimis pe Unicul Său Fiu Iisus Hristos, să fie jertfit în locul nostru, **să plătească cu Sângele Lui păcatele noastre** (Isaia 53, 4).

Un om bun **iubește pacea,** îl ajută pe cel nevoiaș și este tolerant cu cei din jur, indiferent de etnia, de starea socială și religioasă ale celui de lângă tine. **Altruismul, filantropia sunt manifestarea bunătății umane. Voluntariatul,** deschiderea de a face permanent bine tuturor celor din jur, fără a primi vreo răsplată materială este **cea mai valoroasă calitate a unei ființe umane, mult dorită și iubită de Dumnezeu.**

Doamne, ajută-ne să fim buni unii cu alții, și toți față de Tine, Iisuse Hristoase!

Care sunt cele mai importante virtuți ale omului?

Cele mai importante virtuți ale omului sunt: credința, nădejdea și dragostea, care este coroana tuturor. Toate aceste virtuți le găsim în **Imnul iubirii,** pe care ni l-a lăsat Sfântul Apostol Pavel în **Prima epistolă către Corinteni, capitolul 13:**

1. De aș grăi în limbile oamenilor și ale îngerilor, iar dragoste nu am, făcutu-m-am aramă sunătoare și chimval răsunător.

2. Și de aș avea darul proorociei și tainele toate le-aș cunoaște și orice știință, și de aș avea atâta credință încât să mut și munții, iar dragoste nu am, nimic nu sunt.

3. Și de aș împărți toată avuția mea și de aș da trupul meu ca să fie ars, iar dragoste nu am, nimic nu-mi folosește.

4. Dragostea îndelung rabdă, dragostea este binevoitoare, dragostea nu pizmuiește, nu se laudă, nu se trufește.

5. Dragostea nu se poartă cu necuviință, nu caută ale sale, nu se aprinde de mânie, nu grăiește răul.

6. Nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr.

7. Toate le suferă, toate le crede, toate le nădăjduiește, toate le rabdă.

8. Dragostea nu cade niciodată. Cât despre proorocii – se vor desființa; darul limbilor va înceta; știința se va sfârși;

9. Pentru că în parte cunoaștem și în parte proorocim.

10. Dar când va veni ceea ce e desăvârșit, atunci ceea ce este în parte se va desființa.

11. Când eram copil, vorbeam ca un copil, simțeam ca un copil, judecam ca un copil; dar când m-am făcut bărbat, am lepădat cele ale copilului.

12. Căci vedem acum ca prin oglindă, în ghicitură, iar atunci, față către față; acum cunosc în parte, dar atunci voi cunoaște pe deplin, precum am fost cunoscut și eu.

13. Și acum rămân acestea trei: credința, nădejdea, dragostea. Iar mai mare dintre acestea este dragostea.

ᘓ Câtă dragoste poate să încapă în sufletul unui om?

Dragostea este infinită, ca și Dumnezeu. În Biblie ni se spune: **„Dumnezeu este iubire”** (1 Ioan 4, 8). Noi

știm din **Dogmatica ortodoxă** că Dumnezeu nu are început, nici sfârșit. La fel, și **iubirea este veșnică.** Dragostea este sau nu este. **Ea nu se dă cu porția, nu se condiționează.** Ori iubești, ori nu iubești. În dragoste, ori arzi, ori ești rece. **Omul nu se poate sătura de Dumnezeu, după cum nu se poate sătura de iubire.**

Dumnezeu și iubirea sunt veșnice. **Ființa umană are nevoie și de Dumnezeu, dar și de iubire. Iubirea și Dumnezeu fac un tot unitar.** Cine Îl are pe Dumnezeu, simte și iubirea Lui. Cine nu-L are pe Dumnezeu în adâncul ființei sale, nu poate avea dragoste.

În orice căsătorie autentică, adevărată, persoana care L-a trădat pe Dumnezeu, adică s-a lepădat de El, automat se va lepăda și de soț sau de soție. Una este iubirea trupească, sexuală, care este de scurtă durată, și alta este iubirea de Dumnezeu, care este veșnică.

Iubirea față de Dumnezeu din adâncul sufletului duce și la prelungirea iubirii trupești. O ființă care nu-L mai iubește pe Dumnezeu devine neputincioasă. Iubirea se manifestă prin bunătate, toleranță, bucurie. În iubire îl accepți pe celălalt așa cum este el în prezent. În iubire față de cel de lângă tine nu te raportezi la trecutul lui și nici la viitorul lui; important este prezentul.

Iubirea se trăiește întotdeauna la prezent, intens, ca și când ar fi prima și ultima zi. Iubirea este infinită, ca și Dumnezeu. **Sufletul omului este făcut să-L primească pe Dumnezeu, Care este infinit, și de asemenea, în inima omului poate încăpea toată iubirea.** Ea își face loc permanent, **dacă inima noastră se deschide (Apocalipsă 3, 20).**

ᘓ Poate un om să fie fericit, dacă nu face pe alții fericiți?

În prezent, lucrez la o carte numită: **„Alfabetul fericirii”.** Am luat în ordine alfabetică **cuvinte din dicționar care au legătură cu fericirea.** De exemplu, cuvântul ***adevăr*.** Atunci când descoperi un adevăr, devii o persoană fericită. **Întotdeauna adevărul te face fericit.** Am făcut în această carte un eseu despre adevăr și fericire, despre legătura dintre aceste două noțiuni, cu ecou în viața omului.

Cartea este foarte interesantă și se află în stadiu de manuscris. La finalul cărții, am tras o concluzie: **nu poți fi fericit în lumea aceasta, fără a face fericit pe cel de lângă tine.** Am scris despre fericirea lumească, trupească, dar și despre fericirea sufletească, divină, la care suntem chemați cu toții în lumea de dincolo.

Noi nu trebuie să fim egoiști, adică doar pentru noi; să ne fie bine doar nouă. **Iubirea este altruistă,**

se oferă. Soarele nu păstrează lumina și căldura pentru sine, ci îndată și în totalitate, permanent, o dăruiește Pământului și nouă, oamenilor. **Cum ar fi viața pe pământ fără soare? Cum ar fi viața omului fără fericirea de la Dumnezeu?**

Am observat că, **atunci când te străduiești să faci fericit pe cel de lângă tine, devii tu, în acea clipă, fericit, adică împlinit.** Atunci viața ta capătă un sens dumnezeiesc. **Trăiesc ca să fac fericit pe cel de lângă mine.** Aceasta este marea fericire la care să tindem cu toții, pentru a primi în lumea de dincolo **fericirea veșnică în Împărăția lui Dumnezeu.**

☙ Numele nu stă degeaba pe om. Ce semnifică numele *Mihail* şi *Milea*?

Numele spune totul despre cineva. Între persoană și nume se află de multe ori o legătură intrinsecă. Sunt multe cazuri în care se adevereşte că **„omul sfințește locul”** și că **„omul sfințește numele”.** Un loc poate deveni sfânt, bun, valoros și atrăgător printr-o anume persoană consacrată lui Dumnezeu și oamenilor. De asemenea, **cineva, prin numele purtat cu cinste, omenie, demnitate și credință vie în Dumnezeu, îl poate sfinți, adică îl poate onora cu sfințenia vieții.**

După ce am studiat **Enciclopedia numelor**, am constatat că numele ***Milea,*** ca prenume, este întâlnit în

8% din cazuri, și în 92% din situații ca nume de familie. **Prenumele *Milea*** a fost găsit de 223 ori în 10 țări. **Numele de familie *Milea*** este folosit de cel puțin 2428 ori în cel puțin 24 de țări din lume.

Din punct de vedere etimologic, cuvântul ***Milea***, în traducere din latină în română, înseamnă ***militar,*** iar tradus din neogreacă înseamnă ***măr.*** Din punct de vedere religios, ***milea*** vine de la ***milă, milos.*** În cartea profetului Oseea, găsim această expresie biblică: ***„milă voiesc, iar nu jertfă”*** (Oseea 6, 6). **Cuvântul *milă* înseamnă *bunătate, iubire* etc.**

Din punct de vedere etimologic, cuvântul ***Mihail*** provine din limba ebraică și se traduce: ***cine este asemenea lui Dumnezeu?*** Acest nume este des folosit în Biblie (Psalmul 17, 34-39; Daniel 12, 1). **Sfântul arhanghel Mihail este conducătorul cetelor îngerești;** arhanghelul are sabie de foc, fiind pus de Dumnezeu să păzească poarta Raiului. În cartea **Apocalipsă,** arhanghelul conduce cetele îngerilor împotriva diavolului. **Soborul Sfinților arhangheli Mihail și Gabriel este în ziua de 8 noiembrie, când în România se prăznuiește și Ziua Jandarmeriei Române.**

Podul de carte românească pe care l-aţi construit la Soroca, Biblioteca „Basarabia”, filiala Bibliotecii „Vasile Voiculescu”, este bazat pe cultură şi credinţă. Ce trebuie să facem ca să nu se prăbuşească? De ce s-au rupt legăturile dintre aceste două Biblioteci?

Cel mai trainic pod din lume este cel făcut din cărți. El nu poate fi distrus. **Orice carte își are izvorul în Cartea Cărților, care este Biblia.** Cuvântul ***Biblie*** se traduce astfel: ***bibliotecă de cărți sfinte.*** Orice carte conține cuvinte. Toate cuvintele își au izvorul în Dumnezeu.

Evanghelia după Ioan începe așa: **„La început era Cuvântul și Cuvântul era la Dumnezeu și toate s-au făcut prin Cuvânt...”** (Ioan 1, 1-2). Sfinții Părinți, sub inspirația Sfântului Duh, au explicat că prin ***Cuvânt*** se înțelege ***Hristos.*** **Mare este taina Cuvântului! El este a doua Persoană a Sfintei Treimi.**

Până să apară scrisul în istorie, cuvintele erau rostite oral. Ele se transmiteau din gură în gură, din generație în generație. **Învățătura orală a Bisericii se numește Sfânta Tradiție, în care se păstrează Revelația lui Dumnezeu.** La începutul omenirii, **oamenii se concentrau tare mult pe memorarea cuvintelor,** a cărților nescrise. Rosteau cu fidelitate

aceste cuvinte învățate. **Așa s-au transmis Iliada, Odiseea, Upanișadele etc., din generație în generație.**

Mai târziu, când s-a inventat tiparul, oamenii au început să așeze în cărți aceste cuvinte rostite oral. **Johannes Gutenberg a inventat în anul 1450 tiparul, prin care s-au multiplicat primele cărți din lume. La noi în România, prima carte tipărită a fost „Liturghierul”, iar cel care a tipărit-o a fost un călugăr pe nume Macarie, în vremea voievodului Radu cel Mare.**

Românii au fost iubitori de carte. **La 1688, aveam toată Biblia tipărită în Limba Română.** Buzăul a avut tipografie, după ce ele au apărut mai întâi la Târgoviște, București, Snagov.

Din Buzău s-au strâns multe cărți care au fost donate și în Basarabia. După anul 1990, era o mare sete de carte în grafia latină. Acolo, în Basarabia, se tipăreau cărți în limba rusă, deși poporul vorbea românește în mare parte. **Prima Bibliotecă din Republica Moldova cu cărți în limba română s-a organizat la Soroca, prin contribuția lui Alexandru Oproescu, directorul Bibliotecii Județene „V. Voiculescu” și a avocatului Mihai Sălcuțan, la care s-au adăugat și alte persoane darnice.** Fundația **„Sfântul Sava de la Buzău”** a donat multe cărți românești în numeroase orașe din Basarabia.

Nu le este dor de Basarabia, de Soroca, lui Mihai Săculțan, Marius Constantinescu, Caton Mateeșescu, Ștefan David, Garoafa Zamfir, Valeriu Călin? Vom organiza în 2023 jubileul Bibliotecii „Basarabia”?

Toate lucrurile și evenimentele din viață se fac cu oameni și prin oameni. **Munca se realizează în echipă.** După primul pod de flori, apoi cel de carte românească între România și Basarabia, îndată au început, de o parte și de alta, să circule multe persoane. **În primii ani, era un mare entuziasm de a face aceste pelerinaje.**

Aici la Buzău s-a format repede la Consiliul Județean o echipă care a dat startul acestor activități culturale, economice, misionare, echipă formată din: avocatul **Mihai Sălcuțan**, care avea neamuri în Basarabia, profesorul **Marius Constantinescu**, directorul Muzeului de Istorie, **Garoafa Zamfir**, directoare economică a Consiliului Județean Buzău, **Ștefan David și Caton Mateeșescu**, care erau la conducerea județului nostru, **Valeriu Călin**, directorul Direcției Agricole și **cadre didactice**, care s-au adăugat cu trupul și cu sufletul în această mișcare de unitate națională, **din care n-a lipsit nici Biserica.**

Din 1990 și până în acest an, 2023, s-au făcut multe proiecte prin contribuția Consiliului Județean și

a Primăriei municipiului Buzău. **Domnul Petre Emanoil Neagu, președintele Consiliului Județean și domnul Constantin Toma, primarul orașului nostru s-au implicat mult, în ultima vreme, ca aceste proiecte să se dezvolte.**

În acest an **se împlinesc 30 de ani de la înființarea primului proiect în Basarabia: Biblioteca de carte românească din orașul Soroca.** Este un jubileu foarte frumos. Ne dorim tare mult să-l putem serba și la Buzău, cu invitați din Basarabia, dar și la Soroca, cu invitați din Buzău, care au fost de la început deschiși pentru unirea românilor de pe ambele maluri ale Prutului.

Aceste întâlniri fac prieteniile mai puternice și mai durabile. Doamna profesoară **Ana Bejan,** ex-prefect și ambasadoarea Limbii Române, este sufletul și motorul acestor întâlniri de suflet dintre Soroca și Buzău.

Doamne, ajută-ne să fim mereu împreună aici, dar și dincolo, în Rai!

ଓ Ce înseamnă a fi un nevoitor, adică ostenitor?

A te nevoi și a te osteni sunt două verbe românești care au legătură cu un alt verb: a te jertfi. De la aceste verbe avem următoarele substantive: **osteneală, nevoință, jertfă.**

Ca să realizezi ceva în viață, trebuie să muncești. Una din cele 10 porunci date de Dumnezeu pe muntele Sinai este aceasta: **„Șase zile să lucrezi, iar a șaptea să o închini Domnului”** (Ieșire 20, 9-10). Munca poate fi fizică sau intelectuală. Indiferent de felul ei, ea presupune mult efort în desfășurarea activității.

A te nevoi înseamnă a munci din greu, cu simț de răspundere. Orice lucru trebuie încheiat bine și la timp. Aceste cerințe presupun multă nevoință. O mamă mult se ostenește la creșterea unui copil, **„cu timp și fără timp”,** adică 24 de ore din 24; ea este în slujba copilului. **Ea este cea mai pilduitoare icoană a nevoinței.**

Ea stă tot timpul în stare de veghe, gata oricând să sară pentru a-l ajuta pe copil. **Un monah în mănăstire face totul ca să-și mântuiască sufletul său, care este ca un copil.** Zi și noapte are această grijă de salvare a sufletului. **El se nevoiește mult în această direcție.**

Să nu uităm însă că fiecare din noi are suflet, de care va răspunde în fața lui Dumnezeu (Matei 25, 31-48). **A te osteni înseamnă a te trudi, a te dărui trup și suflet pentru a face ceva bun și plăcut înaintea lui Dumnezeu.** Munca bine făcută îți dă satisfacție, împlinire și o stare de bucurie lăuntrică.

Înainte ca oamenii să cadă în păcatul strămoșesc, al neascultării de Dumnezeu, **munca era o bucurie și o ușurință.** Orice activitate era ca o sărbătoare sfântă. **După căderea omului în neascultare la îndemnul diavolului, munca a devenit grea, istovitoare.** Lui Adam, Dumnezeu i-a grăit așa: **„Cu osteneală să te hrănești din el (pământ) în toate zilele vieții tale... în sudoarea feței tale îți vei mânca pâinea ta, până ce te vei întoarce în pământul din care ești luat”** (Facere 3, 17-19).

ꕥ Canonul este un medicament pentru suflet. Când și cui dați canon?

Cuvântul „canon” are mai multe înțelesuri în limba română. El provine din grecescul „kanon” care în traducere înseamnă: „normă”, „regulă”, „principiu”, „unitate de măsură”, „cuprins”, „listă” etc. Atunci când vorbim de **„canonul biblic”,** ne gândim la **lista cu toate cărțile din Biblie care au fost scrise prin inspirația Sfântului Duh. Doar cărțile canonice sunt normative pentru viața noastră religioasă.** O carte canonică vine de la Dumnezeu. Noi trebuie să ne orientăm viața după cuvintele lui Dumnezeu, care ni se transmit prin Sfânta Scriptură.

Un alt înțeles al cuvântului „canon” este: „medicament”, „dreptar”. Atunci când ne spovedim

la duhovnic, primim de fiecare dată **un canon pe care trebuie să-l îndeplinim.** Când mergem la un medic, după ce a terminat examinarea noastră medicală, ne prescrie o **rețetă cu medicamentele** pe care trebuie să le luăm. **Atunci când luăm tratamentul și ascultăm și de sfaturile medicului, ne însănătoșim repede.**

La fel se întâmplă cu noi și la spovedanie, prin **canonul** pe care îl primim de la preot la sfârșitul mărturisirii tuturor păcatelor pe care le-am săvârșit. **Canonul dat este „medicamentul care ne vindecă sufletul”.** Nu trebuie să ne fie teamă de canon la spovedanie. **Preotul nu ne pedepsește pentru păcate. El vrea să ne îndreptăm și să ne vindecăm rănile sufletului. A primi un canon este o binecuvântare.**

Chiar dacă preotul uită la spovedanie să ne dea canon, trebuie noi să-i cerem acest lucru. **Prin canon, noi primim sfaturi: ce trebuie să facem pentru a scăpa de un păcat care, repetat de multe ori, a devenit patimă sau viciu: beția, desfrânarea, violența etc. Canonul ne ușurează sufletul.** Dacă murim în timp ce ne facem canonul de rugăciune dat de părintele duhovnic, este ca și cum am fi împărtășiți. **Cel care-și face canonul dat de preot, îngerul lui Dumnezeu îl împărtășește în clipa morții sale.**

ᘓ Credeți în noroc? Filosoful german Schopenhauer menționează că norocul este de la diavol, destinul de la Dumnezeu.

Eu cred doar în Dumnezeu, care a făcut cerul și pământul și pe noi, oamenii. În afară de Dumnezeu nu mai există altcineva. **Dumnezeu este Existența supremă.**

„Norocul" este numele unui demon care este cel mai sărac; nu are absolut nimic și îi îndeamnă pe toți să joace la **jocurile de noroc,** ca să se îmbogățească. Aceasta este o mare înșelare demonică.

Atunci când ne întâlnim unii cu alții la vreo petrecere, aniversare, prăznuire, **nu este bine să spunem ca urare „noroc" și nici să ciocnim paharele cu această vorbă, „noroc", care înseamnă demon.** Doamne ferește! La aceste momente festive, să zicem **„Doamne ajută", „Lăudăm pe Iisus", „Hristos a înviat"** etc. Noi trebuie să fim creștini, atât prin trăire, cât și prin mărturisire. **Nu trebuie să avem de-a face cu diavolul.**

Atenție la toate cuvintele pe care le zicem uneori la mânie: **„Să te ia diavolul", "Naiba" etc. A drăcui înseamnă a-l cere pe cel rău în căsătorie.** Când îi spunem: **„Naiba!"** este ca și cum l-am mângâia pe diavol. Doamne ferește, ucigă-l crucea!

Banii câștigați la jocurile de noroc sunt blestemați. Acești bani nu pot fi dați la biserică, deoarece Dumnezeu nu primește bani de la diavoli. **Banul adevărat care te scoate din sărăcie este cel câștigat prin muncă cinstită, prin nevoință și osteneală în câmpul muncii.**

Cu privire la destin, trebuie să spunem că nimeni nu este predestinat, planificat de Dumnezeu să i se întâmple ceva rău. Dumnezeu, Care ne este **„Tată”,** nu ne dorește răul. Dacă noi le vrem binele copiilor noștri, îi ajutăm să ajungă bine în viață, să le meargă bine oriunde ar fi ei, cu atât mai mult Dumnezeu ne dorește tuturor binele. **Dacă cuiva îi merge greu sau dă de un mare necaz, nu e vinovat Dumnezeu, ci tot omul care, în virtutea libertății, a ales acest drum în viață.**

Dumnezeu este atotștiutor, adică știe totul despre noi în orice moment: prezent și viitor, dar nu ne poate obliga să facem ceva peste voința noastră. **Atotștiința lui Dumnezeu nu predestinează și nu făurește destinul omului. Un proverb românesc spune așa: „Cum îți așterni, așa dormi”.**

Destinul are legătură cu crucea pe care o ducem?

Toți avem în viață o misiune de îndeplinit. Fiecare are o vocație, o chemare de care trebuie să țină cont în

viața sa. Dumnezeu ne-a înzestrat pe toți cu daruri, harisme speciale pe care le primim după botez la **Mirungere,** acea slujbă de ungere cu Sfântul și Marele Mir de către preot. Părintele ne pecetluiește pe frunte, la urechi, ochi, nas, gură, inimă, picioare, mâini și la plămâni cu această formulă liturgică: **„Pecetea Duhului Sfânt”.** Nașul sau nașa zice imediat **„Amin”,** care se traduce: **„Așa să fie”,** sau **„Întocmai să se îndeplinească”.** În limbajul modern există un cuvânt asemănător: **„Ok”,** de origine engleză.

Atunci când auzim expresia: **„Aceasta este crucea mea”,** ea înseamnă: **„Aceasta este misiunea mea dată de Dumnezeu”.** Niciodată Dumnezeu nu pune pe noi poveri mai mari decât putem să le ducem în viață. Tot timpul ne cântărește și ne măsoară. **Crucea este exact pe mărimea noastră: nici mai mare și nici mai mică.** Nu trebuie să ne rugăm la Dumnezeu să ne schimbe crucea, ci noi să-I cerem să ne ajute, să ne dea putere, ca să ducem crucea vieții.

Nimeni nu este predestinat de Dumnezeu să aibă cancer sau o altă boală incurabilă. Dumnezeu ne ajută să ducem crucea vieții: ne-a lăsat slujbe speciale la care să apelăm când avem necazuri: spovedanie, împărtășanie, maslu, sfeștanie etc.

Am auzit la cineva expresia aceasta: **„soarta pe care mi-a dat-o Dumnezeu”.** Cuvântul **„soartă”** vine

de la verbul **„a sorti”** care are acest sinonim: **„a predestina”, „a hotărî din veșnicie”.** Dumnezeu niciodată nu predestinează pe cineva să-i meargă rău sau să ajungă în iad. Pe toți ne vrea doar în Rai.

Iisus Hristos ne spune așa: **„În Casa Tatălui Meu multe locașuri sunt. Iar de nu, v-aș fi spus. Mă duc să vă gătesc loc. Și dacă Mă voi duce și vă voi găti loc, iarăși voi veni și vă voi lua la Mine, ca să fiți și voi unde sunt Eu”** (Ioan 14, 2-4).

Sfântul Apostol Pavel ne spune că Iisus Hristos **„voiește ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină”** (1 Timotei 2, 4).

Destinul nu ține de învățătura ortodoxă, doar în protestantism găsim acest termen.

☙ De la naștere omul este bun, deoarece fiecare din noi este creat de Dumnezeu. De unde apare răutatea, răzbunarea în om?

Tot ce a creat Dumnezeu este bun şi încă foarte bun (Facere 1, 31). Răul nu are existență ontologică, ființială. Păcatul strămoșesc a adus răul în lumea oamenilor. Răul provine de la diavol. La început, şi diavolul a fost bun; era un înger de lumină. Satana a fost inițial căpetenie peste toți îngerii lui Dumnezeu. Lui satana i se mai spune în Biblie și Lucifer.

Într-o zi, această căpetenie mare ca un Luceafăr a căzut în gândul lui în acest urât păcat al mândriei. S-a crezut pe sine a fi cel mai mare, chiar și decât Dumnezeu. Iată cum descrie profetul Isaia căderea în iad a Luceafărului transformat din cauza mândriei în Lucifer sau satana:

„Cum ai căzut tu din ceruri, stea strălucitoare, fecior al dimineții! Cum ai fost aruncat pe pământ, tu, biruitor de neamuri! Tu, care ziceai în cugetul tău: <Ridica-mă-voi în ceruri, mai presus de stelele Dumnezeului celui puternic voi așeza jilțul meu! În muntele cel sfânt voi pune sălașul meu, în fundurile laturii celei de miazănoapte. Sui-mă-voi deasupra norilor și asemenea cu Cel Preaînalt voi fi>” (Isaia 14, 12-15).

Odată cu Lucifer, au căzut mulți îngeri care au fost de acord cu acest plan diabolic de înălțare peste Dumnezeu. Pentru acest mare păcat al mândriei au fost pedepsiți cu toții îndată. De atunci, diavolii au mare dușmănie pe noi, oamenii; de aceea vor să ne tragă de partea lor în iad. Lupta diavolului cu noi este mare. Sfântul Apostol Petru spune așa: **„Fiți treji, privegheați. Potrivnicul vostru, diavolul, umblă răcnind ca un leu, căutând pe cine să înghită”** (1 Petru 5, 8).

Ca să-l biruim, avem nevoie de multe **arme duhovnicești,** pe care le descoperim în Epistola către

Efeseni, capitolul 6, versetele 11-17. Răul în noi, oamenii, vine prin săvârşirea de păcate **„cu voie şi fără de voie; cu fapta, cu cuvântul; cu ştiinţă sau neştiinţă”.** Ca să scăpăm de păcate, trebuie să ne spovedim foarte des. Cu cât ne spălăm mai des sufletul, cu atât devenim mai curaţi şi mai puternici împotriva diavolului, care ne dă târcoale cât trăim pe acest pământ.

Nicodim Aghioritul are o carte interesantă: „Războiul nevăzut”, în care se arată lupta omului cu diavolul. Aşa cum într-o grădină de flori, dacă lăsăm să intre buruienile în ea, apare urâciunea, sălbăticia, la fel şi omul nespovedit de multă vreme devine răutăcios, sălbatic. Doamne fereşte!

Există o diferenţă între bunătatea omului şi bunătatea lui Dumnezeu?

Este o mare diferenţă între bunătatea omului şi bunătatea lui Dumnezeu. **Omul este om, iar Dumnezeu este Dumnezeu.** Omul a fost creat în timp de către Dumnezeu. **A fost o vreme îndelungată în care omul nu a existat deloc. Dumnezeu există dintotdeauna.** Nu a fost o vreme, nici măcar o clipită, în care să fi lipsit Dumnezeu din acest Univers.

Dumnezeu este dincolo de timp şi de spaţiu. Omul este mărginit; are început, dar şi sfârşit. El se

naște și, după o vreme, moare. În comparație cu viețuitoarele, omul are în el suflet nemuritor, care trăiește veșnic, chiar în afara trupului omenesc. **Dumnezeu este atotputernic, poate face orice și oricând, pe când omul este limitat în putere și în spațiu.** Omul nu poate fi în același timp în mai multe locuri. Însă **nu există loc în acest spațiu cosmic, în care Dumnezeu să lipsească.** Dintre toate ființele create în acest Univers, cea mai dragă lui Dumnezeu este **omul, sinteza creației Sale divine din cele șase zile.** Dumnezeu l-a creat pe om în ziua a șasea, ca să-l pună rege peste pământ.

Oamenii sunt ca florile dintr-o grădină. Pe toți El i-a făcut buni. Dumnezeu este Izvorul binelui (Marcu 10, 18). El ne cheamă pe toți la bunătate. În **Predica de pe Munte** (Matei capitolele 5, 6, 7), Mântuitorul Hristos ne dă un dreptar ce ne arată cum să devenim buni, desăvârșiți. Modelul de a face bine îl întâlnim doar în Iisus Hristos, Care este **„blând și smerit”.**

Dumnezeu face binele dezinteresat, nu așteaptă nimic în schimb. Noi, oamenii, de multe ori facem bine celor din jur, ca să ne ofere ceva în schimb. **Pentru a face bine, omul de multe ori ține cont de anumite criterii: să fie de același neam cu el, să aibă aceeași religie etc. Dumnezeu face bine**

tuturor indiferent de sex, religie, stare socială sau etnie. Soarele dă lumină pe tot pământul, nu ocolește pe nimeni. La fel face și Iisus Hristos cu noi.

Omul este creat să se apropie de Dumnezeu. Poartă în el, de la zămislire, **„chipul și asemănarea lui Dumnezeu".** Dumnezeu ne cheamă pe toți la bunătate față de toți oamenii.

☙ Cum să rămânem buni și să devenim din ce în ce mai buni?

Fiecare om este o **„coloană a infinitului",** asemănătoare cu cea realizată cu multă măiestrie de Constantin Brâncuși. Omul este chemat la perfecțiune pe toate planurile. Purtăm în noi **„chipul lui Dumnezeu"** care ne impulsionează pe calea binelui. Binele trebuie făcut bine. E bine să ajuți săracii, dar nu cu bani furați.

Binele se învață de acasă, din primii ani de viață. O plantă, un copăcel de mic se îndreaptă, ca să crească drept și viguros. La fel și copilul, trebuie crescut cu ajutorul unor valori morale, cu repere spirituale. **De mici să-i învățăm pe copii milostenia: să știe să împartă jucăriile cu cei din jurul lor.** De asemenea, să mergem cu copiii noștri când sunt mici și chiar mai mari la multe familii nevoiașe, cu mulți copii, ca în felul acesta să-i determinăm să fie altruiști,

filantropi. **Un alt mijloc este munca de voluntariat, a merge să-i ajutăm pe semenii noștri aflați în dificultate.**

Mersul la Biserică constituie un mijloc foarte bun de educare a oamenilor, ca tot timpul să-L urmeze pe Iisus Hristos, Care i-a hrănit pe cei flămânzi, le-a dat apă celor însetați, i-a vindecat pe cei bolnavi etc.

Lectura religioasă este o cale eficientă de a afla despre oamenii bineplăcuți lui Dumnezeu care au ajuns la sfințenie prin săvârșirea multor fapte bune în această viață pământească.

Binele este ca o horă. Întotdeauna când intri în horă trebuie să joci până la sfârșit. **Fericirea de pe chipul omului este roada binelui din inima omului.**

ᘓ Ce trebuie să facem să rămânem buni chiar şi atunci când suntem răsplătiţi cu răutatea celor cărora noi le-am făcut bine?

Să fim cu luare-aminte la rugăciunea **„Tatăl nostru”.** Acolo se spune așa: **„și ne iartă nouă greșalele noastre, precum și noi iertăm...”.** Atunci când o persoană ne supără ori ne greșește în mod vădit, plin de răutate, să-i dăm iertare din toată inima, iar în clipa aceea noi ne vom asemăna chiar cu

Dumnezeu, adică vom începe îndumnezeirea noastră, umplerea de har dumnezeiesc, care vine prin iertare.

Mântuitorul Hristos, Fiul lui Dumnezeu, a făcut numai bine nouă, oamenilor: ne-a vindecat de tot felul de boli, ne-a hrănit din **„Pâinea cea vie”,** ne-a dăruit **„Apa cea vie”,** i-a înviat pe morții noștri, ne-a încurajat în necazuri de tot felul, iar noi, ca răsplată, L-am omorât pe cruce și, ca să-L umilim și mai mult, L-am așezat între doi tâlhari.

Iisus Hristos, privindu-ne cu lacrimi, a strigat tare înaintea cerului: **„Părinte ceresc, iartă-le lor, că nu știu ce fac!”.** Câtă iubire copleșitoare la El și câtă ură și dușmănie din partea noastră! Unde este Iisus acum? În Rai, deoarece iertarea te duce în Rai. La fel a pățit și Sfântul arhidiacon Ștefan; a fost omorât cu pietre, după ce a fost acuzat de tot felul de neadevăruri. Cu fața zdrobită și cu mâinile tremurând spre cer, a strigat: **„Doamne, iartă-le lor acest păcat”.** Unde este acum Sfântul Ștefan? În Rai. **Iertarea este drumul cel mai scurt și sigur care te duce în Rai.**

Atunci când facem bine aceluia care ne-a făcut rău, aceasta este cea mai bună răzbunare din partea noastră. **Să oferi o floare celui ce te-a scuipat este cu adevărat un act dumnezeiesc.**

Să nu încetăm a face bine oricui, oricând și fără nicio reținere! **Iertarea este aurul cel mai valoros, la care Dumnezeu ține tare mult. Bunătatea învinge**

răutatea. Au fost multe cazuri când cei răi s-au convertit în bine, datorită bunătății celor pe care i-au asuprit în viață. Această bunătate au dovedit-o și sfinții din temnițele comuniste.

ᘓ De unde izvorăște tristețea în om? Mântuitorul Hristos nu iubește tristețea. Lui nu-I place frica. Cum să învățăm a ne bucura?

Totul este să-L avem pe Iisus Hristos permanent în inima noastră. El vine la noi; bate mereu la ușa inimii noastre și noi nu-L primim, de cele mai multe ori: **„Iată, stau la ușă și bat; dacă vei deschide ușa, voi intra și voi cina cu tine”** (Apocalipsă 3, 20). Mântuitorul nu vine cu mâna goală; ne pregătește chiar El personal **Cina cea de Taină;** vine să ne împărtășească gratuit, nu ne cere nimic material în schimb.

Totul este ca noi să răspundem afirmativ la invitația Lui. Iisus este Izvorul bucuriei. În ziua Învierii Sale din morți s-a arătat femeilor mironosițe, spunându-le: **„bucurați-vă!”.** Evanghelia lui Iisus începe cu bucuria nașterii Sale și se încheie cu bucuria Învierii Sale din morți.

Tristețea vine în inima noastră ca urmare a păcatelor săvârșite de către noi cu fapta, cu gândul și cu lucrul. Orice păcat ne rănește sufletul și ne

întunecă mintea. Atunci când vine lumina, ne bucurăm. Iisus a zis: **„Eu sunt Lumina lumii"; „Eu sunt apa cea vie".** Prin Iisus avem de toate, nu ducem lipsă deloc de cele necesare vieții. **Atunci când L-am pierdut pe Mântuitorul, am pierdut totul, devenim nefericiți, îngânduraţi, posomorâți. Suntem de plâns.**

Când întâlnim **o persoană veselă, bucuroasă, plină de lumină sufletească, înseamnă că ea este ortodoxă.** Aceasta este esența Ortodoxiei: **bucuria.** Dimpotrivă, **când vezi pe cineva mereu trist, negativist, acela este de altă religie; el protestează.** Nu știe să se bucure.

Aceasta e dovada că încă nu a găsit calea cea adevărată, care duce la fericirea veşnică. Sfântul Apostol Pavel scrie așa locuitorilor din Galatia: **„Roada Duhului Sfânt este dragostea, bucuria, pacea, răbdarea, bunătatea, credința"** (Galateni 5, 22).

O persoană tristă e predispusă la boală, își pierde imunitatea. O persoană mereu veselă, binedispusă, nu se îmbolnăvește și are o bătrânețe tare fericită.

ଓ Ce înseamnă a asculta de Biserică? Care este rolul Bisericii în viața omului?

Biserica este prezența vie a lui Hristos pe pământ. Ea este o instituție divină, care adună pe cei credincioși ce primesc Botezul, Mirungerea și Euharistia ca Taine de inițiere, de încorporare în Trupul lui Hristos. Biserica este o comunitate vie. Din ea fac parte creștinii care cred în cele 7 Taine lăsate de Mântuitorul Hristos și prin care se revarsă Duhul Sfânt.

Tot din Biserica cea vie fac parte și slujitorii: ierarhi, preoți și diaconi, care au hirotonia canonică în Biserică și pentru Biserică. În Biserică, Hristos a dăruit cea mai mare putere ierarhilor și preoților: **„Luați Duh Sfânt, cărora le veți ierta păcatele, iertate vor fi și cărora le veți ține, ținute vor fi”** (Ioan 20, 22-23). În Biserică, Iisus vorbește prin slujitorii Săi. De aceea, orice slujitor bisericesc, când vine în fața altarului ca să predice, se închină și zice așa: **„În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh”.**

În clipa aceea s-a conectat la Dumnezeu și Dumnezeu întreit în Persoane vorbește prin slujitorii Săi. Noi trebuie să ascultăm de Biserică, **„Mireasa lui Hristos”.** Ea este mama noastră duhovnicească. Sfântul Ciprian al Cartaginei ne spune așa: **„Cine nu**

are Biserica de mamă, nu-L poate avea pe Dumnezeu de Tată”. Măria Sa, Mihai Eminescu, grăiește: **„Biserica este Maica neamului nostru românesc”.**

A asculta de Biserică înseamnă a asculta de Hristos, Care ne vorbește prin Evanghelia citită de către slujitorii bisericești. Biserica este tot timpul cu noi și pentru noi. **Prima școală românească a apărut în tinda Bisericii. Primele spitale au apărut tot în incinta Bisericii. Toate artele frumoase s-au dezvoltat prin Biserică.** În Istoria neamului nostru românesc, **Biserica Ortodoxă Română a fost drapelul luptei noastre pentru identitate națională și spirituală.** Nicio persecuție din lume nu va putea distruge Biserica, deoarece ea este de obârșie divină (Matei 16, 18).

Am văzut la Catedrala „Sfântul Sava” foarte mulţi copii. Menţionaţi că pentru Dvs. orice copil este minunat, o floare, o lacrimă de bucurie a lui Dumnezeu. Cum să-i aducem pe copii mai aproape de Dumnezeu?

La Buzău există „Catedrala copiilor”, care este o bisericuță unică ca denumire în toată țara și

chiar în Europa. Ea este închinată copiilor, indiferent de vârstă. Alături de ei au început să vină părinții și bunicii, ca să se roage împreună lui Hristos.

În „Bisericuța copiilor" domnește multă bucurie și libertate: unii copii se roagă, alții cântă, unii desenează, alții aleargă, unii vin la altar, alții se închină la sfintele icoane, unii vor la mama, alții, la tata. Este o stare aparte, pe care o acceptă și cei mari. Nimeni nu se smintește. Ce bine că acești copii stau în biserică și că se bucură de libertate, pe care o folosesc pozitiv!

În timpul Sfintei Liturghii, când urmează **momentul Sfintei Împărtășanii, copilașii stau la rând cu bucurie, să-L primească pe Hristos.** Bucurie mai mare ca aceasta nu există! Pentru a-i lua din fața calculatorului, a tabletei și a telefonului, **le-am dat tuturor copiilor, începând cu clasa a III-a, să citească săptămânal câte o carte, indiferent de conținut: povești, romane, teatru etc., apoi să facă o mică compunere, de două pagini, pe un caiet, legată de ce au citit.**

Repede mă uit pe ele, îi spovedesc și apoi îi aștept la împărtășit. **Prin Biserică și prin Școală putem să îi apropiem pe acești copii de Dumnezeu.** Altă cale nu există. **Toți copiii sunt minunați.** Să avem răbdare cu ei! **În spațiul Bisericii, toți copiii sunt egali.**

☙ Ce trebuie să învățăm noi, părinții, bunei, de la copii?

Noi, ca părinți și bunici, avem multe de învățat de la **acești copii,** care sunt **îngerii lui Dumnezeu, florile minunate ale Maicii Domnului. Copiii ne învață cât de utilă și frumoasă este bucuria.** Chiar dacă uneori se ceartă, ei se împacă foarte repede și se joacă împreună. Noi, cei mari, purtăm ură, dușmănie, uneori chiar toată viața.

Acești copii au o bunătate deosebită și o mare încredere în Dumnezeu. Noi, cei mari, ne îndoim uneori de puterea lui Dumnezeu. Copiii cred sincer tot ce le spune părintele la biserică. Noi, cei mari, ne îndoim uneori de Dumnezeu. **Copiii ne dau cea mai frumoasă lecție de dragoste față de Biserica lui Hristos.**

☙ Zic psihologii că ei, copiii, fac ce văd la noi nu ce zicem noi. Ce trebuie să facă părinții ca să devină model pentru copii?

Pentru ca părinții să devină modele, trebuie să se curățească sufletește, să fie ca pruncii, fără de răutate. Mântuitorul Hristos a luat într-o zi un copilaș în brațe și s-a adresat către cei mari, părinți și bunici, cu aceste cuvinte: **„Adevărat vă spun vouă, că oricine nu**

primește Împărăția lui Dumnezeu ca un copilaș, cu nici un chip nu va intra în ea” (Marcu 10, 15).

Părinții sunt primele icoane pentru copii. De la naștere, pruncul privește părinții. Tot timpul stă cu ochișorii pe ei. Într-adevăr, copiii au din fire această tendință de a-i imita pe părinți, a face ce fac părinții, fie lucruri bune, fie rele.

Într-o zi, când spovedeam copiii cei mari pentru a-i împărtăși, am descoperit un elev din clasa a II-a care fuma; m-am speriat și l-am întrebat: **„Dragul meu, de ce fumezi?”.** Cu o sinceritate ieșită din comun, mi-a dat un răspuns spontan, încât îmi venea să îl iau în brațe: **„Fumez pentru că și mama, și tata fumează”. „Văleu, dar tu unde fumezi?”,** îl întreb eu. **„În spatele blocului, cu alți colegi”. „Vai, să nu te mai duci acolo, e mare pericol! Părinții tăi unde fumează?”. „Pe balcon, acasă”,** îmi răspunde el. **„Dragul meu, când îi mai vezi pe părinți că fumează, te duci la ei cu un taburet de la bucătărie și fumați împreună”.**

Pentru părinți a fost un șoc gestul acesta al copilului care a venit să fumeze cu ei. Din acea zi, părinții s-au lăsat definitiv de fumat.

Dacă vrem ca fiul nostru să nu devină alcoolic, ne lăsăm noi, părinții, de băutură. Dacă vrem să fie harnic copilul, să citească mult, începem noi ca părinți

să citim cărți în fața copiilor, după ce am închis telefonul și televizorul, care ne strică copiii de tot.

Ce trebuie să facă părinţii care nu au nici o influenţă asupra copiilor?

Noi, ca părinți, trebuie să ne rugăm mai mult pentru copii. Nu este bună violența fizică și verbală în actul educației. **Rugăciunea înlăcrimată și îndelungată a părinților pentru copii face minuni.** Noi, ca părinți, trebuie să ne schimbăm sufletește prin spovedanie deasă. **Poate în tinerețe am greșit cu ceva, prin concubinaj, avort sau alte păcate strigătoare la cer, și acum a venit vremea să culegem roadele, ca părinți.**

Copiii se îndreaptă dacă noi, ca părinți, ne îndreptăm pe calea Bisericii, dacă luăm parte la Sfânta Liturghie în fiecare Duminică și dacă în fiecare zi citim cu copiii noștri din Biblie – Cartea lui Dumnezeu.

Cum să salvăm sufletul de la îmbătrânire? Sunt tineri - bătrâni?

E adevărat că trupul îmbătrânește mai încet sau mai repede, în funcţie de starea sufletească. Sufletul rămâne mereu tânăr, indiferent de vârsta noastră. Există în orice biserică, la intrarea în pronaos - prima parte a bisericii, o icoană mare deasupra ușii de la

intrare, numită așa: **Icoana Adormirii Maicii Domnului. În icoană o vedem în sicriu pe Fecioara Maria, înconjurată de Sfinții Apostoli, iar la capul Maicii Domnului stă Însuși Iisus Hristos, ținând un copilaș în brațele Sale. Acel copil e chiar sufletul omului.**

Coliva pe care o legănăm la înmormântare sau la parastas semnifică **sufletul omului care este ca un copilaș ce trebuie legănat ușor, deoarece moartea în sine este o adormire, o ațipire și nu o dispariție tragică. Spovedania deasă** ne ajută să îmbătrânim frumos, cu fața veselă. Rugăciunea continuă în inimă **„Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul”** ne dă tinerețe spirituală.

„Nu există bătrâni, ci doar tineri de vârste diferite”, spunea odată Părintele Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române. Cu adevărat sufletul nostru are o **„tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte”.**

ଓ Ce poate schimba omenirea de astăzi?

Dumnezeu a făcut lumea, ca ea să rămână totdeauna sub purtarea Sa de grijă. **Dumnezeu ne-a creat pentru nemurire.** De la păcatul strămoșesc, omenirea s-a abătut de la drumul către Dumnezeu,

căutându-și alți dumnezei și tot felul de idoli în istorie. În planul Său de salvare a omenirii, a trimis în lume tot felul de profeți, ca să-i mustre pe oamenii necredincioși și să-i cheme la pocăință.

În cele din urmă, L-a trimis pe Însuși Fiul Său, Iisus Hristos, Care S-a jertfit pe cruce, ca să plătească cu Sângele Lui păcatele noastre.

Ca lumea să se schimbe, trebuie să mă schimb eu în bine. Un sfânt părinte spunea așa: **„Schimbă-te tu, și toți se vor schimba în jurul tău”.** Noi criticăm lumea de azi, societatea în care și noi trăim, dar și noi facem aceleași păcate. Haideți să ne schimbăm noi radical, și atunci vom avea nădejde că și lumea întreagă se va schimba în bine. Dumnezeu nu vrea distrugerea noastră. El L-a trimis pe Hristos, ca lumea să aibă viață veșnică.

Ce importanţă are încrederea în om şi credinţa în Dumnezeu? Am devenit egoişti cu interese personale, înstrăinaţi între noi. Creşte iarba pe cărările vecinilor. Apocalipsa?

Credința în Dumnezeu este ca și aerul, ca și apa, fără de care nu putem trăi. Ea este salvatoare în viața noastră de zi cu zi. Victor Hugo spunea așa: „Vai de cel care nu crede în Dumnezeu; este

asemenea unei corăbii pe mare, care plutește printre valuri fără cârmaci".

Credința în Dumnezeu ne dă identitate, ne arată cine suntem, în ce credem și care este menirea noastră aici pe pământ. Noi suntem copiii lui Dumnezeu, pe care El i-a trimis pe această planetă, Terra, ca să locuim gratuit o vreme în Grădina Lui. Dumnezeu ne-a trimis aici pe pământ ca să-I cunoaștem opera Lui divină, să ne bucurăm și să avem grijă de tot ce ne înconjoară. **A nu polua mediul, a nu distruge ecosistemele lăsate în acest Univers, a nu produce moarte și războaie, iată obligațiile noastre ca oameni!**

Credința în Dumnezeu ne apropie de cele sfinte și ne umple de har. La credință noi trebuie să adăugăm și roadele ei, care sunt faptele cele bune fără de care nu ne mântuim. **Fără Dumnezeu devenim egoiști, materialiști, lipsiți de adevărata fericire.**

Necredința în Dumnezeu duce la neîncrederea dintre noi, oamenii. **Un om cu frică de Dumnezeu nu poate păcătui, pentru că îi este rușine să nu-L supere pe Părintele ceresc.** Un om fără de Dumnezeu este capabil să facă orice rău, căci știe că nu are cine să-l tragă la răspundere în lumea de dincolo.

Trăim vremuri foarte grele din cauza necredinței; oamenii L-au înlocuit pe Dumnezeu cu zei: banii, puterea, desfrâul, lăcomia, egoismul, norocul etc. Este

atâta ură, încât oamenii sunt în stare să se împuște între ei. Am intrat deja în Apocalipsă, care ne anunță despre ce va fi în vremurile din urmă: războaie, cutremure, necredință, ură, toate la îndemnul lui Antihrist, care vrea să-L înlocuiască pe Hristos.

Nu ne temem de acele vremuri apocaliptice, pentru că noi credem în Dumnezeu cel viu și atotputernic. **Noi Îl așteptăm pe Iisus Hristos, ca să transforme această lume în „cer nou și pământ nou”.**

Vino, Doamne, Iisuse Hristoase, cât mai repede la noi!

☙ Ați visat vreodată să deveniți Sfânt? E real ca oamenii care fac lucruri mari să dorească să devină Sfinți? Cine poate deveni Sfânt?

Eu îmi doresc să fiu **un om între oameni. A fi om este un lucru mare și cu anevoie ne menținem acest statut, de om cu adevărat.** A fi om presupune **să ai bunătate în suflet** față de toți cei care te înconjoară. A fi om înseamnă **a iubi pacea, armonia,** a gândi pozitiv. **A fi om înseamnă să crezi în Dumnezeu cu toată ființa și să-L slujești cu toată dragostea.**

Om fără de Dumnezeu nu există. Până și animalele își manifestă credința în Dumnezeu prin anumite gesturi. Orice animal din curte își cunoaște stăpânul.

Omul fără de Dumnezeu devine sălbatic. Fiecare din noi trebuie să își dorească desăvârșirea pe calea binelui.

Sfinții sunt doar în ceruri. Sfântul este un om natural, vesel, muncitor, iertător și jertfelnic pentru alții. Napoleon avea o maximă: **„În tolba fiecărui soldat există un baston de mareșal”.** Fiecare din noi poate ajunge la sfințenie. Este chiar o poruncă dată de Dumnezeu: **„Fiți sfinți”** (Levitic 11, 44). Sfințenia înseamnă desăvârșirea umană. În **Predica de pe Munte,** Mântuitorul ne îndeamnă pe toți: **„Fiți desăvârșiți, precum Tatăl vostru ceresc desăvârșit este”** (Matei 5, 48).

ᘓ Adresarea Dvs. către oameni este o chemare. Ce înseamnă: „Mare este Dumnezeu”?

Mare este Dumnezeu - este salutul meu, în loc de *„bună ziua”, „bună seara”* etc.

Mare este Dumnezeu - este Crezul meu, pe care-l mărturisesc din toată inima.

Mare este Dumnezeu - este rugăciunea mea de suflet care mă ajută tare mult.

Mare este Dumnezeu - este steagul meu de luptă cu toate greutățile acestei vieți.

Mare este Dumnezeu - este îndemnul meu pe care-l dau celor fără de nădejde.

Mare este Dumnezeu - este chemarea mea, pe care o adresez tuturor celor din jur.

A spune la tot pasul **„Mare este Dumnezeu”** nu înseamnă că eu Îl fac mare; **El este tare mare dintotdeauna.** Este însă o afirmație, un adevăr. Am constatat, după atâtea mii de minuni pe care El le-a făcut în viața mea personală, dar și în toate proiectele în care am fost implicat din mila Lui, că **Dumnezeu este cu adevărat mare.**

Mare este Dumnezeu, drag și respectat duhovnic al românilor din Basarabia!

Vă sărut mâna și sufletul!
Mulțumesc lui Dumnezeu că V-am cunoscut!

CUPRINS

Prefață:

DOAMNEI ANA BEJAN, CU ELOCINȚĂ ȘI SENTIMENTE PROFUNDE DE PATRIOTISM ȘI CREDINȚĂ, Dr. Petrișor-Ionel Dumitrescu …… 7

PREOTUL MIHAIL MILEA, ALIAS SAVA BOGASIU, – UN AMBASADOR AL PĂCII ȘI DRAGOSTEI DE NEAM, UN SOLDAT TRIMIS DE DUMNEZEU, Dr. Petrișor-Ionel Dumitrescu 11

ODĂ LIMBII ROMÂNE, prof. Ana Bejan …….. 13

BISERICA ORTODOXĂ ÎN SLUJBA POPORULUI ȘI A LIMBII ROMÂNE, Preot prof. dr. Mihail Milea..16

Interviu cu doamna profesor ANA BEJAN, realizat de Sava Bogasiu …….. 19

Interviu cu SAVA BOGASIU, realizat de doamna profesor Ana Bejan …… 81